

Examinat și aprobat
în ședința publică a CCA
din 25 ianuarie 2011

Raport

**Activitatea Consiliului Coordonator al Audiovizualului
din Republica Moldova în anul 2010**

Sumar

I. Puncte de referință.....	pg. 3
II. Carențele anului 2010.....	pg. 9
III. Monitorizarea conținutului audiovizual.....	pg. 11
IV. Licențiere, expertizare, concursuri.....	pg. 87
V. Modificările operate în legislația audiovizuală și asigurarea cadrelui juridic.....	pg. 92
VI. Colaborări externe	pg. 98
VII. Activitatea economico-financiară.....	pg. 104
VIII. Obiective imediate ale CCA.....	pg. 105

I. PUNCTE DE REFERINȚĂ

Pe parcursul anului 2010 Consiliul Coordonator al Audiovizualului, autoritate publică autonomă în calitatea sa de reprezentant și garant al interesului public în domeniul audiovizualului și-a desfășurat activitatea în conformitate cu prevederile Codului Audiovizualului, Strategia de acoperire a teritoriului național cu servicii de programe audiovizuale, Planul național de repartizare a frecvențelor radioelectrice terestre, cu normele și recomandările instituțiilor comunitare și internaționale în domeniul comunicării electronice.

În perioada de referință CCA și-a concentrat eforturile asupra implementării prevederilor legislației naționale privind reglementarea activității instituțiilor audiovizuale și monitorizarea conținutului comunicării electronice; respectării exprimării pluraliste de idei și opinii în programele transmise de radiodifuzorii aflați sub jurisdicția Republicii Moldova; protecției patrimoniului cultural și lingvistic național; apărării drepturilor consumatorului de programe audiovizuale; transparenței activității a mijloacelor de informare audiovizuale precum și a propriei activități etc.

Pe parcursul anului 2010 au fost convocate 30 ședințe publice, la care au fost adoptate 187 decizii publicate pe pagina-web a CCA și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, au fost eliberate 45 licențe de emisie, 47 autorizații de retransmisie, au fost expertizate 140 dosare ale radiodifuzorilor și distribuitorilor de servicii audiovizuale.

Activitatea CCA a fost marcată de Referendumul constituțional din 5 septembrie și alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie. În conformitate cu art.40, alin.(1), lit.(c) al Codului audiovizualului și cu noile modificări operate ale Codului electoral al Republicii Moldova CCA a elaborat pentru alegerile parlamentare anticipate „Concepția de reflectare a alegerilor parlamentare”. La adoptarea concepției au fost utilizate opiniile și sugestiile concurenților electorali, partidelor politice, societății civile. În baza concepției CCA, CEC a aprobat ulterior „Regulamentul privind reflectarea campaniei electorale”.

În perioada campaniei electorale a Referendumului constituțional, CCA s-a întrunit în 4 ședințe publice, la care au fost aprobate 42 de Regulamente interne privind reflectarea campaniei electorale de către radiodifuzori, pentru 47 de instituții audiovizuale. De asemenea, au fost examinate contestațiile și sesizările reprezentanților partidelor politice.

În perioada campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate CCA s-a întrunit în 11 ședințe publice, a aprobat 84 Declarații ale radiodifuzorilor privind politica editorială în campania electorală, pentru 45 de posturi TV și 39 posturi de radio, a examinat peste 40 contestații ale concurenților electorali. Ca urmare a

examinării în ședințele publice a rezultatelor monitorizării, contestațiilor concurenților electorali, CCA a aplicat 4 sancțiuni (1 avertizare publică, 1 amendă, și 2 sancțiuni sub formă de suspendare a dreptului de difuzare a publicității) și a atenționat 4 radiodifuzori.

În conformitate cu legislația în vigoare, la 29 octombrie CCA a selectat prin concurs și a propus Parlamentului spre examinare 2 candidaturi pentru suplinirea funcției de membru al Consiliului de Observatori al IPNA „Teleradio-Moldova”.

La 1 ianuarie 2011, în Republica Moldova, activau 280 deținători de licență și autorizații de retransmisie în domeniul audiovizualului, dintre care:

- 47 în domeniul radiodifuziunii prin eter,
- 4 în domeniul radiodifuziunii prin satelit,
- 1 în domeniul radiodifuziunii prin fir,
- 38 în domeniul televiziunii prin eter,
- 155 în domeniul televiziunii prin cablu,
- 11 în domeniul televiziunii prin satelit,
- 5 în sistemul MMDS,(sistemul TV multicanal prin eter-cablu),
- 3 în sistemul de retransmisie prin satelit,
- 2 în sistemul de retransmisie GSM,
- 14 studiouri televizate cu emisie prin cablu.

În anul 2010 au fost organizate trei concursuri publice la care au participat 58 de solicitanți, 26 dintre aceștia au obținut licențe de drept de emisie: 7 studiouri TV cu emisie prin eter: 4 - studiouri în funcțiune pentru următorul termen de activitate și 3 - studiouri nou fondate; 7 posturi de radio cu emisie prin eter: 2 - posturi în funcțiune pentru următorul termen de activitate și 5 - posturi nou fondate; 1 studiu TV cu emisie prin sistemul MMDS pentru următorul termen de activitate.

Modificări de licență: 2 studiouri TV, 8 posturi de radio și 1 studiu TV cu emisie prin sistemul MMDS.

În perioada de referință au apărut noi posturi de radio și televiziune. Au fost fondate 3 studiouri TV cu emisie prin eter: “Triumf TV” din s. Sipoteni, r-nul Călărași, “Publika TV” din s. Costești, r-nul Rîșcani, „TV Bălți” din mun. Bălți și 5 posturi de radio: “CANAL-X” din or. Briceni, “Publika FM” din mun. Chișinău, “FLOR – FM” din s. Rogojeni, r-nul Șoldănești, “Cultura Divină” din s. Ciorești, r-nul Nisporeni, “Impuls FM” din Șoldănești.

În anul 2010 a fost reluată retransmisia prin eter a postului TVR 1, care anterior se difuza pe teritoriul Republicii Moldova prin cablu și prin satelit.

În perioada de raport CCA a elaborat și adoptat 10 documente și decizii cu caracter de reglementare a conținutului audiovizual, unul dintre care se referă la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și autorizațiilor de

retransmisie, elaborarea concepției de reflectare a campaniei electorale, activitatea și atribuțiile CCA în perioada electorală etc.

Pe parcursul anului 2010 au fost completate și modificate de către Parlament mai multe acte legislative și normative în domeniul audiovizualului. Astfel, a fost amendat Regulamentul cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie. Potrivit acestei modificări, se prelungesc licențele eliberate în temeiul Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, cât și cele obținute în baza Legii audiovizualului nr. 603-XIII din 3 octombrie 1995.

Una din modificările operate la Codul audiovizualului se referă la articolul 66 alineatul (3): a fost majorat numărul de licențe pe care o persoană fizică sau juridică le poate deține în aceeași unitate administrativ-teritorială sau zonă: de la două – la cinci licențe.

O altă completare a Codului ține de art. 43, 45 și 46 din Codul Audiovizualului care au fost aduse în conformitate cu legislația statutului persoanelor cu funcții de demnitate publică și statutul funcționarilor publici.

În anul 2010 a fost modificat și completat Codul electoral la capitolul reflectării alegerilor în mass-media electronică. Amendamentele se referă la art. 64 „Principii generale privind reflectarea alegerilor de către mijloacele de informare în masă”, art. 64¹ „Particularitățile reflectării alegerilor de către mijloacele de informare în masă”, art. 65 „Contestațiile”.

În conformitate cu Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr. 129 din 18 iunie 2010, CCA a aprobat un Program de acțiuni privind optimizarea activității sale, care a inclus o serie de activități prioritare, precum elaborarea unor acte normative și regulamente interne, organizarea unor seminare și mese rotunde, training-uri pentru colaboratorii CCA, monitorizarea serviciilor de programe ale radiodifuzorilor, etc. Conform acestui program CCA a realizat următoarele acțiuni:

- a) elaborarea unei noi metodologii și a unei noi fișe de monitorizare a serviciilor de programe;
- b) monitorizarea serviciilor de programe audiovizuale la capitolul „Respectarea condițiilor legale de difuzare a publicității și teleshoppingului în cadrul serviciului de programe TV”;
- c) achiziționarea și instalarea echipamentului necesar pentru prezentarea rapoartelor de monitorizare elaborate de Direcția Monitorizare în sala de ședințe a CCA;
- d) organizarea seminarului "Calitatea programelor de știri și actualități: asigurarea pluralismului de opinii și a echilibrului politico-social",
- e) monitorizarea serviciilor de programe audiovizuale la capitolul „Asigurarea pluralismului de opinii și a echilibrului social-politic în cadrul serviciului de programe TV” în conformitate cu noua metodologie de monitorizare;

- f) monitorizarea serviciilor de programe audiovizuale la capitolul „Protejarea patrimoniului lingvistic și cultural-național (Art. 11 (3), (5) și (7) din Codul audiovizualului)”.

Din anul 2010 funcționează Centrul tehnic de monitorizare care permite captarea, înregistrarea, stocarea și prelucrarea în regim non-stop a serviciilor de programe pentru 16 posturi de televiziune și 20 posturi de radio. Acest fapt, cât și aprobarea și implementarea în practică a noii metodologii de monitorizare elaborată de experții europeni Marek Mracka (Slovacia) și Richard Carver (Marea Britanie) a permis CCA să efectueze circa 190 de monitorizări ale emisiunilor informative TV difuzate în perioada campaniei electorale și să facă publice 4 rapoarte de monitorizare a reflectării campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010. Calitatea acestor monitorizări a fost apreciată de reprezentanții Misiunii internaționale de monitorizare a alegerilor ODIHR și OSCE, și de reprezentanții Delegației Uniunii Europene și ai Secretariatului General al Consiliului Europei, de societatea civilă.

CCA a examinat rezultatele a 324 de monitorizări ale serviciilor de programe radio și TV, dintre care 280 ale posturilor de televiziune și 44 ale posturilor de radio.

Monitorizările includ respectarea condițiilor de licență și a grilei de emisie, difuzarea muzicii autohtone în serviciile de programe ale posturilor de radio, difuzarea publicității în cadrul serviciilor de programe ale posturilor de televiziune, garantarea moralității și asigurarea protecției minorilor în conformitate cu art.6 al Codului audiovizualului și a art.7 din Convenția Europeană cu privire la Televiziunea Transfrontalieră etc.

În rezultatul examinării rezultatelor monitorizărilor au fost aplicate 12 sancțiuni.

Pe parcursul anului 2010, CCA a organizat sau a participat la următoarele conferințe, reuniuni:

- Conferința națională „Îmbunătățirea cadrului juridic de reglementare a domeniului audiovizualului: viziuni conceptuale” (2-3 martie);
- Atelierul de lucru pentru discutarea proiectului de lege privind modificarea Codului electoral organizat de Coaliția Civică pentru Alegeri Libere și Corecte (24 martie 2010);
- reuniunea „Copiii, victime ale violenței și abuzului sexual. Violența în familie” (26 martie);
- Seminarul „Dezbateri publice asupra proiectului legii pentru modificarea Codului electoral” (8 aprilie);
- Conferința „Audiovizualul național: prezent și perspective” (25-26 mai);
- Reuniunea „Strategia privind tranziția de la televiziunea analogică terestră la televiziunea digitală terestră” (01 iunie);

- Lansarea Programului comun al Consiliului Europei și a Delegației Uniunii Europene: „Programul privind Susținerea Democrației în Republica Moldova” (10 iunie);
- Conferința internațională „Televiziunea numerică” (01 octombrie);
- Masa rotundă internațională „Legislația media și procesele electorale” (12 octombrie);
- Seminarul „Monitorizarea serviciilor de programe ale radiodifuzorilor: metode și tehnici” (12-13 octombrie);
- Conferința internațională „Abordarea decalajului digital în Europa: spre un serviciu public durabil în Europa de Sud-Est” (14-15 octombrie);
- Seminarul „Calitatea programelor de știri și actualități: asigurarea pluralismului de opinii și a echilibrului politico-social” (21-22 octombrie);
- Seminarul internațional „Pluralismului în instituțiile mass-media în perioada preelectorală ,electorală și postelectorală ” (28-30 noiembrie);
- Masa rotundă „Comportamentul instituțiilor audiovizuale în perioada campaniei electorale: monitorizări, concluzii, propuneri” (13 decembrie).

În anul 2010, CCA a participat la realizarea proiectului comun al Uniunii Europene și Consiliului Europei - “Programul privind Susținerea Democrației în Republica Moldova”, care a inclus componenta dezvoltării mass-media pluraliste și aplicarea standardelor europene în monitorizarea mass-media electronice.

În aceeași perioadă, în cadrul lansării oficiale a programului nominalizat, a fost aprobat Planul de acțiuni pe Componenta Media, conform căruia Consiliul Coordonator al Audiovizualului a avut programate un șir de activități care au fost realizate pe parcursul anului 2010. Cele mai importante au fost:

- elaborarea unei noi metodologii de monitorizare a serviciilor de programe audiovizuale de către experții europeni Marek Mracka, coordonator de proiect al organizației MEMO 98 (Slovacia) și Richard Carver, director al Media Oxford Research (Regatul Unit);
- organizarea unui seminar de instruire privind utilizarea metodologiei de monitorizare, analiza datelor și elaborarea rapoartelor pentru colaboratorii Direcției monitorizare a CCA (1-5 septembrie 2010);
- vizită de informare și documentare a colaboratorilor Direcției monitorizare la Consiliul Superior al Audiovizualului din Belgia (8-10 septembrie 2010);
- organizarea unei reuniuni privind tehnologiile comunitare de monitorizare a serviciului de programe al radiodifuzorilor (12 octombrie 2010);

- Elaborarea rapoartelor de monitorizare și examinarea contestațiilor în perioada campaniei electorale pentru alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010 cu acordarea asistenței a expertului european Marek Mracka;
- achiziționarea echipamentului tehnic pentru sala de ședințe publice a CCA;
- organizarea mesei rotunde în cadrul căreia au fost prezentate rapoartele finale de monitorizare ale CCA în aspect comparativ cu rezultatele monitorizărilor efectuate de CIJ și APEL (13 decembrie 2010).

În perioada de referință au fost semnate:

- un memorandum între Consiliul Coordonator al Audiovizualului din Republica Moldova și Uniunea Egipteană de Televiziune și Radiodifuziune și un acord de cooperare între Consiliul Coordonator al Audiovizualului din Republica Moldova și Consiliul Suprem al Radioteleviziunii din Turcia.

Pe parcursul anului 2010, CCA a participat la 8 evenimente internaționale în domeniu:

- Reuniunile bianuale ale Platformei Europene a Autorităților de Reglementare (EPRA) (Belgrad și Barcelona);
- Seminarul Internațional organizat de către Autoritatea Francofonă de Reglementare a Mass-media (REFRAM) cu tematica : „Pluralismului în instituțiile mass-media în perioada preelectorală, electorală și postelectorală „Maroc);
- Conferința organizată de către Secretariatul Consiliului Regional de Cooperare (RCC) și Uniunea Europeană de Radiodifuziune (EBU) cu tematica „Decalajul digital în Europa: spre un serviciu public durabil în Europa de Sud-Est” (Sarajevo);
- Forumul Internațional „Trecerea la Televiziunea Digitală: soluții și cooperare transfrontalieră” (Kiev);
- Conferința Internațională „Măsuri de salvagardare a libertății mass-media din Sudul Caucazului, Moldovei și Ucrainei” (Tbilisi);
- Trainingul internațional „Radio and Television Seminar for Senior Managers and Officials”(Beijing);
- Vizita de documentare la Consiliul Superior al Audiovizualului din Belgia.

De asemenea CCA a participat la reuniunile și conferințele video privind negocierea noului Plan de asociere la Uniunea Europeană. În colaborare cu Ministerul Educației, CCA a formulat o serie de propuneri, care au fost transmise Comisiei Europene.

În parteneriat cu diferite organisme internaționale CCA a organizat 2 reuniuni și un seminar .La acestea au participat reprezentanți ai Uniunii Europene, Consiliul Europei, OSCE, societatea civilă.

În anul 2010, în incinta CCA au avut loc 26 întrevederi cu delegațiile: Comitetului „Ad HOC” al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, Misiunii OSCE în Moldova, Consiliului Europei, Delegației Uniunii Europene în RM, Organizației Internaționale a Francofoniei (OIF), TAEX, TWINING, REFRAM, Consiliului Superior al Audiovizualului din Franța, Societății Române de Radiodifuziune, Oficiului pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (OSCE/ODIHR), Societății Române de Televiziune etc., în cadrul cărora au fost abordate aspecte actuale de colaborare internațională.

Pe parcursul perioadei de raport CCA a colaborat activ cu Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor, Centrul Național pentru Frecvențe Radio, Î.S. „Radiocomunicații”, Agenția Națională pentru Reglementare în Telecomunicații și Informatică, Agenția pentru Protecția Concurenței, Agenția de Stat pentru Drepturile de Autor și Conexe, și societatea civilă.

II. CARENȚELE ANULUI 2010

CCA constată o atitudine superficială în implementarea prevederilor legislației a Consiliului de Observatori al IPNA Compania „Teleradio-Moldova” în conformitate cu Art. 40 e) al Codului audiovizualului, Consiliul Coordonator al Audiovizualului oferă avizul referitor la Caietul de sarcini al radiodifuzorului public. Caietul de sarcini, regulile de audit intern și noua organigramă nu au fost prezentate în termenii respectivi.

În acest context, menționăm, problemele din domeniul audiovizualului existente în Găgăuzia. CCA a înaintat Parlamentului Republicii Moldova solicitări referitoare la aprecierea juridică a constituirii Consiliului de Observatori al Instituției Publice Regionale a Audiovizualului Compania „Teleradio Găgăuzia”.

O altă problemă abordată de CCA și propusă Parlamentului spre examinare a fost activitatea ilegală de difuzare și retransmisie a canalelor de televiziune de către unele întreprinderi din UTA Găgăuzia. În același context se înscrie și depășirea atribuțiilor de către unele organe ale administrației publice locale din regiunea de sud a republicii, privind eliberarea și acordarea licențelor de emisie și autorizațiilor de retransmisie fapt ce contravine prevederilor legale.

CCA califică drept ingerințe hotărârile instanțelor de judecată . Potrivit Legii contenciosului administrativ, există doar 3 cazuri când un act administrativ poate fi anulat de instanța de judecată: 1) este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii; 2) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței; 3) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite. Contrar respectivelor prevederi legale,

instanțele de judecată pe parcursul anului 2010 s-au implicat în domenii care țin nemijlocit de competențele CCA și au adoptat decizii depășindu-și atribuțiile legale.

În conformitate cu legislația în vigoare, în cazul în care instanțele de judecată consideră, că deciziile CCA sunt nemotivate, acestea urmează a fi întoarse CCA pentru reexaminare. Instanțele de judecată se implică și iau decizii ce nu țin de competența lor : plasarea publicității pe posturile de radio și televiziune, eliberarea de licențe, pluralismul politic, proiectele editoriale ale radiodifuzorilor, cesiunea sau prelungirea de drept a licențelor. CCA a informat Parlamentul, Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii despre aceste cazuri.

În scopul asigurării cadrului juridic de trecere de la televiziunea analogică la televiziunea numerică în anul 2010 CCA a promovat proiectul de completare a Codului Audiovizualului cu un nou capitol ce se referă la digitalizare. Acest proiect a fost înaintat Guvernului și a Parlamentului încă în anul 2008 pentru a fi prezentat ca inițiativă legislativă. Ținem să menționăm de existența cadrului juridic în România și Ucraina. Până și autoritățile separatiste de la Tiraspol au luat decizii privind digitalizarea spațiului audiovizual.

Din păcate nu întotdeauna modificările operate la legislația în vigoare ce țin de activitatea instituțiilor audiovizuale au fost avizate de CCA. Un exemplu în acest sens sunt schimbările efectuate în anul 2010 la Codul electoral. Acestea din urmă dublează atribuțiile CCA și ale CEC, introduc contraverse și confuzii în perioada electorală.

III. MONITORIZAREA CONȚINUTULUI AUDIOVIZUAL

Una din principalele atribuții ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului ca organ de reglementare în domeniul audiovizualului, în conformitate cu prevederile art. 40 alin. (1) lit. a), b) și d) din Codul audiovizualului, este monitorizarea corectitudinii conținutului serviciilor de programe oferite de radiodifuzori în conformitate cu normele de reglementare în domeniu, precum și supravegherea respectării modului în care radiodifuzorii publici și privați își îndeplinesc obligațiile asumate în licența de emisie, în condițiile și cu respectarea prevederilor legale. Monitorizarea programelor audiovizuale se realizează, de regulă, periodic și ori de câte ori CCA consideră că este necesar sau este sesizat cu privire la nerespectarea de către un radiodifuzor a prevederilor legale, a normelor de reglementare în domeniu sau a obligațiilor fixate în licența de emisie. Acest proces este gestionat de Direcția monitorizare care își planifică activitatea în temeiul Codului audiovizualului, Convenției Europene cu privire la Televiziunea Transfrontalieră, Legii cu privire la publicitate nr. 1227 din 27.06.1997, Statutului și Deciziilor Consiliului Coordonator al Audiovizualului, altor acte normative și legislative în domeniu.

Astfel, activitatea Direcției monitorizare în anul 2010 a avut ca obiectiv principal următoarele activități:

1. Monitorizări generale ale serviciilor de programe radio și TV

În perioada de referință, au fost efectuate 324 de monitorizări ale serviciilor de programe radio și TV, dintre care 280 ale posturilor de televiziune și 44 ale posturilor de radio. Din numărul total de monitorizări 57 au fost generale (22 TV și 35 radio), 77 de monitorizări tematice și 190 de monitorizări ale emisiunilor informative TV în perioada campaniei electorale.

În special au fost supuse monitorizărilor generale serviciile de programe ale radiodifuzorilor valabilitatea licenței cărora a expirat și a căror frecvențe/canale au fost anunțate în concurs, pentru obținerea licenței de emisie pentru o nouă perioadă de activitate. Scopul monitorizărilor generale a fost de a verifica modul de executare a prevederilor conceptelor de activitate, condițiilor la licența de emisie și prevederile legislației în vigoare.

Ca urmare a examinării rezultatelor monitorizărilor generale ale serviciilor de programe radio și TV în cadrul ședințelor publice, pentru derogări de la prevederile legislației în vigoare, conceptelor de activitate și a condițiilor licențelor de emisie, CCA a aplicat 5 avertizări publice (postul de televiziune „N 4”, „Radio Sănătatea”, „Aquarelle FM”, „Kiss FM” și „Univers FM”).

2. Monitorizări tematice

Pentru îndeplinirea obiectivelor de monitorizare, stabilite în baza atribuțiilor prevăzute de Codul audiovizualului, Deciziilor CCA și în conformitate cu planul de activitate pentru anul 2010, au fost efectuate o serie de monitorizări tematice la următoarele capitole:

- a) Respectarea prevederilor legale și condițiilor de difuzare a publicității, inclusiv publicitatea produselor alcoolice și farmaceutice (capitolul III al Codului audiovizualului, Legea cu privire la publicitate);
- b) Garantarea moralității și asigurarea protecției minorilor (art. 6 (2), (3) din Codul audiovizualului; art. 7 (1), b, (2) din Convenția Europeană cu privire la Televiziunea Transfrontalieră);
- c) Aplicarea semnelor de avertizare în cadrul serviciilor de programe ale posturilor de televiziune.

Ca urmare a examinării rezultatelor monitorizărilor tematice ale serviciilor de programe radio și TV în cadrul ședințelor publice, pentru derogări de la prevederile legislației în vigoare, conceptelor de activitate și a condițiilor licențelor de emisie, CCA a aplicat 5 avertizări publice (postul de televiziune cu emisie prin cablu „THT Bravo”, postul „Euro-TV Chișinău”, „Radio Noroc”, „Radio Plai” și „Radio Polidisc-Ruscoe Radio”).

3. Monitorizarea serviciului de programe al radiodifuzorilor regionali

Pe parcursul anului 2010 au fost efectuate o serie de deplasări în teritoriu pentru a monitoriza serviciul de programe al radiodifuzorilor regionali, de a verifica modul de executare a prevederilor conceptelor de activitate, condițiilor la licența de emisie și prevederile legislației în vigoare de către radiodifuzorii regionali. Astfel, în perioada de raport au fost monitorizate serviciile de programe ale următorilor radiodifuzori regionali: „Elita TV” din or. Rezina, „Impuls TV” din or. Șoldănești, „Studio-L” din or. Căușeni, „Bizim-Aîdînîc” și „Eni Ai” din or. Comrat, etc.

Ca urmare a examinării în cadrul ședințelor publice a rezultatelor monitorizărilor generale ale serviciilor de programe ale radiodifuzorilor regionali, pentru derogări de la prevederile legislației în vigoare, conceptelor de activitate și a condițiilor licențelor de emisie, CCA a aplicat 2 avertizări publice: posturilor de televiziune „Bizim-Aîdînîc” și „Eni Ai” din or. Comrat.

4. Monitorizarea campaniei electorale la Referendumul constituțional din 5.09.2010

În conformitate cu prevederile pct. 9 al Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la Referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3337 din 16 iunie 2010, Consiliul Coordonator al Audiovizualului a înregistrat 42 de Regulamente interne (declarații) privind reflectarea campaniei electorale la Referendumul constituțional pentru 47 de instituții audiovizuale, dintre care 20 aparținând posturilor de radio și 27 - posturilor de televiziune.

Din cele 42 de Regulamente interne (declarații) înregistrate la CCA, doar 14 au fost prezentate în termenii prevăzuți de Regulamentul aprobat de CEC („prima săptămână a campaniei electorale”).

În temeiul art. 37 (1), (3) al Codului Audiovizualului nr. 260-XVI din 27.02.2006, pe parcursul lunii august curent au fost monitorizate principalele buletine informative ale postului public de televiziune „Moldova 1” și a posturilor TV cu acoperire națională “Prime”, “2 plus”, “NIT”, în scopul verificării corespunderii acestora prevederilor art. 7 (1), (2), (3) și (4) lit. b), c) al Codului audiovizualului și a Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova.

Ca urmare a examinării rezultatelor monitorizării în cadrul ședinței publice din 3 septembrie 2010, CCA a atenționat radiodifuzorii implicați în reflectarea campaniei electorale la Referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 să respecte cu strictețe prevederile art. 47, art.64 și art. 64' din Codul Electoral și art. 7 din Codul Audiovizualului, în ziua referendumului și cea precedentă referendumului să nu admită nici un fel de agitație electorală, pînă la închiderea secțiilor de votare, să nu difuzeze materiale, inclusiv interviuri cu alegători, despre numărul de voturi acordate uneia dintre opțiunile „PRO” sau „CONTRA” și despre șansele acestora, inclusiv rezultatele exit-poll-urilor.

Totodată, în cadrul ședințelor publice ale CCA din 3 septembrie și 15 septembrie 2010 au fost examinate rezultatele monitorizării principalelor buletine informative ale postului de televiziune “NIT”, difuzate în perioada 24-30 august 2010. În rezultatul vizionării publice a subiectelor din cadrul emisiunilor informative „Curier” difuzate în perioada menționată, au fost atestate derogări de la prevederile art. 7 (4) lit. b), c) din Codul audiovizualului și pct.16 al Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 în mijloacele de informare în masă, fapt pentru care postului de televiziune „NIT”, i-a fost aplicată o sancțiune sub formă de amendă în mărime maximă de 5400 lei.

De asemenea, în conformitate cu pct. 50 al Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova, potrivit căruia „Instituțiile audiovizualului sînt obligate să țină evidența timpului de antenă oferit participanților la campania electorală și să prezinte săptămînal prin fax Consiliului Coordonator al Audiovizualului informația despre volumul de emisie electorală în ziua precedentă.”, CCA a recepționat date privind reflectarea campaniei electorale la referendumul constituțional de la 23 de radiodifuzori.

5. Monitorizarea campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate din 28.11. 2010

Conform punctului 8 al Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova aprobat prin Hotărîrea CEC nr. 3614 din 8 octombrie 2010, prin Deciziile nr. 114 din 15.10.2010, nr. 123 din 19.10.2010 și nr. 126 din 22 octombrie 2010, CCA a aprobat 84 de Declarații ale radiodifuzorilor privind politica editorială în perioada campaniei electorale, pentru 45 de posturi TV și 39 posturi de radio. Totodată, 9 radiodifuzori și-au făcut publică intenția de neparticipare la reflectarea campaniei electorale.

În perioada 18 octombrie – 26 noiembrie 2010, CCA împreună cu dl Marek Mracka, coordonator de program al organizației MEMO 98 și co-autor al noii metodologii de monitorizare a radiodifuzorilor adoptată de CCA la 29 octombrie 2010, a monitorizat, în trei etape, reflectarea campaniei electorale în principalele emisiuni informative ale posturilor de televiziune cu acoperire națională (I perioadă: 18-29.10.2010; II perioadă: 30.10-10.11.2010; III perioadă: 11.11-26.11.2010).

Rezultatele raportului final de monitorizare a reflectării campaniei electorale în principalele emisiuni informative ale posturilor de televiziune cu acoperire națională, au fost făcute publice în cadrul unei mese rotunde internaționale cu genericul: *„Comportamentul instituțiilor audiovizuale în perioada campaniei electorale: monitorizări, concluzii și propuneri”*, organizat cu suportul Uniunii Europene și Consiliului Europei în cadrul „Programului pentru Susținerea Democrației în Republica Moldova” și a avut loc la 13 decembrie în sala de conferințe a Hotelului „Jolly Alon”.

În perioada de referință CCA a examinat circa 40 de contestații ale concurenților electorali (PLDM -18, PDM- 6, AMN-4, PCRM-2, PPCD-3, PNL-2, PSD-1, MAE-1, PNT- 2, candidați independenți-1) vis-à-vis de reflectarea campaniei electorale în serviciile de programe ale unor radiodifuzori. Circa 28 de contestații s-au referit la derogările de la prevederile Codului audiovizualului și a legislației electorale în serviciile de programe ale postului de televiziune “NIT”.

În rezultatul examinării contestațiilor și a respectării principiilor declarațiilor privind politica editorială pentru campania electorală la alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010, CCA a aplicat 4 sancțiuni (1 avertizare publică, 1 amendă, și 2 sancțiuni sub formă de suspendare a dreptului de difuzare a publicității comerciale), a atenționat 4 radiodifuzori și a făcut o serie de recomandări tuturor radiodifuzorilor care au reflectat campania electorală privind necesitatea respectării cu strictețe a prevederilor legislației electorale și a Codului audiovizualului.

6. Examinarea sesizărilor și contestațiilor parvenite la CCA în legătură cu conținutul programelor audiovizuale

În afară de contestațiile depuse de către concurenții electorali privind reflectarea campaniilor electorale în serviciile de programe ale radiodifuzorilor, pe parcursul anului 2010, CCA a examinat și o serie de sesizări, demersuri și cereri prealabile ale consumatorilor de programe, radiodifuzorilor, Agenției de Stat a Medicamentului, Procuraturii Generale, Comisiei Electorale Centrale, Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, Asociației „Drepturi de Autor și Conexă”, Asociației Naționale „Copyright” etc., unde erau abordate un spectru larg de probleme ce țin de respectarea condițiilor de difuzare a publicității, în special de publicitatea produselor farmaceutice și alcoolice, respectarea drepturilor de autor și conexă la difuzarea filmelor artistice în serviciile de programe TV, acordarea dreptului la replică, rectificare și la remedii echivalente în conformitate cu prevederile art. 16 al Codului audiovizualului, garantarea moralității și asigurarea protecției minorilor, etc.

În rezultatul examinării monitorizărilor serviciilor de programe, la aceste capitole, CCA a aplicat sancțiunile prevăzute de Codul audiovizualului. De asemenea, au fost aprobate decizii normative privind implementarea prevederilor legale și asigurarea respectării acestora în serviciile de programe radio și TV, au fost formulate o serie de recomandări privind necesitatea respectării stricte a prevederilor Codului audiovizualului și a legislației în domeniu.

7. Implementarea planului de acțiuni pe Componenta Media a Programului Comun al Uniunii Europene și Consiliul Europei privind Susținerea Democrației în Republica Moldova

Programul privind Susținerea Democrației în Republica Moldova a inclus șapte componente de bază, inclusiv suportul pentru dezvoltarea mass-media pluraliste.

Programul a fost lansat oficial la 10 iunie curent și conform Componentei Media, CCA i-a revenit un șir de activități, având drept scop consolidarea independenței și ridicarea eficienței CCA.

Potrivit planului, în anul 2010 au fost realizate următoarele activități:

Vizita de evaluare pentru elaborarea noii metodologii de monitorizare a radiodifuzorilor

În perioada 19-21 iulie 2010, în cadrul Programului a avut loc o vizită de evaluare a dlui Richard Carver, director al Media Oxford Research (Regatul Unit) și a dlui Marek Mracka, coordonator de proiect al MEMO 98 (Slovacia) la CCA. Scopul vizitei a fost de a examina situația existentă în domeniul monitorizării mass-media, prevederile legislației naționale privind monitorizarea programelor audiovizuale, instrumentele și metodele utilizate în acest scop, de a afla poziția CCA, a ONG-urilor media privind principiile metodologiei de monitorizare.

Elaborarea și aprobarea noii metodologii de monitorizare

În august 2010, dl Richard Carver și dl Marek Mracka au elaborat pentru CCA, în urma vizitei efectuate, o nouă metodologie de monitorizare a mass-media în conformitate cu standardele Consiliului European, luându-se în calcul legislația națională. Noua metodologie prezintă principii și reguli clare, care sunt puse la baza monitorizării radiodifuzorilor la capitolul respectarea, în special, a Constituției Republicii Moldova, Codului Audiovizualului, Convenției Europene cu privire la televiziunea transfrontalieră, Legii cu privire la publicitate, deciziilor Consiliului Coordonator al Audiovizualului. Noua metodologie de monitorizare a fost discutată public în cadrul unei mese rotunde și aprobată ulterior de CCA. Pentru prima dată noua metodologie a fost utilizată la monitorizarea reflectării de către radiodifuzorii naționali a campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010.

Seminar de instruire în utilizarea metodologiei de monitorizare, analiza datelor și elaborarea rapoartelor

În perioada 1-5 septembrie 2010, în cadrul implementării Programului a fost organizată o sesiune de instruire pentru angajații Direcțiilor de monitorizare a CCA privind utilizarea noii metodologii de monitorizare a mass-media, analiza datelor și elaborarea rapoartelor, aplicarea standardelor și principiilor comunitare de monitorizare a mass-media. Seminarul de instruire a fost moderat de dl Richard Carver, director al Media Oxford Research (Regatul Unit) și dl Rasto Kuzel, director al MEMO 98 (Slovacia).

Vizita de documentare la Consiliul Superior al Audiovizualului din Belgia

În perioada 8-10 septembrie 2010, în cadrul Programului a fost organizată pentru colaboratorii Direcției de monitorizare a CCA o vizită de studiu la Consiliul Superior al Audiovizualului din Belgia (CSA). Scopul vizitei a fost de a studia experiența autorității de reglementare a audiovizualului din Belgia în domeniul monitorizării instituțiilor audiovizuale și de a consolida cooperarea între CCA și CSA.

Masă rotundă cu privire la prezentarea și discutarea noii metodologii de monitorizare a radiodifuzorilor

La 12 octombrie 2010, cu suportul Consiliului Europei și Comisiei Europene a fost organizată o masă rotundă pentru radiodifuzorii naționali și locali, exponenții societății civile la care a fost pusă în discuție noua metodologie de monitorizare a serviciilor de programe ale radiodifuzorilor. La masa rotundă au participat peste 30 de reprezentanți ai posturilor de televiziune și radio, ai ONG-urilor din domeniul media. Participanții la eveniment au apreciat și au acceptat unanim noua metodologie și au recomandat CCA să respecte spiritul și litera ei în monitorizarea serviciilor de programe audiovizuale.

Consultații și asistență pentru CCA în elaborarea rapoartelor de monitorizare a reflectării campaniei electorale

În perioada 27 octombrie - 3 noiembrie și 12-26 noiembrie, Programul a oferit consultanță și asistență CCA în elaborarea rapoartelor de monitorizare a radiodifuzorilor privind alegerile parlamentare anticipate. Asistența a fost acordată de către dl Marek Mracka, coordonator de program al MEMO 98, principala organizație în Europa în domeniul monitorizării mass-media, și co-autor al noii metodologii de monitorizare a mass-media adoptate de CCA. Expertul european a oferit consultații membrilor Direcției de monitorizare și în privința monitorizării unor aspecte specifice (de exemplu, excluderea subiectivității și/sau părtinirii din partea operatorilor, asigurarea credibilității rezultatelor monitorizării mass-media etc.).

Achiziționarea echipamentului special pentru prezentarea rezultatelor rapoartelor de monitorizare în cadrul ședințelor publice ale CCA

La 26 noiembrie 2010, în cadrul realizării Programului a fost donat CCA echipament modern pentru prezentarea publică a rezultatelor monitorizării. Sala de conferințe a CCA a fost dotată cu echipament specializat pentru prezentarea rapoartelor de monitorizare a programelor, materialelor video, audio etc. Noul echipament (televizoare LCD, sisteme audio și de microfoane, notebook cu HDMI output) va permite vizionarea rezultatelor rapoartelor de monitorizare, a subiectelor contestate de partidele politice, a informațiilor prezentate de radiodifuzori la concursurile pentru obținerea licențelor de emisie etc.

Masă rotundă privind prezentarea și discutarea raportului final de monitorizare a reflectării campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate din 28.11.2010

La 13 decembrie 2010, în cadrul Programului a fost organizată o masă rotundă pentru reprezentanții radiodifuzorilor naționali și locali și ai societății civile, unde au fost puse în discuție rezultatele monitorizării reflectării alegerilor parlamentare anticipate, prezentate în raportul final realizat de CCA. La masa rotundă au participat

reprezentanți ai Uniunii Europene, Consiliului Europei, OSCE, posturilor de radio și televiziune, ONG-urilor din domeniul media, deputați în Parlament.

În campania electorală CCA a elaborat și a examinat trei rapoarte de monitorizare a mass-media și a sancționat posturile de televiziune, care n-au respectat prevederile legale privind asigurarea echilibrului politico-social și pluralismului de opinii în cadrul emisiunilor de știri. Participanții la masa rotundă au evidențiat calitatea rezultatelor monitorizării efectuate de CCA în perioada campaniei electorale. De asemenea, s-a menționat că rapoartele elaborate de către societatea civilă și organizațiile internaționale pentru perioada campaniei electorale au coincis cu rezultatele rapoartelor de monitorizare ale CCA.

8. Schimb de experiență : ateliere, conferințe, seminare naționale și internaționale

Pe parcursul anului 2010, colaboratorii Direcției monitorizare au participat la un șir de mese rotunde, siminare și conferințe naționale și internaționale, au efectuat vizite de instruire și documentarea la instituțiile de reglementare în domeniul audiovizualului din străinătate cu scopul de a studia experiența autorităților de reglementare a audiovizualului din alte state, de a consolida relațiile de cooperarea a CCA cu aceste instituții.

Printre principalele evenimente la care au participat colaboratorii Direcției în perioada de raport, au fost:

- Conferința națională „Îmbunătățirea cadrului juridic de reglementare a domeniului audiovizualului: viziuni conceptuale” (Casa Radio, 2-3 martie 2010);
- Atelierul de lucru pentru discutarea proiectului de lege privind modificarea Codului electoral organizat de Coaliția Civică pentru Alegeri Libere și Corecte (24 martie 2010, Centrul CONTACT);
- Masa rotundă cu genericul „Copii victime ale violenței și abuzului sexual. Violența în familie”, organizată de Departamentul poliție a Ministerului Afacerilor Interne (26 martie, Ministerul Afacerilor Interne);
- Masa rotundă „Dezbateri publice asupra proiectului legii pentru modificarea Codului electoral”, eveniment organizat de Asociația pentru Democrație Participativă ADEPT (8 aprilie 2010);
- Conferința „Audiovizualul național: prezent și perspective”, eveniment organizat de Asociația Presei Electronice (25-26 mai 2010);
- Lansarea Programului comun al Consiliului Europei și a Delegației Uniunii Europene, „Programul privind Susținerea Democrației în Republica Moldova” (10 iunie 2010);
- În perioada 14-15 octombrie 2010, la invitația Consiliului Regional pentru Cooperare, șeful Direcției monitorizare a participat la Conferința internațională „Abordarea decalajului digital în Europa: spre un serviciu public durabil în

Europa de Sud-Est”, organizat la sediul organizației din Sarajevo, Bosnia & Herzegovina;

- La data de 21-22 octombrie curent, Consiliul Coordonator al Audiovizualului în parteneriat cu Asociația Presei Electronice și Fundația „SOROS Moldova”, a organizat un seminar cu genericul „Calitatea programelor de știri și actualități: asigurarea pluralismului de opinii și a echilibrului politico-social”, care s-a desfășurat în sala de conferințe a Hotelului „Jolly Alon”.
- În perioada 28-30 noiembrie 2010, la invitația dlui Ahmed Ghazale, președintele HACA (Autoritatea Superioară de Comunicații Audiovizuale din Maroc) și președintele REFRAM (Rețeaua Autorităților Francofone de Reglementare Media), șeful Direcției monitorizare a participat la seminarul internațional cu genericul „Gestiunea pluralismului în instituțiile mass-media în perioada normală și în perioada electorală”, desfășurat în or. Fes, Maroc.

MONITORIZĂRI GENERALE

a) Monitorizarea emisieii postului de radio „Sănătatea”, efectuată în temeiul art. 37 (1) al Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, la 18 august 2010, pe parcursul a 24 de ore, a atestat că postul de radio nominalizat nu respecta condițiile licenței de emisie seria AMMII nr. 014628 din 18.12.2007, capitolul 2 „Drepturile titularului de licență”, pct. 2.1 („... pentru difuzarea programelor proprii într-un format cu următoarea tematică: modul sănătos de viață, profilaxia maladiilor, cultura sanitară, cultura fizică și cea ecologică și problemele legate de asigurarea socială a populației prevăzute de proiectul editorial și grila de emisie.”), 2.3 („titularul licenței are dreptul să includă în programele sale genurile de emisiuni prevăzute de proiectul editorial și grila de emisie a instituției, aprobate de CCA”), capitolul 3 (“Obligațiunile Titularului de licență”, pct. 3.1 lit c. „Titularul licenței este obligat să respecte cu strictețe proiectul editorial și grila de emisie aprobate de Consiliul Coordonator al Audiovizualului.”).

De asemenea, au fost atestate derogări de la prevederile art. 19 (14) din Codul audiovizualului, difuzarea publicității mascate și art. 21 (1) al Codului, difuzarea spoturilor publicitare fără delimitarea de celelalte părți ale serviciului de programe prin marcajele corespunzătoare.

În temeiul celor constatate, în conformitate cu prevederile art. 19, 40 ale Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Convenției Europene cu privire la Televiziunea Transfrontalieră, Statutului CCA, aprobat prin Hotărârea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, a Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10.02.2000, Consiliul Coordonator al Audiovizualului a avertizat public postul de radio „Sănătatea” și a obligat conducerea postului să revină la grila de emisie aprobată de CCA și numele postului de radio pentru care a fost eliberată licența de emisie.

b) Monitorizarea emisiei postului de radio „Aquarelle FM” efectuată în temeiul art. 37 (1) al Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006 la 25 septembrie 2010, pe parcursul a 24 de ore, a atestat postul de radio în cauză nu a respectat grila de emisie. În perioada monitorizată nu au fost difuzate majoritatea emisiunilor prevăzute în grila de emisie.

De asemenea, au fost atestate derogări de la prevederile art. 1 al Deciziei CCA nr. 51 din 12.04.2007 privind ponderea creațiilor muzicale autohtone în serviciile de programe radio, art. 11 (3) al Codului audiovizualului privind difuzarea în limba de stat a producției proprii și autohtone cu caracter informativ și analitic și art. 19 (14) al Codului, difuzarea publicității mascate.

Astfel, prin Decizia CCA nr. 137 din 29.10.2010, pentru derogări de la prevederile grilei de emisie (pct. 3.1 din condițiile la Licența de emisie seria A MMII, nr. 073654 din 10.06.09), nerespectarea prevederilor Codului audiovizualului, art. 11 (3), 19 (14) și a Deciziei CCA nr. 51 din 12.04.2007, în conformitate cu art. 38 alin. (2), lit. b și alin (3) din Codul audiovizualului, Casa editorială „Independent Media” SRL, titulara licenței de emisie pentru postul de radio „Aquarelle FM”, a fost avertizată public.

c) Monitorizarea emisiei postului de televiziune „N 4”, efectuată la 28 septembrie 2010, pe parcursul a 24 de ore, a atestat că postul nominalizat nu a respectat grila de emisie aprobată de CCA, a încălcat prevederile art. 11 (7), art. 22 (3) din Codul Audiovizualului, depășirea volumului legal de publicitate timp de o oră de emisie, art. 22 (4) din Cod, privind durata emisiunilor de teleshopping, art. 13 (8) din Legea cu privire la publicitate și art. 19 (10) din Codul Audiovizualului, privind condițiile de difuzare a publicității produselor farmaceutice.

De asemenea, s-au produs derogări de la prevederile art. 3 al Deciziei CCA nr. 24 din 26.02.2008. Acesta stipulează: „*Se recomandă posturilor de televiziune aflate sub jurisdicția Republicii Moldova: a) a nu admite plasarea în emisie a mesajelor titrate (SMS) cu conținut indecent și obscen...*” În emisia postului au fost difuzate o serie de mesaje cu conținut dubios și chiar obscen, totodată, la difuzarea SMS-urilor nu au fost plasate anunțurile prevăzute în decizia CCA nominalizată.

Ca urmare a examinării publice a rezultatelor monitorizării, prin Decizia CCA nr. 151 din 10.11.2010, pentru transmisia serviciilor de programe cu încălcarea prevederilor licenței de emisie, p. 3.1 (derogări de la prevederile grilei de emisie), nerespectarea prevederilor Codului audiovizualului, art. 11 (7), 19 (10), 22 (3), art. 13 (8) al Legii cu privire la publicitate și a art. 3 al Deciziei CCA nr. 24 din 26.02.2008, în conformitate cu art. 38 alin. (2), lit. b și alin (3) din Codul audiovizualului, întreprinderea „Selectcanal” SRL, titularul licenței de emisie pentru postul de televiziune „N 4”, a fost avertizată public.

d) Rezultatele monitorizării serviciului de programe al postului de radio „Univers FM”, din 18 septembrie 2010, au atestat că în perioada monitorizată nu a fost difuzată nici o emisiune prevăzută în grila de emisie aprobată de CCA.

Totodată, se făcea retransmitere a programelor postului de radio „Голос России” din Federația Rusă, contrar prevederilor proiectului editorial, unde se declară că „Univers FM” este un post de radio 100 % autohton.

De asemenea, au fost atestate derogări de la prevederile Deciziei CCA nr. 51 din 12.04.2007 privind ponderea creațiilor muzicale autohtone în serviciile de programe radio.

Ca urmare a examinării publice a rezultatelor monitorizării, prin Decizia CCA nr. 151 din 10.11.2010, pentru transmisia serviciilor de programe cu încălcarea prevederilor licenței de emisie, p. 3.1 (derogări de la prevederile grilei de emisie), nerespectarea prevederilor Codului audiovizualului, art. 66 (8) și a Deciziei CCA nr. 51 din 12.04.2007, în conformitate cu art. 38 alin. (2), lit. b și alin (3) din Codul audiovizualului, întreprinderea „Timpuri noi” SRL, titulara licenței de emisie pentru postul de radio „Univers FM”, a fost avertizată public.

e) Rezultatele monitorizării serviciului de programe al postului de radio „Kiss FM” difuzat la 24 septembrie 2010, au atestat următoarele:

S-au încălcat prevederile Deciziei CCA nr. 51 din 12.04.2007 care prevede: „Ponderea creațiilor muzicale autohtone ... în serviciile de programe radio va constitui nu mai puțin de 30% din volumul total al emisieii muzicale, cu distribuire uniformă pe parcursul zilei de emisie”.

S-a încălcat art. 19 (14) din Codul audiovizualului care prevede: „Publicitatea mascată și teleshoppingul mascat sunt interzise” și art. 22 (2) din Codul audiovizualului, care prevede că: „Radiodifuzorii care retransmit vor acoperi publicitatea retranslată din alt stat, țară de origine a canalului retransmis”.

Ca urmare a examinării publice a rezultatelor monitorizării, prin Decizia CCA nr. 151 din 10.11.2010, pentru nerespectarea prevederilor Codului audiovizualului, art. 19 (14), 22 (2) și a Deciziei CCA nr. 51 din 12.04.2007, în conformitate cu art. 38 alin. (2), lit. b și alin (3) din Codul audiovizualului, întreprinderea „SBS Broadcasting” SRL, titulara licenței de emisie pentru postul de radio „Kiss FM”, a fost avertizată public.

MONITORIZĂRI TEMATICE

Pentru îndeplinirea obiectivelor de monitorizare, stabilite în baza atribuțiilor prevăzute de Codul audiovizualului și Deciziilor CCA și în conformitate cu planul de activitate, Direcția monitorizare, în perioada de raport, a efectuat monitorizări tematice la următoarele capitole:

Respectarea prevederilor legale și condițiilor de difuzare a publicității (capitolul III al Codului audiovizualului, Legea cu privire la publicitate)

1. Publicitatea produselor alcoolice

Potrivit unor date statistice ale Ministerului Sănătății al Republicii Moldova, „cantitatea de alcool pur consumată pe cap de locuitor a atins cifra de 10-12 litri, anual. Respectiv, această situație a sporit majorarea mortalității generale a populației, negativ a influențat asupra situației demografice din teritoriu, a sporit violența și agresivitatea familială, suicidele etc.

Actual, în Republica Moldova se înregistrează circa 48 000 persoane afectate de alcoolism cronic. Cu regret majoritatea lor sunt depistate tardiv cu afecțiuni somato-neurologice grave, psihoze alcoolice, etc.”

De asemenea, conform studiului „Consumul și abuzul de alcool în Republica Moldova: *evaluarea situației și impactului*” efectuat în anul 2008 de către Centrul Analitic Independent „Expert Grup” cu suportul Institutului pentru o Societate Deschisă (Budapesta), “deosebit de mari sunt costurile sociale și economice ale consumului de alcool pe care le implică accidentele cauzate de conducerea automobilului în stare de ebrietate. Circa 13% din accidentele rutiere se produc anume din cauza consumului de alcool la volan. Ca rezultat al consumului excesiv de alcool în 2000-2007 circa 440 de persoane au decedat în accidente rutiere, 3074 au suferit traumatisme, 488 de persoane au devenit victime ale cazurilor de omor și 788 de persoane au fost supuse vătămării corporale.

Consumul abuziv de alcool se răsfrânge negativ și asupra altor membri ai familiei. Conform sondajului, 53% din cei care abuzează sunt căsătoriți și majoritatea au copii sub vârsta majoratului. Consumul de alcool la părinți se răsfrânge negativ asupra reușitei școlare a acestor copii și mărește riscul ca și aceștia să consume excesiv.”

Analiza efectuată demonstrează că în ultima perioadă în cadrul serviciilor de programe al radiodifuzorilor aflați sub jurisdicția Republicii Moldova s-a înregistrat o creștere a volumului publicității la băuturile alcoolice. Acest lucru a fost atestat și în rezultatele monitorizării publicității produselor alcoolice, efectuate în perioada 11 noiembrie – 11 decembrie 2009, în cadrul serviciilor de programe ale următorilor radiodifuzori: Radio „Noric”, Radio „Plai”, Radio „Poli Disc – Русское Радио”, „Radio 7/Радио7”, „Hit FM”, „Retro FM”, „Vzrosloe radio Shanson”, „Europa plus Moldova”, Radio „Nova”, „Fresh Fm”, „Autoradio”, „Prime”, „2 plus”, „NIT”, „TV 7” și „Pro TV Chișinău”.

Rezultatele monitorizării au atestat următoarele:

1. Atît în cadrul serviciilor de programe TV cît și în cadrul serviciilor de programe radio, majoritatea spoturilor publicitare ale băuturilor alcoolice sunt plasate în orele de maximă audiență.
2. Mărcile comerciale ale băuturilor alcoolice apar în calitate de sponsori ai emisiunilor și rubricilor din cadrul serviciilor de programe ale unor posturi de radio.

3. Unii radiodifuzori au difuzat spoturi publicitare ale băuturilor alcoolice cu încălcarea prevederilor legislației în vigoare, care se referă la condițiile de difuzare a publicității acestor produse, în special a prevederilor art. 19 (11) lit. c) și e) al Codului audiovizualului, care prevede: „Publicitatea și teleshopping-ul pentru băuturi alcoolice trebuie să respecte următoarele condiții: ... să nu sugereze că prin consumul de alcool se pot obține performanțe sociale ori sexuale” și „să nu încurajeze consumul exagerat de alcool și să nu pună într-o lumină negativă consumul moderat de alcool.

În temeiul celor constatate și ținând cont de faptul că din statisticile date publicității de instituții publice și private rezultă atât o creștere a consumului de alcool, cât și a publicității la băuturi alcoolice, luând în considerare efectele nocive ale consumului de alcool asupra minorilor, în special, dar și asupra societății, în general, și faptul că aceasta este o problemă de interes public, având în vedere obligațiile Consiliului Coordonator al Audiovizualului de a proteja, în domeniul serviciilor de programe audiovizuale, dezvoltarea fizică, mentală și morală a minorilor, în conformitate cu art. 37, 38, 40 ale Codului Audiovizualului nr.260-XVI din 27.07.2006, Statutul CCA, Regulamentul cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, aprobate prin Hotărârea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, Consiliul Coordonator al Audiovizualului, prin Decizia nr. 133 din 24 decembrie 2009, a avertizat public întreprinderile „Music-Master” SRL, titulara licenței de emisie pentru postul de radio „Noroc”, „EUROSHOW GRUP” SRL, titulara licenței de emisie pentru postul de radio „Plai”, S.C.P. „Radio Poli Disc” SRL, titulara licenței de emisie pentru postul de radio „Radio Poli Disc–Русское Радио” și SC „EMH-GARANT-SISTEM” SRL, titulara licenței de emisie pentru canalul propriu de televiziune „Bravo”.

Prin aceeași Decizie, CCA a decis următoarele :

« Art. 7. Se interzice orice formă de publicitate la băuturi alcoolice în cadrul serviciilor de programe al radiodifuzorilor, în intervalul orar 6:00 – 22:00.

Art. 8. Este interzisă difuzarea de spoturi publicitare la alcool, în care apar minori.

Art. 9. Este interzisă difuzarea anunțurilor promoționale și a concursurilor care conțin referiri la numele sau la marca unei băuturi alcoolice; în cadrul concursurilor nu se pot oferi premii sponsorizate de firme producătoare de astfel de băuturi.

Art. 10. Transmisiile/retransmisiile sportive sponsorizate de producătorii de băuturi alcoolice pot fi difuzate numai în intervalul orar 22:00 – 6:00.

Art. 11. Este interzisă difuzarea de publicitate la băuturi alcoolice, prin care se promovează comportamente sau atitudini violente, agresive ori antisociale.

Art. 12. Spoturile publicitare ale băuturilor alcoolice se vor încheia cu avertismentul sonor și vizual: „Consumul excesiv de alcool dăunează grav sănătății.” (avertismentul în cauză trebuie să fie ușor recepționat). »

În perioada lunii februarie 2010 (05-15.02.2010), Direcția monitorizare a efectuat un control repetat privind verificarea gradului de respectare a Deciziei CCA nr. 133 din 24.12.2009 cu privire la condițiile de difuzare a spoturilor publicitare la

produsele alcoolice în cadrul serviciilor următorilor radiodifuzori: „Moldova 1”, „TV 7”, „N 4”, „TV Dixi”, „Euro TV Chișinău”, „2 plus”, „Pro TV Chișinău”, „Prime”, „NIT”, „Muz TV”, „Polidisc Ruscoe Radio”, „Hit FM”, „Radio Noroc”, „Retro FM”, „Vzrosloe radio. Shanson”, „Radio 7”, „Radio Plai”, „Europa plus Moldova”. Rezultatele monitorizării au atestat că în cadrul serviciilor de programe al radiodifuzorilor supuși monitorizării nu au fost depistate derogări de la prevederile Deciziei CCA nr. 133 din 24.12.2009.

2. Publicitatea produselor farmaceutice

La 10 noiembrie 2009 Agenția Medicamentului din Republica Moldova, întru realizarea competențelor funcționale privind efectuarea expertizei – avizării materialelor publicitare ale produselor medicamentoase, în scopul respectării cerințelor art. 19 din Legea nr. 1227 din 27.07.1997 cu privire la publicitate, art. 22 și 23 din Legea nr. 1409 din 17.12.1997 cu privire la medicamente, precum și în scopul asigurării veridicității informației despre medicamentele cărora li se face publicitate, pentru evitarea utilizării incorecte sau iraționale a medicamentelor, a solicitat aportul Consiliului Coordonator al Audiovizualului pentru a atrage atenția radiodifuzorilor aflați sub jurisdicția Republicii Moldova asupra necesității avizării materialelor publicitare pentru produsele farmaceutice de către Agenția Medicamentului.

În scopul verificării gradului de respectare a condițiilor de difuzare a spoturilor publicitare în cadrul serviciilor de programe ale radiodifuzorilor a produselor farmaceutice și tratamentelor medicale, în conformitate cu prevederile art. 19 (10) al Codului audiovizualului și art. 19 din Legea cu privire la publicitate, au fost monitorizate serviciile de programe ale următorilor radiodifuzori: Moldova 1, Prime, 2 Plus, NIT, N 4, TV 7, Pro TV Chișinău, TV Dixi, Euro TV Chișinău și Muzica TV.

1. În cadrul serviciilor de programe ale radiodifuzorilor supuși monitorizării au fost difuzate spoturi publicitare pentru un șir de produse farmaceutice, suplimente nutritive și tratamente medicale („Prostamol”, „Prostamol-uno”, „Dicloran Plus”, „Ibufen”, „Calcemin”, „Sekrol”, „Sinupret”, „Rinza”, „Rinzasip”, „Rinza Lorsept”, „Doctor Mom” (unguent, pastile, sirop), „Mezim”, „Flavamed”, „Prospan”, „Fastum Gel”, „Voltaren gel”, „Otrivin”, „Novopasit”, „Espumizan”, „Subtyl”, „A-ferin Hot”, „Mezim Forte”, „Rennie”, „Arpetol”, „Mikosist”, „Tribelus”, „Sirop Lincas”, „Trachisan”, „Erosil”, „Bi Fort”, „Zdorovaia Coja”, „Добрый молодец”, „Вечная молодость”, „On clinic”, „Insunorm”, „Ecopuls”, „Vibro Shape”, Centrul medical „Ortoped”, „Микрохирургия глаза имени Феодорова”, „Ecopulse”, Centrul „Здоровье”, „Calmed”, etc.)

2. Spoturile publicitare ale unor produse medicamentoase difuzate de către unele posturi de televiziune nu au conținut numărul de înregistrare și/sau avertizarea de a se adresa medicului sau farmacistului în cazul manifestării de reacții adverse.

3. În cadrul serviciilor de programe ale unor radiodifuzori supuși monitorizării în perioada de referință au fost difuzate spoturi publicitare ale produselor farmaceutice în care numărul licenței de comercializare/de înregistrare și recomandarea de a se adresa medicului sau farmacistului în cazul manifestării de reacții adverse, din cauza suprapunerii culorilor titrelor cu cele ale imaginilor din spotul publicitar, precum și din cauza caracterelor mici, acestea au fost puțin lizibile.

La ședința publică a participat reprezentantul Agenției de Stat a Medicamentului (ASM), dna Angela Buzu, șef Secție management și marketing farmaceutic, care și-a expus poziția vis-a-vis de rezultatele monitorizării efectuate de CCA și a constatat că timp de 8 zile au fost difuzate 349 de spoturi publicitare, dintre care doar 9% au fost examinate de grupul de experți ai ASM.

În urma monitorizării serviciilor de programe s-a constatat că din 34 preparate medicamentoase doar 7 au fost avizate de către ASM.

Monitorizarea publicității medicamentelor a scos în evidență numeroase încălcări, care contravin cerințelor stipulate în titlul VIII „Publicitatea” din Directiva Europeană 2001/83/CE.

În conformitate cu cele constatate și avînd în vedere că publicitatea la produsele medicamentoase trebuie să se supună unor condiții stricte și unui control efectiv pentru evitarea utilizării incorecte sau iraționale a medicamentelor, în temeiul Legii cu privire la medicamente, art. 23 alin. 1 („Informația despre medicamente trebuie să întrunească următoarele cerințe: a) să fie obiectivă, judicioasă, actuală și bazată pe date științifice și documente oficiale; b) să aibă un conținut suficient și o descriere adecvată nivelului destinatarilor (medici, farmaciști și pacienți); c) să contribuie la folosirea eficientă a medicamentelor; d) să nu inducă în eroare consumatorul; (2) Publicitatea medicamentelor trebuie să întrunească următoarele cerințe: a) să fie veridică, obiectivă și bazată pe documente oficiale; b) să nu stimuleze populația la folosirea excesivă a medicamentelor; c) să nu producă o impresie exagerată despre compoziția și originea medicamentului sau calitățile lui medicale”), în conformitate cu art. 19 (10), 37, 38, 40 ale Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Legea nr. 1227 din 27.07.1997 cu privire la publicitate, Statutul CCA, Regulamentul cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, aprobate prin Hotărîrea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, Consiliul Coordonator al Audiovizualului, prin Decizia nr. 13 din 11 februarie 2010 a decis următoarele:

“Art. 1. Materialele publicitare pentru produsele farmaceutice vor fi difuzate în cadrul serviciilor de programe ale radiodifuzorilor după avizarea acestora de către Agenția medicamentului din Republica Moldova.

Art. 2. În conținutul spoturilor publicitare pentru produsele medicamentoase se vor include în mod obligatoriu următoarele componente:

- a) denumirea produsului;

- b) numărul certificatului de înregistrare sau a autorizației de punere pe piață;
- c) indicația terapeutică (afecțiunile pentru care se folosește produsul medicamentos);
- d) avertizarea „Acest medicament se eliberează fără prescripție medicală. Citiți cu atenție prospectul. În cazul manifestării de reacții adverse adresați-vă medicului sau farmacistului.” Publicitatea pentru produsele medicamentoase, difuzată într-o formă prescurtată (cu o durată ce nu depășește 10 secunde), va include avertizarea: „Se recomandă citirea cu atenție a prospectului.”

Art. 3. Avertizările menționate în art. 2 lit. d) se vor difuza la sfârșitul spotului publicitar, sonor și vizual, timp de minimum 5 secunde. În cazul spoturilor mai scurte de 10 sec, textul va fi prezentat pe parcursul difuzării spotului publicitar, în condiții care să asigure o percepție clară a mesajului.

Art. 4. Spoturile publicitare pentru produsele farmaceutice se vor difuza în conformitate cu prevederile art. 13 (8) al Legii cu privire la publicitate („Publicitatea privind una și aceeași marfă (lucrare, serviciu), precum și unul și același furnizor de publicitate se permite nu mai mult de două ori, cu o durată totală de pînă la două minute, pe parcursul unei ore de emisie pe un canal de frecvență”).

3. Respectarea condițiilor generale de difuzare a spoturilor publicitare și teleshopping-ului

În temeiul art. 37 (1), (3) al Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.02.2006 pe parcursul lunii mai și iunie 2010 s-a efectuat monitorizarea tematică a posturilor de televiziune „Moldova 1”, „N 4”, „NIT”, „TV 7”, „Muzica TV”, „Pro TV Chișinău”, „TVC 21”, „TV Dixi”, „PRIME”, „2 Plus”, „Jurnal TV”, „Publika TV”, „Alt TV”, „Euro-TV Chișinău” și „Noroc TV” privind respectarea condițiilor de difuzare a publicității în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

Rezultatele monitorizării au atestat următoarele:

a) Postul public de televiziune „Moldova 1”, a comis derogări de la art. 19 (10) Codul audiovizualului - „Radiodifuzorii prin al căror intermediu se face publicitate produselor farmaceutice și tratamentelor medicale ce nu necesită prescripție medicală vor include în mesajul publicitar recomandarea de a se adresa medicului sau farmacistului în cazul manifestării de reacții adverse și vor plasa pe ecran, *pentru 5 secunde sau pe tot parcursul clipului publicitar, numărul licenței de comercializare eliberate de organul de stat abilitat*”, art. 19 (14) al Codul audiovizualului - „Publicitatea mascată este interzisă” și a art. 13 (8) din Legea cu privire la publicitate - „Publicitatea privind una și aceeași marfă (lucrare, serviciu), precum și unul și același furnizor de publicitate se permite nu mai mult de două ori, cu o durată totală de pînă la două minute, pe parcursul unei ore de emisie pe un canal de frecvență.”

De asemenea, la adresa CCA au parvenit mai multe sesizări din partea consumatorilor de programe privind volumul depășit de publicitate și difuzarea

spoturilor publicitare ale băuturilor alcoolice în perioada transmisiunilor în direct a meciurilor de fotbal de la Campionatul Mondial din Africa de Sud. Astfel, suplimentar au fost monitorizate emisiile de seară (21:00 – 24:00) ale postului public de televiziune ”Moldova 1” din 2 și 3 iulie 2010. Rezultatele monitorizărilor au atestat următoarele: s-au încălcat prevederile art. 22 (3) din Codul audiovizualului care prevede că *”Volumul spoturilor de publicitate nu poate depăși douăsprezece minute pe oră”*, art. 13 (8) din Legea cu privire la publicitate și art. 12 al Deciziei CCA nr. 133 din 24 decembrie 2009 care prevede că *„Spoturile publicitare ale băuturilor alcoolice se vor încheia cu avertismentul sonor și vizual: „Consumul excesiv de alcool dăunează grav sănătății”*.

b) Postul de televiziune „N 4” a încălcat art. 22 (3) din Codul audiovizualului - *„Volumul spoturilor de publicitate nu poate depăși douăsprezece minute pe oră”*, art. 13 (8) din Legea cu privire la publicitate prevede: *„Publicitatea privind una și aceeași marfă (lucrare, serviciu), precum și unul și același furnizor de publicitate se permite nu mai mult de două ori, cu o durată totală de pină la două minute, pe parcursul unei ore de emisie pe un canal de frecvență”*, art. 9. al Deciziei CCA nr. 133 din 23.12.2010 - *„se interzice difuzarea anunțurilor promoționale și a concursurilor care conțin referiri la numele sau la marca unei băuturi alcoolice...”*, și art. 3 al Deciziei CCA nr. 13 din 11.02.2010 - *„Avertizările menționate în art. 2 lit. d) se vor difuza la sfârșitul spotului publicitar, sonor și vizual, timp de minimum 5 secunde. În cazul spoturilor mai scurte de 10 sec, textul va fi prezentat pe parcursul difuzării spotului publicitar, în condiții care să asigure o percepție clară a mesajului”*.

c) Postul de televiziune „NIT” a încălcat art. 19 (14) al Codul audiovizualului - *Publicitatea mascată este interzisă”*), art. 22 (3) din Codul audiovizualului prevede că *„Volumul spoturilor de publicitate nu poate depăși douăsprezece minute pe oră”*, art. 21 (8) din Codul Audiovizualului care prevede că în interiorul unui program *„trebuie să existe un interval de minimum 20 de minute între două pauze publicitare succesive”* și art. 13 (8) din Legea cu privire la publicitate prevede: *„Publicitatea privind una și aceeași marfă (lucrare, serviciu), precum și unul și același furnizor de publicitate se permite nu mai mult de două ori, cu o durată totală de pină la două minute, pe parcursul unei ore de emisie pe un canal de frecvență”*).

d) Postul de televiziune „TV 7” a încălcat art. 19 (10) din Codul audiovizualului - *„Publicitatea pentru produsele farmaceutice și tratamentele medicale pentru care este necesară o prescripție medicală este interzisă. Radiodifuzorii prin al căror intermediu se face publicitate produselor farmaceutice și tratamentelor medicale ce nu necesită prescripți emedicală vor include în mesajul publicitar recomandarea de a se adresa medicului sau farmacistului în cazul manifestării de reacții adverse și vor plasa pe ecran, pentru 5 secunde sau pe tot parcursul clipului publicitar, numărul licenței de comercializare eliberate de organul de stat abilitat”* și art. 13 (8) al Legii cu privire la publicitate.

e) Postul de televiziune „Muzica TV”, a încălcat art. 19 (14) al Codului audiovizualului - „*Publicitatea mascată este interzisă*”) și art. 22 (2) din Codul Audiovizualului („*Radiodifuzorii care retransmit vor acoperi publicitatea retranslată din alt stat, țară de origine a canalului retransmis*”).

f) Postul de televiziune „Pro TV Chișinău” a încălcat art. 22 (4) al Codului audiovizualului, care prevede: „*Emisiunea de teleshopping durează fără întrerupere nu mai puțin de 15 minute*” și art. 13 (8) al Legii cu privire la publicitate.

g) Postul de televiziune „TVC 21” a încălcat art. 20 (1), lit. b) al Codului audiovizualului, care prevede: „*Programele sponsorizate trebuie să îndeplinească următoarele condiții: denumirea sau marca sponsorului trebuie să fie distinct evidențiată ca atare la începutul și/sau sfârșitul acestor programe*”, art. 19 (6), lit. e) al Codului, care prevede: „*Publicitatea, inclusiv publicitatea autopromoțională, și teleshopping-ul trebuie să respecte următoarele condiții: să nu stimuleze comportamente dăunătoare sănătății sau siguranței populației*” și art. 21 (1) al Codului audiovizualului - „*Publicitatea și teleshoppingul se difuzează grupat, fiind ușor de identificat prin marcaje corespunzătoare și fiind separate de alte părți ale serviciului de programe prin semnale optice și acustice*”.

h) Postul de televiziune „Jurnal TV” a încălcat art. 19 (14) al Codului audiovizualului - „*Publicitatea mascată este interzisă*” și art. 19 (10) din Codul Audiovizualului care prevede „*Publicitatea pentru produsele farmaceutice și tratamentele medicale pentru care este necesară o prescripție medicală este interzisă. Radiodifuzorii prin al căror intermediu se face publicitate produselor farmaceutice și tratamentelor medicale ce nu necesită prescripție medicală vor include în mesajul publicitar recomandarea de a se adresa medicului sau farmacistului în cazul manifestării de reacții adverse și vor plasa pe ecran, pentru 5 secunde sau pe tot parcursul clipului publicitar, numărul licenței de comercializare eliberate de organul de stat abilitat*”.

Monitorizările serviciilor de programe ale posturilor de televiziune „Publika TV” (14 iunie), „Noroc TV” (21 iunie), „Alt TV” (22 iunie), “TV Dixi” (25 iunie), “PRIME” (2 iunie), “2 Plus” (10 iunie) și „Euro TV Chișinău” (22 iunie) nu au atestat derogări de la prevederile legislației în vigoare la capitolul difuzării publicității și teleshoppingului.

Garantarea moralității și asigurarea protecției minorilor (art. 6 (2), (3) din Codul audiovizualului; art. 7 (1), b, (2) din Convenția Europeană cu privire la Televiziunea Transfrontalieră)

La 28 ianuarie 2010, ora 10.00, un consumator de programe a sesizat faptul că pe postul de televiziune „Euro-TV Chișinău” se difuzează un serial care conține cuvinte obscene și a solicitat CCA să se implice în conformitate cu prevederile legislației în vigoare. Imprimarea și monitorizarea emisiei, a atestat următoarele.

Conform Notei informative a Direcției monitorizare din 17.02.2010, la momentul respectiv s-a difuzat serialul „Supernatural”, care a conținut, în coloană sonoră (traducere din engleză în rusă), o serie de expresii indecente. La sfârșitul episodului (timp astronomic 10:25:38, minutul 14:45 al înregistrării) se anunță că sonorizarea a fost efectuată special pentru site-ul www.torrents.ru, fapt ce demonstrează că postul „Euro-TV Chișinău” a încălcat drepturile de autor și cele conexe, punând pe post un film preluat din internet.

În conformitate cu cele menționate, postul „Euro-TV Chișinău” a încălcat prevederile art. 7 (1) lit. a) al Convenției Europene cu privire la Televiziunea Transfrontalieră: *„Toate elementele serviciilor de programe, prin prezentarea lor și conținutul lor, trebuie să respecte demnitatea ființei umane și drepturile fundamentale ale semenilor. În particular, ele nu trebuie: să fie contrare bunelor maniere..”*, art. 6 (2) al Codului audiovizualului *„Este interzisă difuzarea de programe care pot afecta grav dezvoltarea fizică, mentală sau morală a minorilor, în special programele care conțin pornografie, violență exagerată sau limbaj licențios.”* și art. 18 (1) al Codului *„Transmisia și retransmisia serviciilor de programe se efectuează cu respectarea obligatorie a drepturilor de autor și a drepturilor conexe, în conformitate cu legislația privind dreptul de autor și drepturile conexe”*.

În temeiul celor expuse, în conformitate cu art. 6 (2), 18 (1), 37, 38, 40 ale Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, art. 7 (1) lit. a) al Convenției Europene cu privire la Televiziunea Transfrontalieră, Statutul CCA, aprobat prin Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr. 433-XVI din 28.12.2006, Regulamentul cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și autorizațiilor de retransmisie, Consiliul Coordonator al Audiovizualului, prin Decizia nr. 19 din 25 februarie 2010, a avertizat public întreprinderea „Euro-TV Chișinău” SRL, titularul licenței de emisie pentru postul de televiziune „Euro-TV Chișinău”, pentru derogări de la prevederile art. 7 (1) lit. a) al Convenției Europene cu privire la Televiziunea Transfrontalieră, art. 6 (2) și 18 (1) ale Codului audiovizualului. Conducerea postului de televiziune „Euro-TV Chișinău” s-a obligat, în termen de 15 zile din momentul publicării Deciziei CCA în Monitorul Oficial, să prezinte un raport despre măsurile luate în vederea lichidării încălcărilor comise.

Aplicarea semnelor de avertizare în cadrul serviciilor de programe TV

În scopul verificării gradului de respectare a condițiilor de plasare a siglelor de identificare a producțiilor cinematografice, care nu sînt recomandate spre vizionare minorilor de vîrstă mai mică de 12 și 16 ani, în conformitate cu prevederile Deciziei CCA nr. 47 din 11 noiembrie 2003, în perioada februarie-martie 2010, au fost monitorizate serviciile de programe ale următorilor radiodifuzori: Moldova 1, Prime, 2 Plus, NIT, N 4, TV 7, Pro TV Chișinău, TV Dixi, Euro TV Chișinău și Alt TV.

Rezultatele monitorizării au atestat următoarele:

1. Siglele de identificare a producțiilor cinematografice utilizate de unele posturi de televiziune diferă, prin culoare, marcaje sau locul plasării pe ecran de cele prevăzute în Decizia CCA nr. 47 din 11.11.2003.
2. Producțiile cinematografice difuzate de unele posturi de televiziune nu sunt însoțite de siglele de identificare a acestora, în conformitate cu prevederile Deciziei CCA.
3. Orele de difuzare ale unor producții cinematografice marcate cu sigla de identificare „16” nu coincid cu cele prevăzute în Decizia CCA nr. 47 din 11.11.2003, conform căreia „Producțiile cinematografice/programele televizate, inclusiv spoturile publicitare, marcate cu sigla „16”, se difuzează în orele de accesibilitate redusă pentru minori (după ora 23)”.
4. Siglele de identificare atribuite unor filme artistice nu coincid cu cerințele Deciziei CCA.
5. S-a constatat că este necesară introducerea unor norme obligatorii noi privind aplicarea mesajelor și semnelor de avertizare pentru producțiile cinematografice difuzate sau retransmise de către radiodifuzorii aflați sub jurisdicția Republicii Moldova, din motiv că Decizia CCA nr. 47 aprobată la 11.11.2003 este depășită și nu corespunde tuturor rigorilor și normelor legislației naționale și comunitare la acest capitol.

În temeiul celor constatate, în conformitate cu prevederile art. 40 al Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Convenției Europene cu privire la Televiziunea Transfrontalieră, Statutului CCA, aprobat prin Hotărârea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, a Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10.02.2000, Consiliul Coordonator al Audiovizualului, prin Decizia nr. 44 din 30 martie 2010 a decis următoarele:

„Art. 1. Pentru a permite părinților sau reprezentanților legali ai copiilor să facă alegerea potrivită, toți radiodifuzorii au obligația să pună la dispoziția publicului informații suficiente privind intervalul orar de difuzare, recomandările și avertizările acustice și vizuale, astfel încât programele vizionate sau ascultate în familie ori numai de către copii să nu afecteze dezvoltarea fizică, mentală sau morală a acestora; aceleași obligații sunt valabile și în cazul serviciilor de programe retransmise de către radiodifuzori.

Art. 2. Criteriile în funcție de care se apreciază producțiile cinematografice difuzate în serviciile de programe au drept scop asigurarea protecției copilului și informarea publicului cu privire la conținutul acestora. Responsabilitatea clasificării acestor producții audiovizuale le revine radiodifuzorilor.

Art. 3. Criteriile generale de care radiodifuzorii vor ține cont în clasificarea producțiilor audiovizuale sunt următoarele:

- a) numărul și natura scenelor violente;
- b) utilizarea violenței și rolul acesteia în rezolvarea problemelor;
- c) modalitatea de tratare prin imagini a scenelor de violență, tipul de plan utilizat, realismul reprezentării, rolul coloanei sonore în a genera frică ori angoasă;
- d) contextul în care este prezentat consumul de droguri și alcool;

- e) numărul și natura scenelor de nuditate, reprezentarea actului sexual;
- f) psihologia personajelor și reperatele morale pe care acestea le oferă copiilor sau adolescenților;
- g) tipologia eroilor, scopul acțiunii acestora, gradul de recurgere la violență;
- h) prezența și rolul copiilor în scene de violență;
- i) prezentarea femeii în ipostaze degradante;
- j) numărul și intensitatea scenelor de violență casnică;
- k) calitatea și tipologia limbajului;
- l) genul sau temele producțiilor audiovizuale.

Art. 4. În clasificarea producțiilor cinematografice radiodifuzorii se vor ghida și după clasificarea stabilită de producător sau, după caz, sub care filmul a fost difuzat în alte țări.

Art. 5. Categoriile în care se încadrează producțiile audiovizuale în funcție de criteriile precizate la Art. 3 sunt următoarele:

- a) producții audiovizuale accesibile tuturor categoriilor de public, fără restricții sau semne de avertizare;
- b) producții audiovizuale care pot fi vizionate de copiii în vârstă de până la 12 ani numai cu acordul sau împreună cu părinții ori familia - se difuzează însoțite de un semn de avertizare reprezentând un cerc de culoare roșie, iar în interiorul acestuia, pe fond transparent, majusculele AP (acord parental) de culoare albă;
- c) producții audiovizuale interzise copiilor sub 12 ani - se difuzează numai după ora 20:00 și vor fi însoțite de un semn de avertizare reprezentând un cerc de culoare roșie, iar în interiorul acestuia, pe fond transparent, numărul 12 de culoare albă;
- d) producții audiovizuale interzise copiilor sub 16 ani - se difuzează numai în intervalul orar 22.00 – 6.00 și vor fi însoțite permanent de un semn de avertizare reprezentând un cerc de culoare roșie, iar în interiorul acestuia, pe fond transparent, numărul 16 de culoare albă;
- e) producții audiovizuale interzise copiilor sub 18 ani - se difuzează numai în intervalul orar 24.00 – 6.00 și vor fi însoțite permanent de un semn de avertizare reprezentând un cerc de culoare albă, iar în interiorul acestuia, pe fond transparent, numărul 18 de culoare albă;

Art. 6. Pot fi difuzate numai în intervalul orar 23.00 – 6.00 următoarele producții audiovizuale:

- a) filme horror, erotice, de o violență extremă;
- b) competiții full-contact;

Art. 7. Radiodifuzorii au obligația de a informa sonor și vizual publicul, înainte de începerea difuzării, cu privire la genul producției audiovizuale și, după caz, cu privire la restricțiile de vizionare, durata anunțului nu va fi mai mică de 15 secunde. ,,

Respectarea prevederilor art. 11 (3) al Codului audiovizualului

În anul 2010 a intrat în vigoare prevederea art. 11 alin. (3) al Codului audiovizualului, conform căreia din 1 ianuarie 2010, producția proprie și autohtonă cu caracter informativ și analitic difuzată în limba de stat va constitui nu mai puțin de 80%. Astfel, în scopul verificării gradului de respectare a prevederii nominalizate a Codului audiovizualului în 2010, au fost monitorizate serviciile de programe informative și analitice ale principalelor posturi de televiziune Moldova 1, NIT, N 4, TV 7, etc.

Rezultatele au atestat că radiodifuzorii supuși monitorizării, respectă prevederile art. 11 (3) al Codului audiovizualului și în cadrul serviciilor de programe ale acestora se difuzează în mediu 70-80 % de emisiuni proprii și autohtone cu caracter informativ și analitic în limba de stat.

MONITORIZAREA SERVICIILOR DE PROGRAME ALE RADIODIFUZORILOR REGIONALI

1. În perioada aprilie-mai 2010 au fost monitorizați mai mulți radiodifuzori locali în scopul verificării gradului de respectare a legislației în vigoare și a grilelor de emisie. Rezultatele au atestat următoarele:

a) Postul de televiziune „Elita” din or. Rezina, monitorizat la 29 aprilie 2010 nu a comis devieri de la grila de emisie și de la Codul audiovizualului, cu excepția art. 1 al Deciziei CCA nr. 21 din 26.02.2008, care prevede că „posturile TV, aflate sub jurisdicția Republicii Moldova, vor interpreta în limbajul mimico-gestual sau prin titrare sincron cel puțin un buletin de știri din timpul zilnic de emisie.”

b) Postul de televiziune „IMPULS TV” din or. Șoldănești, monitorizat în temeiul art. 37 (1) din Codul audiovizualului nr.260-XVI din 27.07.2006 la 30 aprilie 2010. a comis derogări de la prevederile grilei de emisie aprobate de CCA și nu a respectat art. 1 al Deciziei CCA nr. 21 din 26.02.2008, care prevede că „posturile TV, aflate sub jurisdicția Republicii Moldova, vor interpreta în limbajul mimico-gestual sau prin titrare sincron cel puțin un buletin de știri din timpul zilnic de emisie.”

c) Postul de televiziune „Studio - L” din Căușeni, monitorizat în temeiul art. 37 (1) din Codul audiovizualului nr.260-XVI din 27.07.2006 la 11 mai 2010 nu a respectat grila de emisie și punctul B.2.3 al concepției generale a serviciului de programe aprobate de CCA, a încălcat art. 21 (1), lit. c) al Codului audiovizualului, care prevede că „Publicitatea și teleshoppingul se difuzează grupat, fiind ușor de identificat prin marcaje corespunzătoare și fiind separate de alte părți ale serviciului de programe prin semnale optice și acustice” și art. 22 (3), lit. c) al Codului conform căruia „Volumul spoturilor de publicitate nu poate depăși douăsprezece minute pe oră”;

În temeiul celor constatate, ca urmare a dezbaterilor publice și în conformitate cu art. 37, 38, 40 ale Codului audiovizualului nr.260-XVI din 27.07.2006, prin Decizia nr. 62 din 21 mai 2010, Consiliul Coordonator al Audiovizualului a

atenționat conducătorii întreprinderilor „Dalan” SRL, titularul licenței de emisie pentru postul de televiziune „Impuls TV” și „Studio-L” SRL, titularul licenței de emisie pentru postul de televiziune „Studio-L”, asupra respectării cu strictețe a prevederilor grilei de emisie, concepțiilor generale ale serviciului de programe, condițiilor la licențele de emisie.

2. Controlul privind gradul de respectare a legislației în vigoare și a grilelor de emisie de către radiodifuzorii din or. Comrat, efectuat în perioada 26-28 mai 2010, a atestat următoarele:

a) Monitorizarea emisieii postului de televiziune „Bizim Aîdînic”, efectuată în temeiul art. 37 (1) din Codul audiovizualului nr.260-XVI din 27.07.2006 la 26 mai 2010, a atestat următoarele.

Postul de televiziune nominalizat nu a respectat grila de emisie și concepția generală a serviciului de programe aprobate de CCA, încălcînd astfel prevederile art. 66 (8) din Codul audiovizualului (*„Radiodifuzorii privați desfășoară activitatea în conformitate cu concepția generală a serviciului de programe, în al cărui temei CCA a eliberat licența de emisie”*), a încălcat art. 13 (8) din Legea cu privire la publicitate (*„Publicitatea privind una și aceeași marfă (lucrare, serviciu), precum și unul și același furnizor de publicitate se permite nu mai mult de două ori, cu o durată totală de pînă la două minute, pe parcursul unei ore de emisie pe un canal de frecvență”*), art. 22 (1) din Codul audiovizualului stipulează că *„Timpul de difuzare dedicat publicității nu poate depăși 15% din timpul de difuzare a serviciului de programe televizate, iar împreună cu spoturile de teleshopping nu poate depăși 20% din timpul zilnic de difuzare a serviciului de programe televizate”*, art. 21 (9) din Codul audiovizualului (*“Emisiunile de actualități, pentru copii, cele politice și filmele documentare nu se întrerup de spoturi de publicitate și teleshopping, dacă durata acestor emisiuni este de pînă la 30 de minute”*).

De asemenea, s-au comis derogări de la prevederile art. 11 (9) din Codul audiovizualului, *„În localitățile în care reprezentanții unei minorități naționale constituie majoritatea populației, radiodifuzorii locali și regionali vor asigura difuzarea unor programe în limba de stat în proporție de nu mai puțin de 20 % din serviciul de programe”* și art. 18 (3) al Codului (*„Retransmisia unui serviciu de programe în lipsă de contract încheiat cu radiodifuzorul, distribuitorul de servicii sau cu un alt titular de drepturi asupra serviciului de programe retransmis constituie încălcarea drepturilor de autor și a drepturilor conexe și se sancționează în modul corespunzător”*).

b) Monitorizarea emisieii postului de televiziune „Eni Ai”, efectuată în temeiul art. 37 (1) din Codul audiovizualului nr.260-XVI din 27.07.2006, la 27 mai 2010, a atestat următoarele.

Nu a fost respectată grila de emisie aprobată de CCA și au fost comise derogări de la prevederile art. 19 (14) din Codul audiovizualului, care prevede, că *„Publicitatea mascată și teleshoppingul mascat sunt interzise.”*, art. 22 (1) din Codul Audiovizualului, care stipulează că *„Timpul de difuzare dedicat publicității nu poate*

depăși 15% din timpul de difuzare a serviciului de programe televizate, iar împreună cu spoturile de teleshopping nu poate depăși 20% din timpul zilnic de difuzare a serviciului de programe televizate”, art. 22 (4) din Cod - „Emisiunea de teleshopping durează fără întrerupere nu mai puțin de 15 minute” și art. 19, (6) lit h) din Codul audiovizualului- ”Publicitatea, inclusiv publicitatea autopromoțională, și teleshopping-ul trebuie să respecte următoarele condiții: să nu promoveze, direct sau indirect, practici oculte, ”.

În temeiul celor constatate, ca urmare a dezbaterilor publice și în conformitate cu art. 37, 38, 40 ale Codului audiovizualului, prin Decizia nr. 66 din 9 iunie 2010, Consiliul Coordonator al Audiovizualului în conformitate cu art. 38 alin. (2), lit. b și alin (3) al Codului audiovizualului, pentru derogări de la prevederile grilei de emisie (pct. 3.1 din condițiile la Licența de emisie seria AA nr. 073694 din 26.01.2010), nerespectarea prevederilor art. 11 (9), 18 (3), 22 (1), 21 (9), 66 (8), a aplicat avertizare publică întreprinderii „Bizim Aîdînc” SRL, titularul licenței de emisie pentru postul de televiziune omonim. În conformitate cu prevederile aceluiași articole din Cod, pentru derogări de la prevederile grilei de emisie și concepției generale a serviciului de programe (pct. 3.1 din condițiile la Licența de emisie seria AMMII nr. 073661 din 13.10.2009), nerespectarea art. 19 (14), 19 (16) lit. h), 22 (1) și 22 (4), a avertizat public întreprinderea „Eni Ai” SRL, titularul licenței de emisie pentru postul de televiziune omonim.

MONITORIZAREA CAMPANIEI ELECTORALE LA REFERENDUMUL CONSTITUȚIONAL DIN 5 SEPTEMBRIE 2010

În conformitate cu prevederile pct. 9 al Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3337 din 16 iunie 2010, „în prima săptămână a perioadei electorale fiecare radiodifuzor depune la Consiliul Coordonator al Audiovizualului o declarație privind politica editorială pentru campania electorală, în care indică numele proprietarilor instituției. Totodată, declarațiile vor conține și principiile reflectării campaniei electorale la instituția de informare în masă; principiul de programare și acordare a timpului de antenă; orarul timpului de antenă gratuit și contra plată; taxa pentru timpul de antenă contra plată; grila emisiunilor cu caracter electoral etc. Declarațiile se publică pe pagina-web a Consiliului Coordonator al Audiovizualului. Punctul 10 al aceluiași Regulament prevede că „instituțiile de informare în masă desemnează reprezentanți care coordonează activitatea instituției în perioada campaniei electorale. Numele, prenumele, telefoanele de serviciu, inclusiv numărul de telefon mobil, faxul și adresa electronică a responsabilului se prezintă Comisiei Electorale Centrale și Consiliului Coordonator al Audiovizualului.”

Astfel, la Consiliul Coordonator al Audiovizualului au fost înregistrate 42 de Regulamente interne (declarații) privind reflectarea campaniei electorale la referendumul constituțional pentru 47 de instituții audiovizuale, dintre care 20 aparținând posturilor de radio și 27 - posturilor de televiziune: Radio Moldova, GRT FM, Radio 21, Radio 7, Radio Alla, Antena C, Radio Noroc, Autoradio, Europa Plus Moldova, Hit FM, Maestro FM, Radio Mingir, Radio Plai, Retro FM, Polidisc Russkoe Radio, Radio Sanatatea, Radio Stil, Univers FM, PRO FM Chișinău, Vocea Basarabiei; Moldova 1, 2 Plus, NIT, Prime, TV 6, TV 7, Accent TV, Albasat TV, TV Euronova, Alt TV, Busuioc TV, Canal-X, Euro TV Chișinău, TV Găgăuzia, Jurnal TV, Mega TV, Muzica TV, N4, Noroc TV, Pro TV Chișinău, Prut TV, Publika TV, RU TV, SOR TV, TV Dixi, Studio-L, TVC 21.

Din cele 42 de Regulamente interne (declarații) înregistrate la CCA, doar 14 au fost prezentate în termenii prevăzuți de Regulamentul aprobat de CEC (“...prima săptămână a campaniei electorale”).

Postul de radio „Fresh FM” a prezentat doar o notă informativă, în care, într-o singură frază a anunțat intenția de a reflecta campania electorală la referendumul constituțional doar prin acordarea timpului de antenă contra plată.

Din cei 47 de radiodifuzori care au prezentat declarații, 18 nu au indicat numele proprietarilor instituției, 12 nu au indicat numele și datele de contact a persoanelor responsabile de perioada electorală, 11 nu au indicat orarul timpului de antenă gratuit/contra plată și 3 nu au indicat taxa pentru timpul de antenă contra plată.

Radiodifuzorii cu acoperire națională, Hit FM” și “Europa plus Moldova”, contrar prevederilor Codului electoral și ale Regulamentului CEC, au indicat în Regulamentul intern (declarație) de reflectare a referendumului constituțional că vor acorda doar timp de antena contra plata și nu vor organiza dezbateri electorale. În perioada de referință a fost înregistrat un singur demers privind neparticiparea la reflectarea campaniei electorale la referendumul constituțional din 5.09.2010 din partea ICS „Social Media” SRL, fondatoarea postului de televiziune prin eter „VDT” și a postului TV cu emisie prin satelit „TV 3”.

De asemenea, în conformitate cu pct. 50 al Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova, potrivit căruia „Instituțiile audiovizualului sînt obligate să țină evidența timpului de antenă oferit participanților la campania electorală și să prezinte săptămînal prin fax Consiliului Coordonator al Audiovizualului informația despre volumul de emisie electorală în ziua precedentă.” CCA a recepționat date privind reflectarea campaniei electorale la referendumul constituțional de la 23 de radiodifuzori.

În temeiul celor constatate, în conformitate cu prevederile Codului audiovizualului nr. 260- XVI din 27.07.2006, Statutului CCA, aprobat prin Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr. 433-XVI din 28.12.2006, Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la Referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova, aprobat

prin Hotărîrea Comisiei Electorale Centrale nr. 3337 din 16 iulie 2010, Consiliul Coordonator al Audiovizualului a recomandat tuturor radiodifuzorilor antrenați în reflectarea campaniei electorale la Referendumul constituțional din 5 septembrie 2010:

- să respecte principiile pluralismului de opinii, echidistanței și echilibrului social-politic, în vederea informării corecte și obiective a electoratului pentru a permite alegătorilor să-și exprime liber și corect dreptul lor constituțional;
- să asigure în emisiunile informative imparțialitatea și favorizarea liberei formări a opiniilor prin prezentarea principalelor puncte de vedere ale oponentilor, iar în cazul subiectelor ce vizează situații de conflict să respecte principiul de informare din mai multe surse, în conformitate cu prevederile art. 7 al Codului audiovizualului;
- în dezbaterile electorale organizate - să acorde timpi de antenă în condiții egale pentru toți concurenții electorali, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare;
- realizatorii și moderatorii acestor emisiuni - să asigure imparțialitatea și menținerea în dezbateri a tematicii campaniei electorale;
- să prezinte CCA și CEC în termenii prevăzuți de Regulamentul de reflectare a campaniei electorale la Referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova informația despre volumul de emisie electorală;
- în ziua referendumului, pînă la închiderea secțiilor de votare, să nu difuzeze materiale, inclusiv interviuri cu alegătorii, despre numărul de voturi acordate cu opțiunea „PRO” sau „CONTRA” și despre șansele acestora, inclusiv rezultatele exit-poll-urilor;
- în ziua referendumului și cea precedentă referendumului să nu admită nici un fel de agitație electorală.

2. În temeiul art. 37 (1), (3) al Codului Audiovizualului nr. 260-XVI din 27.02.2006, pe parcursul lunii august 2010 au fost monitorizate principalele buletine informative ale postului public de televiziune „Moldova 1” și a posturilor TV cu acoperire națională “Prime”, “2 plus”, “NIT”, în scopul verificării corespunderii acestora prevederilor art. 7 (1), (2), (3) și (4) lit. b), c) al Codului audiovizualului și a Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova.

Ca rezultat al examinării rezultatelor monitorizării în cadrul ședinței publice din 3 septembrie 2010, prin Decizia nr. 97, CCA a atenționat radiodifuzorii implicați în reflectarea campaniei electorale la Referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 să respecte cu strictețe prevederile art. 47, art.64 și art.641 din Codul Electoral și art. 7 din Codul Audiovizualului, în ziua referendumului și cea precedentă referendumului să nu admită nici un fel de agitație electorală, pînă la închiderea secțiilor de votare, să nu difuzeze materiale, inclusiv interviuri cu alegători, despre numărul de voturi acordate uneia dintre opțiunile „PRO” sau „CONTRA” și despre șansele acestora, inclusiv rezultatele exit-poll-urilor.

3. În cadrul ședințelor publice a CCA din 3 septembrie și 15 septembrie 2010 au fost examinate rezultatele monitorizării principalelor buletine informative ale postului de televiziune „NIT”, difuzate în perioada 24-30 august 2010, în scopul verificării corespunderii acestora prevederilor art. 7 (1), (2), (3) și (4) lit. b), c) al Codului audiovizualului și a Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova. Rezultatele monitorizării postului de televiziune „NIT” au atestat derogări de la prevederile art. 7 (4) al Codului audiovizualului (circa 12 subiecte realizate în cadrul buletinelor informative „Curier” nu au respectat principiul de informare din mai multe surse) și a punctului 16 al Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova.

În rezultatul vizionării publice a subiectelor din emisiunile informative „Curier” din 24 august, ora 21:33; 25 august, ora 21:33 și 27 august, ora 21:44 s-a atestat că evenimentele reflectate în cadrul acestora au fost comentate tendențios de către realizatorii emisiunii nominalizate, iar 2 dintre acestea nu au respectat principiul de informare din mai multe surse, fapt ce contravine prevederilor art. 7 (4) lit. b) și c) conform căruia „pentru a asigura în cadrul emisiunilor informative ale radiodifuzorilor respectarea principiilor echilibrului social-politic, echidistanței și obiectivității, aceștia vor plasa fiecare știre astfel încât: să nu fie deformat sensul realității prin tertipuri de montaj, comentarii, mod de formulare sau titluri, iar în cazul subiectelor ce vizează situații de conflict, să se respecte principiul de informare din mai multe surse.”

În temeiul celor constatate și a dezbaterilor publice, în conformitate cu prevederile Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Statutului CCA, aprobat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 433-XVI din 28.12.2006, Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la Referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3337 din 16 iulie 2010, Consiliul Coordonator al Audiovizualului, pentru încălcarea prevederilor art. 7 (4) lit. b), c) din Codul audiovizualului, pct.16 al Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova și a condițiilor licenței de emisie seria AMMII, nr. 014643 din 07.05.2008, pct. 3.1, lit. a), în conformitate cu art. 38 (1), (2), lit. f), (3) al Codului audiovizualului, a aplicat ÎM „Noile Idei Televizate”, fondatoarea postului de televiziune „NIT” amendă în sumă de 5400 lei.

Conform pct. 50 al Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova, „Instituțiile audiovizualului sînt obligate să țină evidența timpului de antenă oferit participanților la campania electorală și să prezinte

săptămînal prin fax Consiliului Coordonator al Audiovizualului informația despre volumul de emisie electorală în ziua precedentă.”

În perioada campaniei electorale la referendumul constituțional din 5 septembrie 2010, CCA a recepționat date despre volumul de emisie electorală de la 25 de radiodifuzori, din cei 48 care au depus declarații privind reflectarea referendumului. Conform acestor date, timpul de antenă contra plată și timpul de antenă gratuit au fost acordate partidelor politice, înregistrate la Comisia Electorală Centrală, în felul următor:

POSTUL	PERIOADA	PUBLICITATEA ELECTORALĂ PARTIDUL POLITIC	TIMP DE ANTENĂ
2PLUS	12.08 – 22.08.2010	PLDM	5 min. Inclusiv 30 sec. gratis
		PDM	12 min.
		MAE	4 min.
ALBASAT TV & TV EURONOVA	10, 11, 13 – 19.08.2010	PLDM	32 min.
	20.08-26.08.2010	MAE	8 min.
PRIME	11.08 – 15.08.2010	PDM	5 min. 25 sec.
	17.08-22.08.2010	PLDM	5 min.
STUDIO - L	16.08.2010 - 19.08.2010 20.08-25.08.2010	PDM	12 min.
		MAE	20 min.
		PDM	10 min.
BUSUIOC TV	12.08 – 13.08.2010	PLDM	18min.
	16.08-22.08.2010	PLDM	22 min.
TVC 21	09.08.2010 – 16.08.2010	MAE	6 min.
	18.08 - 19.08.2010 20.08-25.08.2010	PLDM	32 min.
TV7	9, 10, 11, 13.08 – 17.08.2010 19.08.2010 18, 20.08-25.08.2010	PLDM	34 min.
		MAE	20 min.
		PDM	18 min.
		PPCD	28 min, inclusiv 14 min. gratis
MOLDOVA - 1	09.08 – 22.08.2010	PLDM	27 min., inclusiv 13 min. gratis
		PDM	7 min. gratis
		MAE	14 min., inclusiv 7 min. gratis
		AMN	7 min. gratis
		MRRM	5 min. gratis
		PNL	5 min. gratis
		PLDM	13 min.
TV DIXI NIT	09.08 – 15.08.2010	PLDM	32 min. 50 sec.
	9.08 –19.08.2010 20.08-25.08.2010	PLDM	Inclusiv 1min. gratis.
	MAE	11min. 50 sec., Inclusiv 1 min. gratis.	
	PDM	15min.10 sec , inclusiv 5 min. Gratis.	
	AMN	5 min. Gratis.	

		PCRM	5 min. Gratis.
		PL	5 min. Gratis.
		PPMSP	5 min. Gratis.
		„Ravnopravie”	
		PPCD	1 min. Gratis.
		PPR	1 min. Gratis.
		PNL	1 min. Gratis.
		PUM	5 min. Gratis.
		PPE „Alianța Verde din Moldova”	5 min. Gratis.
		PP Pentru Neam și Țară”	5 min. Gratis.
		PNR	5 min. Gratis.
		PM	5 min. Gratis.
		Mișcarea Social-Politică a Romilor RM	5 min. Gratis.
		P Conservator	5 min. Gratis.
		PSM „Patria-Rodina”	5 min. Gratis.
SOR TV	10.08 – 15.08.2010	PLDM	26 min.
	17.08.2010	PDM	7 min.
JURNAL TV	19.08-25.08.2010	MAE	14 min.
	09.08 – 24.08.2010	PLDM	32 min.
		AMN	2 min. 30 sec.
PRO TV	02,03.08.2010	PL	1 min.
	07.08.2010	MAE	12 min. 30 sec.
	09.08-11.08.2010	PLDM	27 min. 30 sec.
	13.08.2010	PDM	4 min.
	16.08-23.08.2010		
	27.08.2010		
	30.08.2010		
NOROC	18.08.2010	PDM	23 min., inclusiv
	20.08 – 29.08.2010		3 min. 30 sec. gratis.
		MAE	22 min.
		AMN	5 min.
		PL	8 min.
POLI DISC	17.08.2010	PDM	14min.
	20.08- 24.08.2010		
	26.08.2010		
RADIO ALLA	10.08 – 15.08.2010	PLDM	12 min.
RADIO STIL	10.08 – 15.08.2010	PLDM	2 min.
HIT FM	10.08 – 15.08.2010	PLDM	24 min.
	16.08-22.08.2010		
RADIO 7	10.08 – 18.08.2010	PLDM	28 min.
	20.08-24.08.2010		
ANTENA C	10.08 – 22.08.2010	PPCD	8 min.
		MAE	15 min.
		PNL	1 min. 5 sec.

SĂNĂTATEA	10.08 – 25.08.2010	PLDM	32 min.
RADIO MOLDOVA	10.08 – 22.08.2010	PPCD	13 min. gratis.
		PLDM	47min. 30 sec. inclusiv
			12 min. gratis
		PDM	12 min.
		MAE	16 min., inclusiv
			4 min. gratis
		AMN	7 min. gratis
		MRRM	5 min. gratis
		PPR	5 min. gratis
		PNL	4 min. gratis

EMISIUNI ELECTORALE

POSTUL	PERIOADA	PARTIDUL POLITIC	TIMP DE ANTENĂ
RADIO MOLDOVA	22.07 – 31.07.2010	AMN	30 sec
	02.08 – 14.08.2010	PCRM	7 min. 16 sec
		Partidul Muncii	1 min.
		PLDM	2 min. 10 sec
		PPCD	30 sec
		PDM	1min. 40 sec
GĂGĂUZIYA RADIO (GRT)	09.08.2010	PSMPR	40 min.
	11.08.2010	PPCD	50 min.
	13.08.2010	PCRM	1 oră 20 min.
	16.08.2010	PLDM	1 oră
	18.08.2010	PL	10 min.
GĂGĂUZIYA TELEVISIONU (GRT)	20.08.2010	PSMPR	50 min.
	23.08.2010	PPCD	50 min.
		PCRM	1 oră.
		PLDM	1 oră
		PDM	50 min.
		PSD	20 min.
		AMN	10 min.
		Moldova Unită	20 min.
JURNAL TV	13.08 – 15.08.2010	MAE	24 min.
	20.08-23.08.2010	PPCD	25 min.
		PDM	25 min.
		PL	26 min.
		PSD	32 min.
		PLDM	32 min.
		AMN	10 min.
		PNL	30 min.
		PSMPR	50 min.
		PP „Pentru Neam și Țară”	20 min.
		Mișcarea social-	20 min.

politică a Romilor din RM	
Mișcarea social-politică „Forța-Nouă”	10 min.
Mișcarea social-politică Republicană „Ravnopravie”	20 min.
Partidul Popular Republican	23. min.
PUM	13 min.
UCM	13 min.
Partidul Muncii	13 min.
PP „PENTRU NEAM ȘI ȚARĂ”	13 min.

În temeiul art. 37 (1), (3) al Codului Audiovizualului nr. 260-XVI din 27.02.2006, pe parcursul lunii august 2010 au fost monitorizate principalele buletine informative ale postului public de televiziune „Moldova 1” și a posturilor TV cu acoperire națională “Prime”, “2 Plus”, “NIT”, în scopul verificării corespunderii acestora prevederilor art. 7 (1), (2), (3) și (4) lit. b), c) al Codului audiovizualului și a Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova.

Rezultatele monitorizării au atestat următoarele:

“Moldova 1” (9-15.08.2010)

Evoluări partide politice în contextul referendumului constituțional:

Partide politice	Nr. de evoluări	Durata	Mesaj		
			Pro	Contra	Neutru
PLDM (Ge. Mocanu – președintele OT PLDM, Mihaela Spătaru PLDM)	1	1 min 39 sec	1	0	0
Partidul Umanist	1	34 sec	0	1	0

Referințe la partide politice în contextul referendumului constituțional:

Partide politice	Nr. de evoluări	Durata	Context		
			Pozitiv	Negativ	Neutru
PCRM	2	1 min 12 sec	0	0	2
Partidul Muncii	1	2 min 37 sec	0	1 (PLDM)	2

Subiecte TV cu referință la problemele desfășurării campaniei electorale:

Numărul de subiecte TV	Durata	Pozitiv	Context Negativ	Neutru
5	5 min 54 sec	0	0	5

„Prime” (24-30.08.2010)

Evoluări actori politici în contextul referendumului constituțional:

Actori politici	Nr. de evoluări	Durata	Pro	Mesaj Contra	Neutru
V. Filat, persoană oficială	1	12 sec	1	0	0

Evoluări partide politice în contextul referendumului constituțional:

Partide politice	Nr. de evoluări	Durata	Pro	Mesaj Contra	Neutru
PLDM (I. Bostan, rector al Universității Tehnice)	1	18 sec	1	0	0

Referințe la partide politice în contextul referendumului constituțional:

Partide politice	Nr. de evoluări	Durata	Pozitiv	Context Negativ	Neutru
PLDM	1	2 min 11 sec	0	1	0
PCRM	2	2 min 30 sec	0	0	2
PNL	1	1 min 01 sec	0	0	1

Subiecte TV cu referință la problemele desfășurării campaniei electorale:

Numărul de subiecte TV	Durata	Pozitiv	Context Negativ	Neutru
4	6 min 17 sec	0	0	4

“2 plus” (24-30.08.2010)

Evoluări actori politici:

Actori politici	Nr. De evoluări	Durata
Mihai Ghimpu , Președinte Interimar a Republicii Moldova / Președinte al Parlamentului	3	3 min. 16 sec.
Vlad Filat , prim – ministru	4	1 min. 47 sec
Vladimir Voronin (PCRM)	1	1 min. 32 sec
Valeriu Cosarciuc (ministru al Agriculturii)	2	1 min. 29 sec
Anatol Șalaru (ministru al transporturilor)	1	41 sec
A. Tănase (ministru al Justiției)	1	20 sec
Valeriu Pasat (PUM)	1	14 sec
Sergiu Mocanu (mișcarea Acțiunea Populară)	1	13 sec

Evoluări partide politice:

Partide politice	Nr. De evoluări	Durata	Mesaj		
			Pro	Contra	Neutru
PCRM	1	2 min. 09 sec	0	1	0
PUM	1	14 sec	0	0	1
Mișcarea Acțiunea Populară	1	13 sec	0	0	1

Referințe la partide politice în contextul referendumului constituțional:

Partide politice	Nr. De evoluări	Durata	Mesaj		
			Pro	Contra	Neutru
PCRM	4	1 min. 56 sec	0	0	4
PNL	1	30 sec	0	0	1
PDM	1	20 sec	0	0	1

Subiecte TV cu referință la problemele desfășurării campaniei electorale:

Referințe TV	Nr. de subiecte TV	Durata	Context		
			Pozitiv	Negativ	Neutru
Referință la PCRM	3	1 min. 35 sec	0	0	3
Referință la PNL	1	30 sec	0	0	1
Referință la RMN	1	30 sec	0	0	1
Referință la CEC	1	34 sec	0	0	1
Referință la Guvern	1	24 sec	0	0	1

Sondajele de opinie cu tematică electorală:

Denumirea organizației	Numărul de subiecte TV	Durata	Context		
			Pozitiv	Negativ	Neutru
Asociația Sociologilor și Demografilor din Republica Moldova	1	2 min. 08 sec	0	0	1
2Plus s-a referit la sondajul de opinie realizat de IMAS	1	32 sec	0	0	1

“NIT” (24-30.08.2010)

Evoluări actori politici:

Actori politici	Nr. de evoluări	Durata
Vladimir Voronin (PCRM)	3	03 min. 47 sec.
Vadim Mișin(PCRM)	2	52 sec.
Vladimir Filat(prim-ministru)	3	56 sec.
Mark Tkaciuk (PCRM)	1	24 sec.
Ion Stratulat(PDM)	1	07 sec.
Andrei Malasevschi (PLDM)	1	13 sec.
Iurie Roșca(PPCD)	1	13 sec.

Valeriu Cosarciuc (ministrul agriculturii)	2	2 min. 07 sec.
Anatolie Zagornîi (PCRM)	1	53 sec.
Anatolie Postolache (șef al oficiului teritorial al cancelariei de stat, PLDM)	1	18 sec.
Pavel Eremia (PD)	1	09 sec.
Marian Lupu(PDM)	1	12 sec.
Zinaida Grecianîi(PCRM)	2	01 min. 07 sec.
Elena Bodnarenco(PCRM)	1	54 sec.
Veaceslav Negruță(ministrul finanțelor)	1	11sec.
Serafim Urecheanu Prim-vicepreședinte a parlamentului	1	16 sec.
Sergiu Sîrbu(PCRM)	2	02 min. 28 sec.

Evoluări partide politice:

Partide politice	Nr. de evoluări	Durata	Mesaj		
			Pro	Contra	Neutru
PCRM	1	01 min. 11 sec.	-	1	-
PCRM	1	01min. 36 sec.	-	-	1
PDM	1	12 sec.	-	-	1

Referințe la partide politice în contextul referendumului constituțional:

Partide politice	Nr. de evoluări	Durata	Mesaj		
			Pro	Contra	Neutru
PCRM	4	05 min. 30 sec.	-	4	-
PCRM	2	01 mi. 26 sec.	-	-	2

Totalul subiectelor care necesită două surse de informare

Numărul de subiecte care au necesitat 2 sau mai multe surse de informare	Numărul de subiecte care au avut 2 sau mai multe surse de informare	Numărul de subiecte care nu au avut 2 sau mai multe surse de informare
17	5	12

Subiecte TV cu referință la problemele desfășurării campaniei electorale:

Referințe	Durata	Context		
		Pozitiv	Negativ	Neutru
PLDM	5 min. 28 sec.	-	2	-
PCRM	01 mi. 50 sec.	-	-	3
AIE	02 min.	-	1	-
Guvern	09 sec.	-	-	1
Scrisoare la NIT din partea lucrătorilor CET NORD	1 min.02 sec.	-	-	1

Examinarea contestațiilor privind reflectarea campaniei electorale la referendumul constituțional din 5 septembrie 2010

- La 25 august 2010, reprezentantul PCRM în Comisia Electorală Centrală, dl Serghei Sîrbu, a depus o contestație prin care a sesizat Consiliul Coordonator al Audiovizualului despre intenția de a încălca legislația electorală de către unii participanți la referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 și persoane cu funcții de demnitate publică, prin intermediul postului public de televiziune „GRT”. Conform sesizării, în ziarul local „Edinaia Găgăuzia” din 19 august 2010 a fost publicat un anunț potrivit căruia la 3 septembrie 2010, în ajunul referendumului, guvernatorul UTA Găgăuzia, domnul M. Formuzal, urma să participe în direct la televiziunea publică „GRT” și să răspundă la întrebările cetățenilor, inclusiv la cele cu privire la referendumul constituțional.

În aceeași contestație se menționează că reprezentanții guvernatorului Găgăuziei făceau presiuni asupra conducerii postului public „GRT”, pentru ai obliga să-i ofere acestuia timp de antenă. Reprezentantul PCRM menționa că domnul Formuzal este membrul și reprezentantul unui partid politic înregistrat la CEC în calitate de participant la referendumul constituțional. În acest caz, asupra acestuia urmează a fi aplicate, în măsură egală, prevederile Codului Electoral și a Regulamentului CEC privind reflectarea campaniei electorale la Referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova. Astfel, prin aceste intenții ale conducerii UTA Găgăuzia și a postului public din localitate, reprezentantul PCRM considera ca se vor încălca prevederile legislației electorale, în special art. 46 (1), 64 (3), 64 (5), 651 (1), 651 (3), 651 (4) din Codul electoral și punctele 13, 15 și 26 ale Regulamentului CEC.

În rezultatul dezbaterilor publice, în conformitate cu prevederile Codului audiovizualului nr. 260- XVI din 27.07.2006, Statutului CCA, aprobat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 433- XVI din 28.12.2006, Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la Referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3337 din 16 iulie 2010, Consiliul Coordonator al Audiovizualului a recomandat postului public de televiziune „GRT” din UTA Găgăuzia să respecte principiile pluralismului de opinii, echidistanței și echilibrului social-politic, în vederea informării corecte și obiective a electoratului, pentru a permite alegătorilor să-și exprime liber și corect dreptul lor constituțional; să acorde partidelor politice, înregistrate la Comisia Electorală Centrală în calitate de participanți la referendumul constituțional, timp de emisie în conformitate cu prevederile Codului Electoral și a Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la Referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3337 din 16 iulie 2010.

- La 10 septembrie 2010, dl Serghei Sîrbu, reprezentantul PCRM în Comisia Electorală Centrală, a depus o contestație privind încălcarea legislației electorale de

către postul public de televiziune „Moldova 1”. Potrivit contestației, „Moldova 1” a difuzat în ziua desfășurării referendumului constituțional din 5 septembrie 2010 mesaje și informații care îndemnau cetățenii să iasă la vot, favorizând astfel, poziția unor participanți la referendum, fapt care contravine art. 38 (6), 46 (1), 47 (8), 64 (2), 651 (1) din Codul Electoral, pct. 1, 13, 15, 18 și 23 ale Regulamentului CEC cu privire la reflectarea campaniei electorale la referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova.

În rezultatul vizionării subiectelor, dezbaterilor publice și în conformitate cu prevederile Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Statutului CCA, aprobat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 433-XVI din 28.12.2006, Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la Referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3337 din 16 iulie 2010, Consiliul Coordonator al Audiovizualului, pentru încălcarea prevederilor pct. 3.1, lit. a) al condițiilor licenței de emisie seria AA nr. 073663 din 13.10.2009, nerespectarea art. 651 (1) din Codul Electoral și pct. 23 al Regulamentului CEC cu privire la reflectarea campaniei electorale la referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 care stipulează că „în ziua referendumului și cea precedentă referendumului instituțiile de informare în masă, nu vor difuza decât comunicate recepționate de la Comisia Electorală Centrală și informații privind desfășurarea votării”, în conformitate cu art. 38 (1), (2) lit. b) al Codului audiovizualului, a avertizat public IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, fondatoarea postului de televiziune „Moldova 1”.

- La 6 septembrie 2010, Comisia Electorală Centrală a remis Consiliului Coordonator al Audiovizualului spre examinare contestația dlui Roman Emelianov, reprezentantul PSD și a dlui Serghei Sîrbu, reprezentantul PCRM la Comisia Electorală Centrală cu privire la încălcarea legislației electorale de către postul de televiziune „Publika TV”. Potrivit contestațiilor, la 4 septembrie, în ajunul referendumului, precum și în ziua desfășurării referendumului constituțional, postul nominalizat „a difuzat o informație privind desfășurarea sondajului de tip exit-poll în mun. Chișinău pe data de 5 septembrie 2010, în care alegătorii erau îndemnați să iasă la vot dacă le pasă de țară”, iar „la data de 4 septembrie 2010, precum și în ziua desfășurării referendumului constituțional, „Publika TV” a adresat cetățenilor Republicii Moldova un mesaj clar „Votează ce gîndești” difuzat de sine stătător și de către fiecare prezentator în parte, fapt ce a îndemnat populația Republicii Moldova să participe la referendum și să voteze poziția unor concurenți electorali”. Petiționarii consideră că prin difuzarea acestor materiale, care favorizează doar poziția unor participanți la referendum, postul de televiziune „Publika TV” s-a angajat direct în procesul de agitație electorală, fapt care contravine art. 7 (3) din Codul audiovizualului, art. 8, 38 (6), 46 (1), 47, 64 (2), 651 (1) din Codul Electoral, pct. 1, 13, 15, 18 și 23 ale Regulamentului CEC cu privire la reflectarea campaniei electorale la referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova.

În rezultatul vizionării secvențelor serviciului de programe, dezbaterilor publice, în conformitate cu prevederile Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Statutului CCA, aprobat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 433-XVI din 28.12.2006, Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la Referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3337 din 16 iulie 2010, Consiliul Coordonator al Audiovizualului pentru încălcarea pct. 3.1, lit. a) al condițiilor licenței de emisie seria AA, nr. 073686 din 23.12.2009 (nerespectarea prevederilor art. 65 (1) din Codul Electoral și pct. 23 al Regulamentului CEC cu privire la reflectarea campaniei electorale la referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 potrivit căreia „în ziua referendumului și cea precedentă referendumului instituțiile de informare în masă, nu vor difuza decât comunicate receptionate de la Comisia Electorală Centrală și informații privind desfășurarea votării”), în conformitate cu art. 38 (1), (2) lit. b), (3) lit. a) al Codului audiovizualului, a avertizat public I.M. „Știri Media Grup” SRL, fondatoarea postului de televiziune „Publika TV”.

MONITORIZAREA CAMPANIEI ELECTORALE LA ALEGERILE PARLAMENTARE ANTICIPATE DIN 28 NOIEMBRIE 2010

După anunțarea oficială a zilei de desfășurare a alegerilor parlamentare anticipate, în conformitate cu prevederile art. 40 al. (1) lit. (c) al Codului Audiovizualului, Consiliul Coordonator al Audiovizualului, prin Decizia nr. 112 din 1 octombrie 2010, a aprobat Concepția de reflectare a campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010 în instituțiile audiovizualului din Republica Moldova și a expediat-o Comisiei Electorale Centrale pentru a se proceda în conformitate cu legislația în vigoare.

La data de 8 octombrie 2010, prin Hotărârea nr. 3614, Comisia Electorală Centrală a aprobat Regulamentul privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova. Conform punctului 8 al Regulamentului CEC, “în prima săptămână a perioadei electorale fiecare radiodifuzor care intenționa să participe la campanie era obligat să depună la Consiliul Coordonator al Audiovizualului o declarație privind politica editorială pentru campania electorală.” Astfel, prin Deciziile nr. 114 din 15.10.2010, nr. 123 din 19.10.2010 și nr. 126 din 22.10.2010, CCA a aprobat 84 de Declarații a radiodifuzorilor privind politica editorială în perioada campaniei electorale, pentru 45 de posturi TV și 39 posturi de radio. Totodată, 9 radiodifuzori și-au făcut publică intenția de neparticipare la reflectarea campaniei electorale.

În perioada 18 octombrie – 26 noiembrie 2010, Direcția monitorizare, cu asistența acordată de către dl Marek Mracka, coordonator de program al organizației MEMO 98 și co-autor al noii metodologii de monitorizare a radiodifuzorilor adoptată

de CCA la 29 octombrie 2010, a monitorizat, în trei etape, reflectarea campaniei electorale în principalele emisiuni informative ale posturilor de televiziune cu acoperire națională.

Rezultatele monitorizării au atestat următoarele:

1. 18-29 octombrie 2010

În perioada monitorizată, posturile de televiziune cu acoperire națională, cu excepția postului Euro-TV Chișinău care nu a avut emisiuni informative, au difuzat un număr destul de mare de subiecte cu caracter electoral, volumul total al acestora fiind de 5 ore 8 min 28 sec.

Subiectele electorale s-au referit atât la înregistrarea concurenților electorali, lansarea în campania electorală a acestora cât și la procesul de organizare a alegerilor și o serie de incidente înregistrate în perioada menționată vis-a-vis de desfășurarea campaniei electorale a unor concurenți electorali.

Cel mai mare volum de subiecte electorale, preponderent cu prezentarea PCRМ, au fost difuzate de către NIT (2 ore 49 minute și 29 secunde). Astfel, postul în cauză a făcut partizanat politic deschis în favoarea PCRМ, acest concurent electoral a fost prezentat preponderent în lumină pozitivă în materialele de la NIT, care a lansat o campanie „Moldova alege victoria!” întru susținerea concurentului electoral PCRМ. AIE, partidele din cadrul acesteia precum și reprezentanții Guvernului și Președintele interimar au fost în mare parte criticați unilateral, fără a fi prezentate opinia acestora și a li se oferi dreptul la replică.

De asemenea, partidele extraparlamentare și concurenții independenți au avut acces redus în emisiunile informative ale postului „NIT”.

Postul public de televiziune Moldova 1 a oferit acces unui număr mai mare de concurenți electorali, evenimentele electorale ale acestora fiind reflectate în mare parte în context neutru.

Evenimentele legate de reprezentanți ai Guvernului și Președintelui interimar au fost reflectate în context pozitiv, aceștia avînd posibilitatea să se expună direct mai frecvent.

La emisiunile de știri ale postului TV Prime, Președintele interimar, membrii Guvernului și reprezentanții PDM au avut cel mai frecvent posibilitatea să vorbească direct în fața camerei. Reprezentanților PCRМ de asemenea li s-a acordat o cotă importantă de timp direct, însă o mare parte a timpului acordat a fost indirect.

Concurenții electorali au fost prezentați în general în mod neutru, cu excepția PDM, prezentarea căruia a fost puțin pozitivă.

Postul de televiziune 2 Plus a avut cel mai mic volum de reflectare în știri a actorilor politici dintre posturile monitorizate. De asemenea, volumul de timp alocat de acest post pentru discursuri directe ale actorilor politici a fost limitat.

Ca urmare a examinării rezultatelor Raportului de monitorizare a modului de reflectare a campaniei electorale în emisiunile informative ale posturilor de televiziune cu acoperire națională în perioada 18-29 octombrie 2010, care a atestat derogări de la prevederile Codului audiovizualului și a legislației electorale în serviciul de programe informative al postului “NIT”, în cadrul ședinței publice a CCA din 5 noiembrie 2010, prin Decizia nr. 146, postului nominalizat i s-a acordat o perioadă de 3 zile pentru a reveni în legalitate și de a lichida derogările atestate. Ulterior, în scopul verificării modului de executare a deciziei nominalizate au fost monitorizate principalele emisiuni informative ale postului “NIT” din 5, 6 și 8 noiembrie 2010, care au atestat aceleași derogări de la prevederile legislației în vigoare. Astfel, pentru derogări repetate de la prevederile art. 7 (1), (2), (3), (4) lit. c) al Codului audiovizualului, ÎM „Noile Idei Televizate”, fondatoarea postului de televiziune „NIT”, i-a fost aplicată amendă în sumă de 5400 lei.

2. 30 octombrie – 10 noiembrie 2010

În perioada în cauză cu excepția posturilor de televiziune cu acoperire națională au fost monitorizate și principalele emisiuni informative ale posturilor Pro TV Chișinău și TV 7.

Conform rezultatelor, posturile de televiziune monitorizate au oferit mai mult timp pentru prezentarea actorilor politici în comparație cu perioada anterior menționată, subiectele majore care au fost prezentate includ un spectru larg de evenimente atât ale concurenților electorali cât și a CEC-ului, Guvernului și a Președintelui interimar.

Posturile de televiziune monitorizate s-au focusat asupra prezentării partidelor politice cheie, care au perspective de a intra în Parlament. Cu toate acestea, un șir de alte partide și candidați independenți au primit cel puțin volumul minim din timpul de emisie în programele de știri ale unor posturi.

Postul public de televiziune a oferit o prezentare a actorilor politici în general neutră. Însă lipsa abordării critice a unor oficiali aflați la putere (care de asemenea candidează în alegeri), în tandem cu reflectarea ușor pozitivă a acestora, este un semnal cu privire la dificultățile pe care Moldova le întâmpină în a se conforma complet rolului său de radiodifuzor public, autonom și independent.

Prezentarea partidelor și subiecților politici la posturile private de televiziune a variat. Însă, NIT s-a deosebit de toate celelalte posturi televizate prin oferirea unei prezentări vădit părtinitoare în favoarea unui anumit partid politic și în defavoarea tuturor celorlalte. Lipsa diversității politice și eșecul general de a oferi prezentări corecte, echilibrate și imparțiale în majoritatea cazurilor caracterizează știrile oferite de acest post.

Alte posturi de televiziune uneori au reflectat PCRМ într-o lumină negativă, însă prezentarea critică a acestui partid de opoziție a fost reflectată preponderent prin opiniile altor concurenți electorali.

În rezultatul examinării celui de-al doilea Raport de monitorizare a modului de reflectare a campaniei electorale în cadrul emisiunilor informative ale posturilor de televiziune Moldova 1, NIT, Prime, 2 Plus, Pro TV Chișinău și TV 7, pentru perioada 30 octombrie – 10 noiembrie 2010, în cadrul ședinței publice a CCA din 19 noiembrie 2010, prin Decizia nr. 156, postul public de televiziune „Moldova 1” a fost atenționat asupra faptului ca la reflectarea campaniei electorale pentru alegerile anticipate din 28 noiembrie 2010, să facă o distincție clară între subiectele ce vizează exercitarea atribuțiilor de serviciu ale persoanelor care nu degrevează din funcție și participarea lor la evenimentele cu caracter electoral.

Pentru derogări repetate de la prevederile art. 7 (1), (2), (3), (4) lit. c) al Codului audiovizualului și a condițiilor licenței de emisie seria AMMII, nr. 014643 din 07.05.2008, pct. 3.1, lit. a), ÎM „Noile Idei Televizate”, fondatoarea postului de televiziune „NIT” i s-a aplicat o sancțiune sub formă de suspendare a dreptului de difuzare a publicității comerciale pentru o perioadă de 5 zile.

De asemenea, CCA a atenționat toți radiodifuzorii care reflectă campania electorală pentru alegerile anticipate din 28 noiembrie 2010, să se conformeze cu strictețe tuturor prevederilor legale, inclusiv standardelor etice și profesionale.

3. 11-23 noiembrie 2010

Postul public de televiziune Moldova 1 a oferit o prezentare diversă și în ansamblu neutră a actorilor politici. Guvernul a primit în general cea mai mare cotă de prezentare în cadrul programelor de știri ale Moldova 1 și în ansamblu a fost reflectat pozitiv, în mod special Prim-ministrul. Prezentarea Guvernului a fost echidistantă pe parcursul ultimei perioade de monitorizare incluzând de asemenea și unele opinii critice. PCRМ, care a primit cea mai mare cotă de timp de prezentare dintre celelalte partide, a fost uneori prezentat negativ prin prisma opiniilor altor concurenți electorali.

NIT a demonstrat constant o poziție părtinitoare în favoarea unui singur partid, PCRМ, atât în aspectul unui volum mare de timp de prezentare cât și în cel al tonalității pozitive al prezentării acestuia. Partidele aliniate în cadrul prezentului guvern au fost reflectate în lumină negativă, și în particular AIE în întregime. NIT deseori a eșuat în a se conforma cu cerințele cu privire la diversitatea surselor și de asemenea mixa prezentarea faptelor și comentariilor. În comparație cu toate celelalte posturi TV menționate, NIT a oferit cel mai limitat spectru de opinii politice și a eșuat în a demonstra un efort autentic pentru prezentarea spectrului de ansamblu a subiecților politici într-o manieră corectă, echilibrată și imparțială.

Posturile de televiziune Prime și 2 Plus au demonstrat multe similarități în prezentarea oferită de ele subiecților politici. În timp ce au oferit în ansamblu un spectru divers de opinii, ambele posturi au acordat cele mai mari cote de timp de prezentare, pentru trei entități politice - PCRМ, Guvernul și PDM. Ambele posturi au demonstrat o simpatie față de PDM, a cărui reflectare a fost neutră și pozitivă. PCRМ a fost prezentată deseori într-o lumină negativă, prin reflectarea opiniilor critice ale diverșilor actori politici despre acțiunile acestora. Reflectarea Guvernului a fost în

ansamblu neutră, cu o cotă considerabilă a timpului de prezentare care a fost atât pozitivă cât și negativă.

Raportul final 18 octombrie – 26 noiembrie 2010

Rezultatele raportului final de monitorizare a reflectării campaniei electorale în principalele emisiuni informative ale posturilor de televiziune cu acoperire națională, au atestat următoarele:

Selectarea instituțiilor media și a programelor monitorizate

Raportul reflectă rezultatele monitorizării principalelor emisiuni de știri ale posturilor TV cu acoperire națională: Moldova 1, NIT, Prime și 2 Plus și a posturilor de televiziune Pro TV și TV 7.

Euro TV Chișinău (Eu-TV), care de asemenea are o acoperire națională, nu a pus pe post emisiuni de știri în perioada monitorizată.

Perioada monitorizată

Monitorizarea a fost efectuată în trei etape și a cuprins perioada 18 octombrie – 28 noiembrie 2010.

Posturile de televiziune Pro TV și TV 7 au fost monitorizate în perioada 30.10-10.11.2010.

Rezultatele monitorizării

Următorul tabel prezintă timpul total calculat de echipa de monitorizare, care a fost acordat în emisiunile principale de știri ale instituțiilor audiovizuale monitorizate subiecților politici, inclusiv: partidelor politice înregistrate la CEC, care sînt concurenți electorali și reprezentanților lor, candidaților independenți, Guvernului, Președintelui interimar/Președintelui Parlamentului, Primarului mun. Chișinău și CEC. Suplimentar în lista subiecților politici a fost inclusă Alianța pentru Integrare Europeană. Alți cîțiva subiecți care se referă direct la alegeri sînt incluși în categoria „Alții”.

Postul TV	Timp total direct și indirect alocat subiecților politici
Moldova 1	3 ore 23 minute 40 secunde
NIT	11 ore 2 minute 40 secunde
Prime	2 ore 59 minute 32 secunde
2 Plus	2 ore 9 minute 32 secunde
Pro TV Chișinău (30.10-10.11.10)	1 ore 6 minute 11 secunde
TV7 (30.10-10.11.10)	49 minute 10 secunde

Conform datelor de mai sus, postul de televiziune NIT a oferit cel mai mult timp direct și indirect reflectării subiectelor politice și celor cu tentă electorală, circa 11 ore, ceea ce reprezintă mai mult decât la celelalte 3 posturi cu acoperire națională luate împreună.

Un echilibru în ceea ce privește volumul subiectelor politice, timpul total direct și indirect alocat subiecților politici în cadrul emisiunilor informative, s-a pronunțat în cazul posturilor Moldova 1, Prime și 2 Plus, volumul acestora a fost aproape egal.

Postul de televiziune Euro TV Chișinău în perioada supusă monitorizării nu a difuzat emisiuni informative.

Totodată, postul NIT a oferit cea mai limitată diversitate a subiecților politici dintre toate posturile de televiziune monitorizate. În cadrul știrilor acestui post au fost prezente doar unele entități politice precum PCRM, AIE, PLDM, Guvernul, PDM, PL, AMN, PSD, dintre care practic jumătate din timpul alocat (47 %) a fost acordat unui singur concurent electoral PCRM.

Postul de televiziune 2 Plus a oferit cel mai mic volum de timp de emisie pentru prezentarea actorilor politici în comparație cu celelalte posturi de televiziune cu acoperire națională supuse monitorizării.

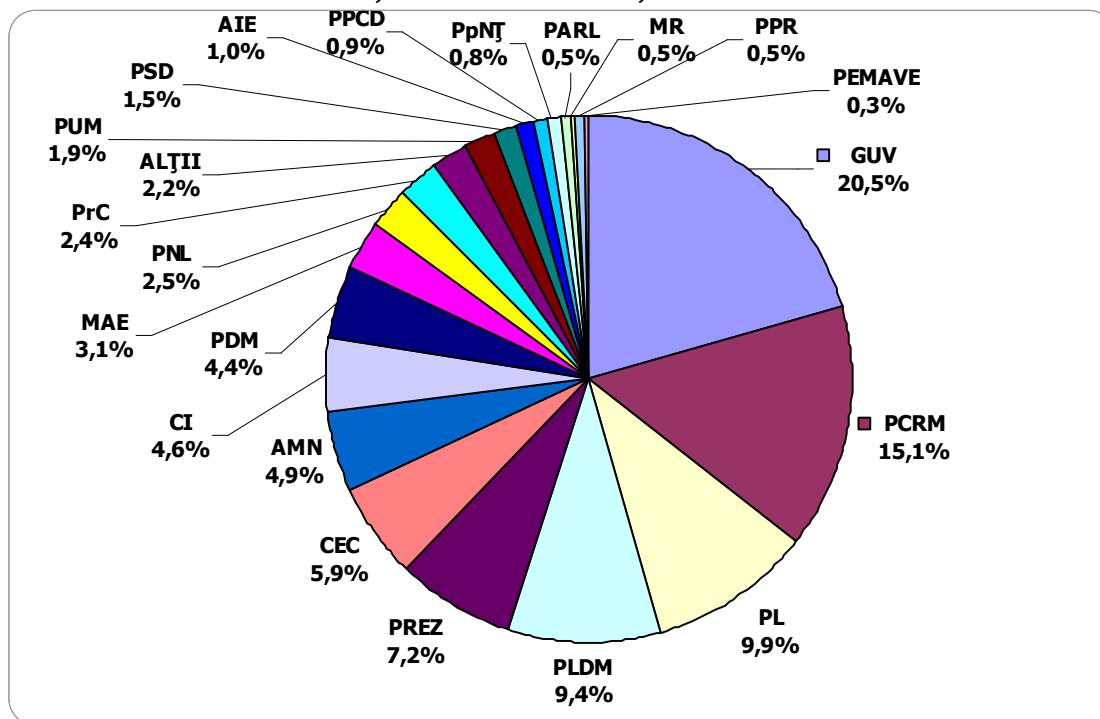
Posturile de televiziune monitorizate s-au implicat activ în reflectarea campaniei electorale pentru alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010, subiectele majore care au fost prezentate în perioada de raport au inclus un spectru larg de evenimente atât ale concurenților electorali cât și a CEC-ului, Guvernului și a Președintelui interimar.

În mare parte, posturile monitorizate s-au focusat asupra prezentării partidelor politice cheie, care au avut perspective de a intra în viitorul parlament. Cu toate acestea, un șir de alte partide și candidați independenți au primit cel puțin volumul minim din timpul de emisie în programele de știri ale postului public „Moldova 1”, „Prime”, „2 plus”, „Pro TV Chișinău” și „TV 7”.

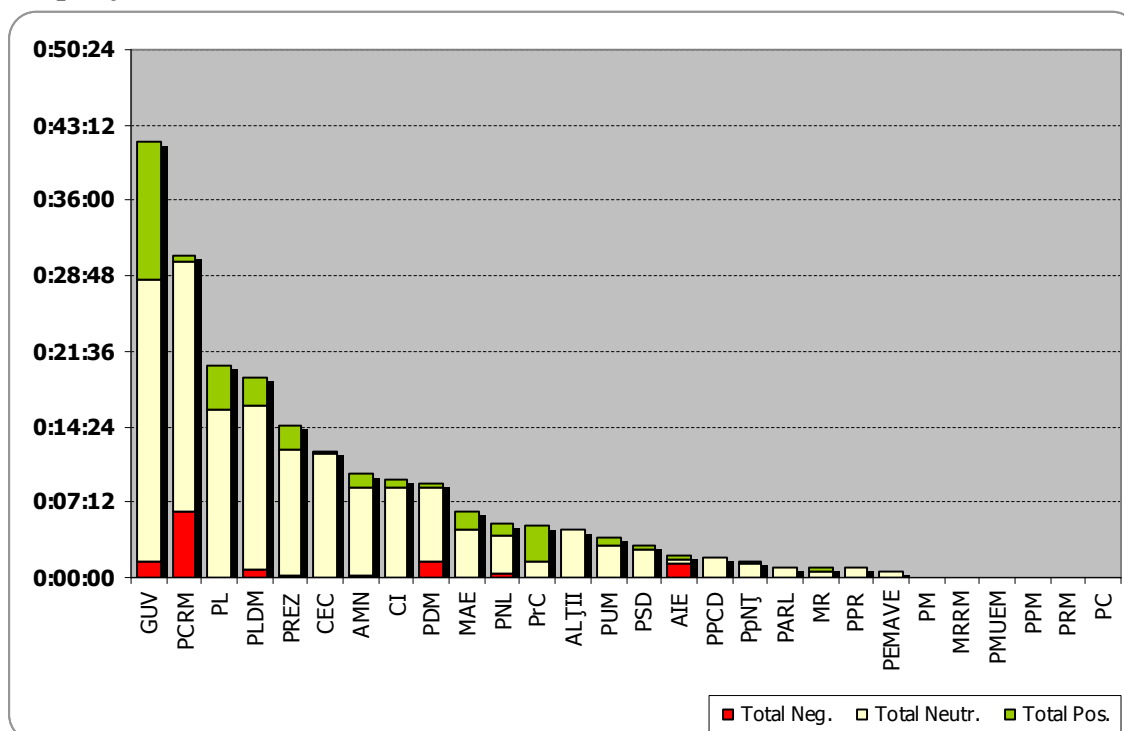
Postul de televiziune „NIT” nu a reflectat evenimentele electorale ale candidaților independenți, la care au fost prezentate platformele și programele pentru campania electorală, care s-au lansat în campania electorală în perioada de raport.

Moldova 1 (18.10-28.11.2010)

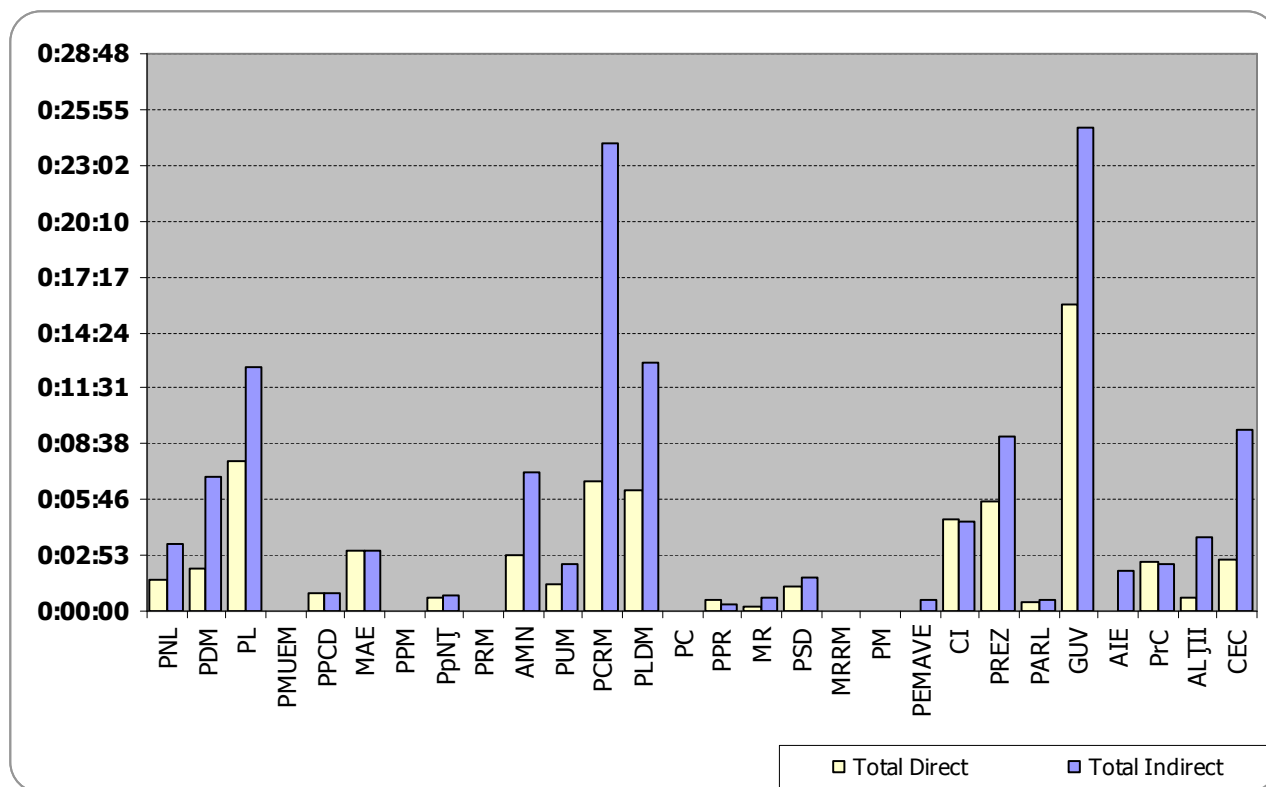
Timpul total dedicat subiecților politici relevanți și protagoniștilor electorali

Timpul și tonalitatea reflectării

Distribuția timpului direct și indirect

Moldova 1 a oferit cea mai mare cotă de timp în cadrul buletinelor sale de știri Guvernului care a primit 20.5 % din timpul acordat subiecților politici relevanți, de menționat faptul că spațiul acordat Guvernului în emisiunile de știri ale postului public a fost permanent în creștere, de la începutul monitorizării cota de prezentare a guvernului a fost în 1-ul raport - 15.9 %, în al 2-lea raport deja 20.9 %, iar în cel de-al treilea 24.1 %. Totodată, circa 45 % din această cotă i-au revenit Prim-ministrului Vlad Filat. A doua cotă mare de timp a fost acordată concurentului electoral PCRM, care a primit 15.1% din timpul total alocat subiecților electorali. Unele partide au primit cote similare de prezentare PLDM - 9.4 %, PL - 9.9 %, de asemenea, AMN – 4,9 % și PDM – 4,4 %, celelalte entități politice au avut în mediu câte 2.2 % și mai puțin. Președintelui interimar i-au fost acordate 7.2 %, iar activității Comisei Electorale Centrale 5,9 %. Candidații independenți au primit o cotă cumulată de 4.6% din timpul direct și indirect acordat subiecților politici relevanți.

Televiziunea publică a asigurat în mare parte o reflectare neutră a actorilor și subiecților politici. Reflectarea subiectelor politice a fost în general diversă, cu prezentarea diferitor viziuni politice. Tonalitatea reflectării oficialilor a fost puțin pozitivă, fapt care s-a evidențiat mai mult în perioada celui de-al doilea raport (30.10-10.11.2010), Prezentarea preponderent în context pozitiv a Guvernului, în special, (și îndeosebi a Prim-ministrului) în cadrul unor subiecte din știri în care au fost reflectate o serie de activități ale Guvernului și Prim-ministrului, în lipsa oricăror opinii critice la adresa acestora, a înregistrat un anumit avantaj de care cei aflați la putere se bucură în cadrul programelor de știri ale postului public de televiziune. În contrast cu perioadele anterioare, în perioada celui de-al treilea raport (11-

23.11.2010) prezentarea Guvernului a fost mai echilibrată, de această dată evenimentele legate de activitatea acestuia au fost reflectate în mare parte neutru, iar tonalitatea pozitivă a fost în echilibru cu cea negativă.

Reflectarea PCRМ în cadrul emisiunilor informative a postului public de televiziune a fost mai negativă comparativ cu ceilalți actori politici, în mare parte datorită subiectelor în care se reflectau unele viziuni critice ale partidelor din fosta alianță de guvernare vis-a-vis de acțiunile electorale ale PCRМ, sau reacțiile acestora la unele declarații ale membrilor PCRМ vis-a-vis de acțiunile partidelor din cadrul fostei alianțe.

De asemenea, prezentarea pe alocuri negativă a Alianței pentru Integrarea Europeană a rezultat din reflectarea viziunilor critice ale reprezentanților PCRМ vis-a-vis de activitatea acesteia în general.

Postul public Moldova 1 a oferit constant pe parcursul perioadei de raport, circa o treime din timpul total acordat subiecților politici, intervențiilor directe ale acestora, ceea ce constituie o cotă mai mare a reflectării directe în comparație cu alte posturi TV monitorizate.

Totodată, reprezentanții guvernului (și Prim-ministrul în special) au beneficiat de cota cea mai mare de prezentare directă și au avut posibilitatea să se expună în fața camerelor cel mai frecvent.

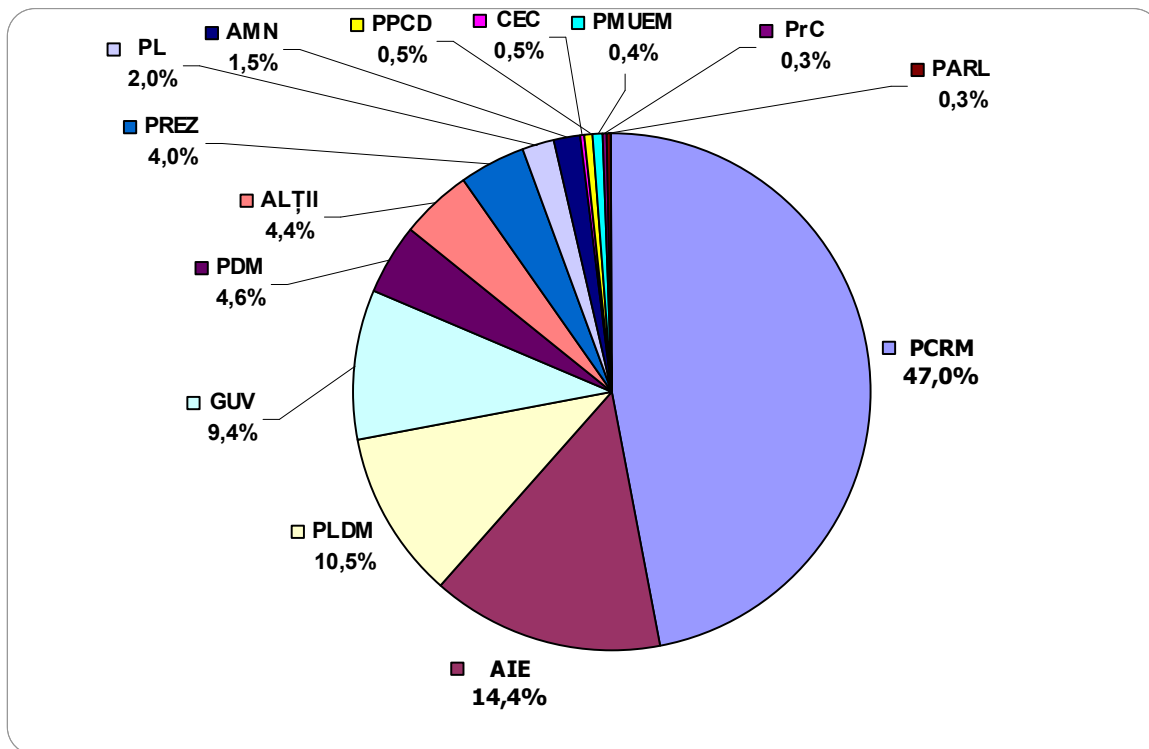
De asemenea, cote importante și practic similare de prezentare directă în cadrul emisiunilor informative ale radiodifuzorului public au avut PL, PCRМ, PLDM și Președintele interimar.

Celelalte entități politice reflectate în cadrul emisiunilor informative ale postului Moldova 1 au avut cote semnificativ mai scăzute de prezentări directe.

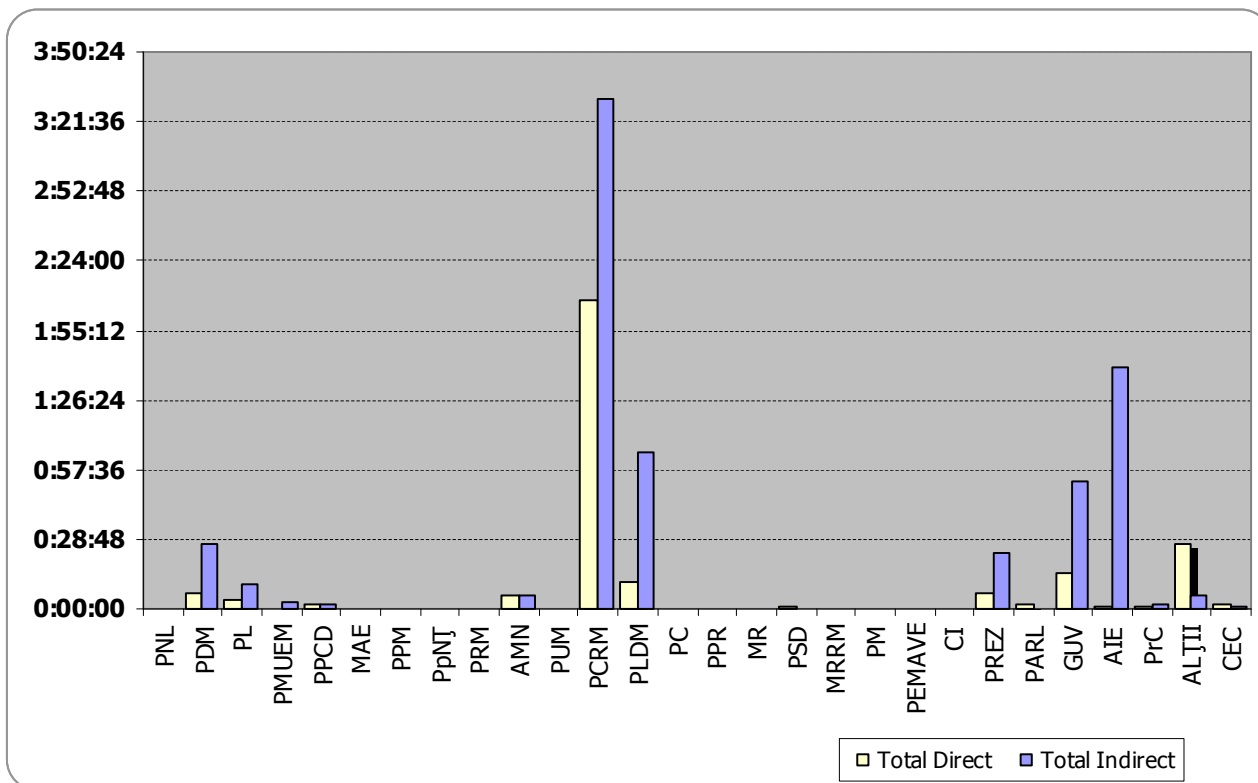
Subiectele cu participarea concurenților electorali, difuzate de radiodifuzorul public în perioada de raport, în care au fost reflectate anumite situații de conflict au respectat principiul de informare din mai multe surse, iar din punct de vedere al cerințelor legale, nu au fost înregistrate careva cazuri serioase care ar fi provocat îngrijorări vis-a-vis de modul în care a fost reflectată campania electorală în cadrul emisiunilor de știri a postului public de televiziune Moldova 1.

NIT(18.10-28.11.2010)

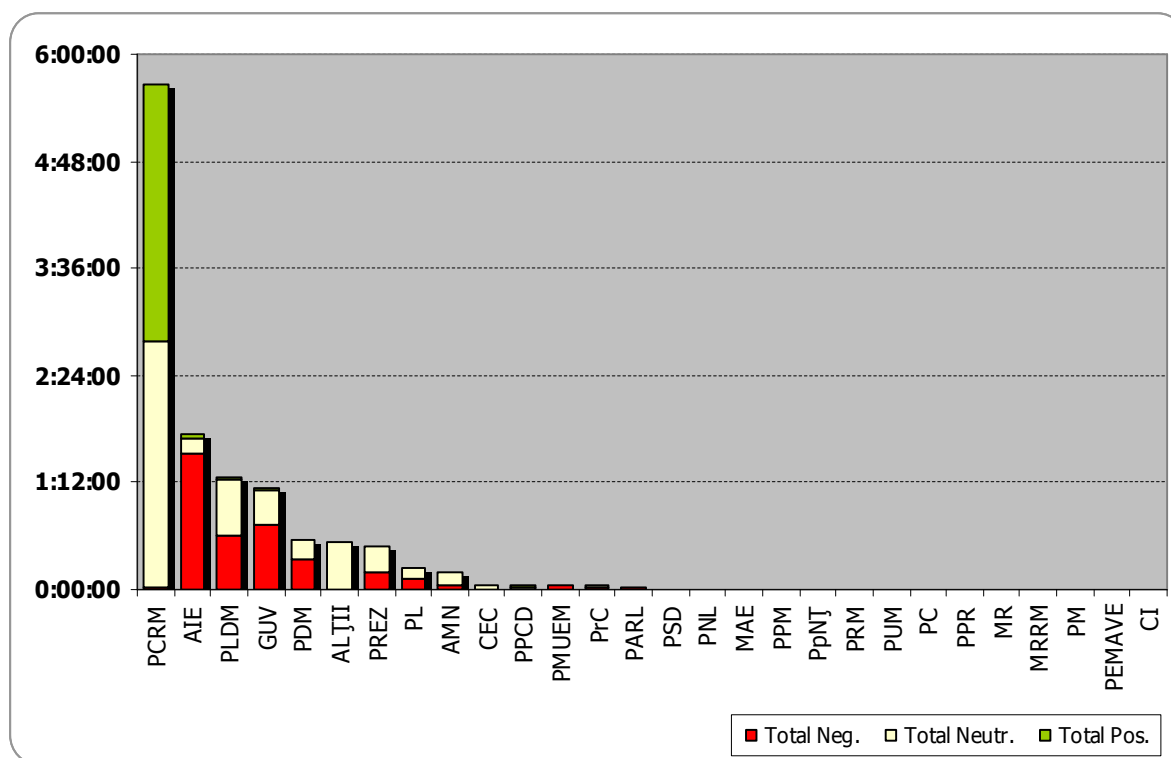
Timpul total dedicat subiecților politici relevanți și protagoniștilor electorali

Distribuția timpului direct și indirect

Timpul și tonalitatea reflectării

Postul de televiziune NIT a oferit cel mai mult timp reflectării subiectelor politice (circa 11 ore, ceea ce este mai mult decât la celelalte trei posturi luate împreună), însă, în cadrul emisiunilor informative ale acestui radiodifuzor a fost limitată diversitatea viziunilor politice în comparație cu celelalte posturi monitorizate. NIT a prezentat cel mai mic număr de subiecți politici, partidele extraparlamentare avînd un acces limitat în cadrul emisiunilor informative ale postului nominalizat iar evenimentele electorale ale candidaților independenți au fost ignorate.

Postul NIT s-a concentrat vădit asupra reflectării evenimentelor electorale ale unui singur concurent, PCRM. Aproape jumătate (47 %) din timpul acordat în cadrul emisiunilor informative reflectării evenimentelor actorilor politici i-a fost dedicat PCRM. Dintre celelalte partide politice, PLDM a avut 10.5 %, PDM – 4.6 %, PL – 2 %, AMN – 1.5 %. Postul NIT a oferit de asemenea segmente considerabile din timpul dedicat știrilor electorale, reprezentanților Alianței pentru Integrare Europeană (AIE), circa 14.4%, care a fost prezentată prin mai multe nume sau etichetări cum ar fi: ”actuala putere”, ”guvernarea”, ”alianța de guvernare”, etc.

Postul de televiziune cu acoperire națională NIT a demonstrat evident o poziție părtinitoare față de un singur concurent electoral, favorizînd în cadrul emisiunilor informative Partidul Comuniștilor din Republica Moldova, atît în aspectul volumului de timp acordat, cît și în cel al contextului în care a fost prezentat, fapt care a fost susținut și de prezentarea negativă a celorlalți concurenți electorali în special a partidelor aliate în cadrul fostei guvernări.

Practic la începutul fiecărei emisiuni informative, NIT a difuzat subiecte în care s-au reflectat întâlnirile electorale ale reprezentanților PCRM cu alegătorii în diverse localități ale Republicii Moldova care susțin programul electoral al acestora.

De asemenea, au fost difuzate cu regularitate subiecte privind unele rezoluții de susținere a PCRM în campania electorală semnate de unii alegători din mai multe raioane a Republicii Moldova. În majoritatea cazurilor, în cadrul acestor reportaje nu se indicau sursele acestor informații precum și datele concrete privind numărul și identitatea persoanelor care au semnat aceste declarații.

Postul NIT, pe parcursul întregii perioade de monitorizare, a demonstrat același stil de reflectare a evenimentelor din campania electorală. În timp ce reflectarea concurentului electoral PCRM a fost în mare parte în context pozitiv, prezentarea tuturor celorlalte partide și a Guvernului a fost negativă. În mod special a fost prezentată negativ AIE în ansamblu, dar de asemenea și PLDM, PDM, PL și Președintele interimar. Prezentarea negativă a acestora ca de obicei s-a accentuat prin comentariile și criticile reprezentanților PCRM vis-a-vis de activitatea Guvernului, precum și a acțiunilor electorale ale celorlalți concurenți electorali.

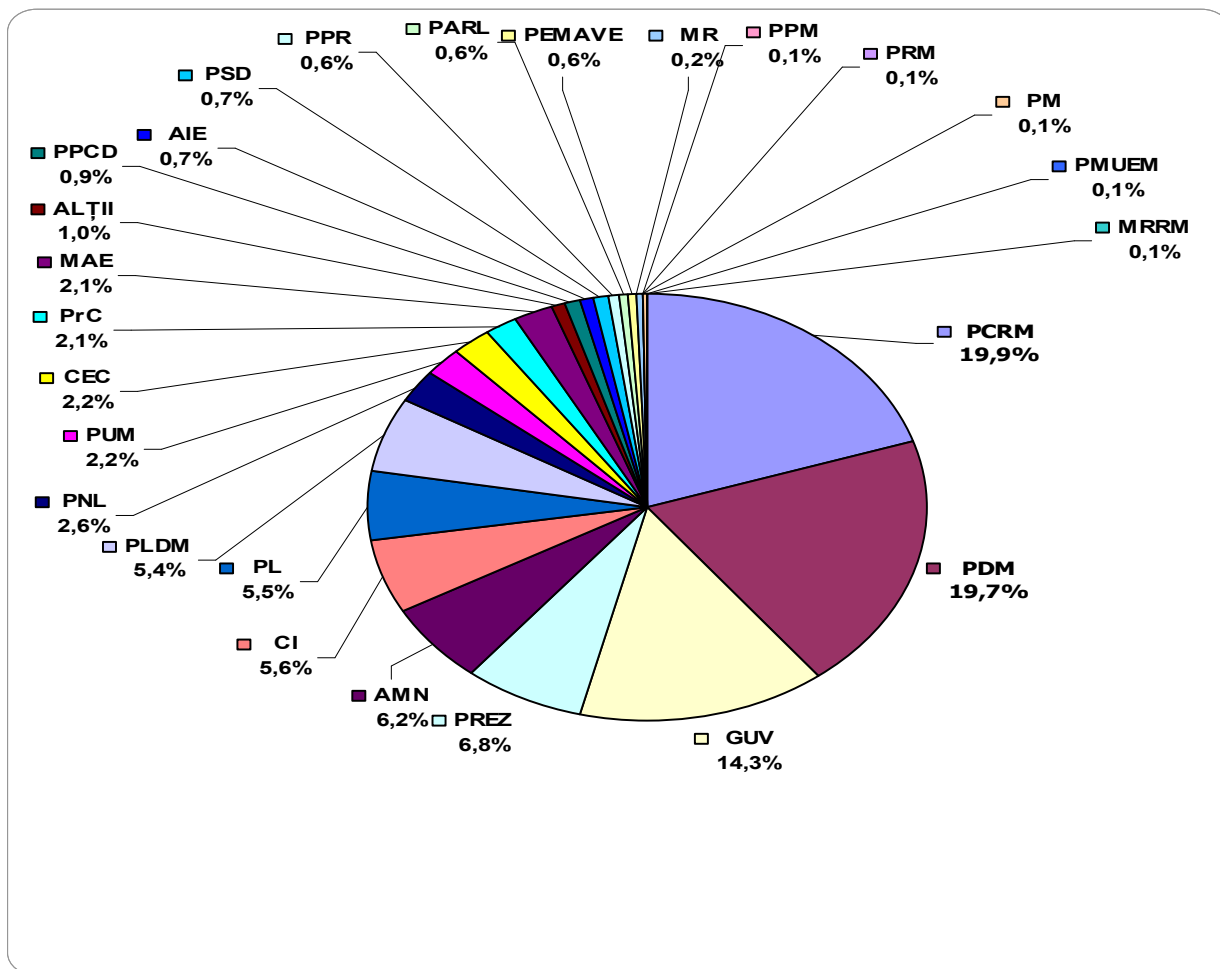
Astfel, în unele subiecte cu caracter conflictual difuzate în emisiunile informative, NIT a prezentat informații care formal par să respecte normele legale privind diversitatea surselor, însă maniera în care este prezentată informația a fost inechitabilă, scoasă din context sau a fost denaturată prin comentariile jurnaliștilor, în unele cazuri fiind utilizate materiale din arhivă, iar în alte cazuri actorilor vizați nu li se oferea posibilitatea de a se expune direct asupra evenimentelor abordate.

Totodată, în perioada de raport, postul de televiziune “NIT” a ezitat să respecte principiul de informare din mai multe surse în cadrul unor subiecte care au prezentat situații de conflict. De cele mai dese ori acestea referindu-se la reflectarea și comentarea negativă de către reprezentanții PCRM a evenimentelor electorale a celorlalți concurenți electorali, fără a oferi posibilitate acestora de a-și expune propriile poziții vis-a-vis de subiectele abordate sau de a le oferi acestora dreptul la replică.

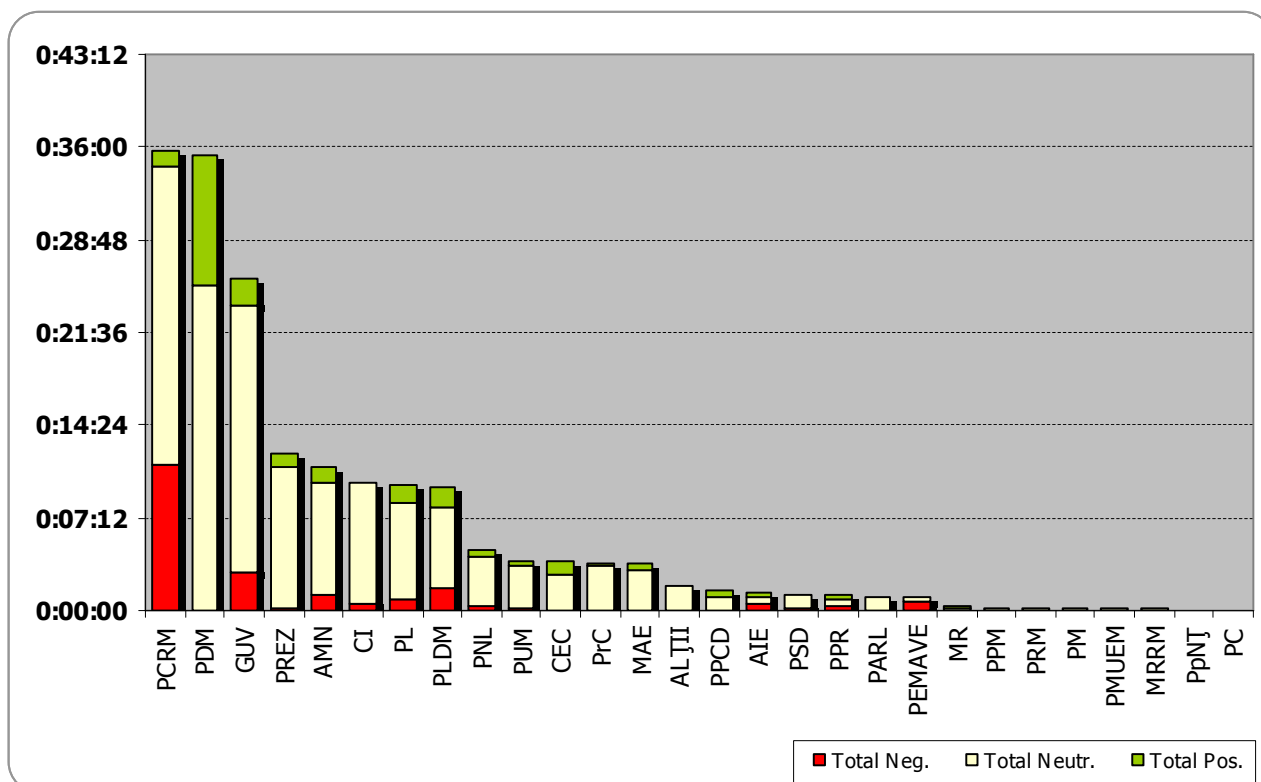
De asemenea, reprezentanții PCRM au avut prioritate în a beneficia de prezentări directe și de ocazii de a se adresa direct telespectatorilor în cadrul emisiunilor informative ale postului NIT, timpul de intervenții directe ale acestora, în perioada de raport, fiind de circa 3 ori mai mare decât a tuturor celorlalți actori politici luați în ansamblu.

Prime(18.10-28.11.2010)

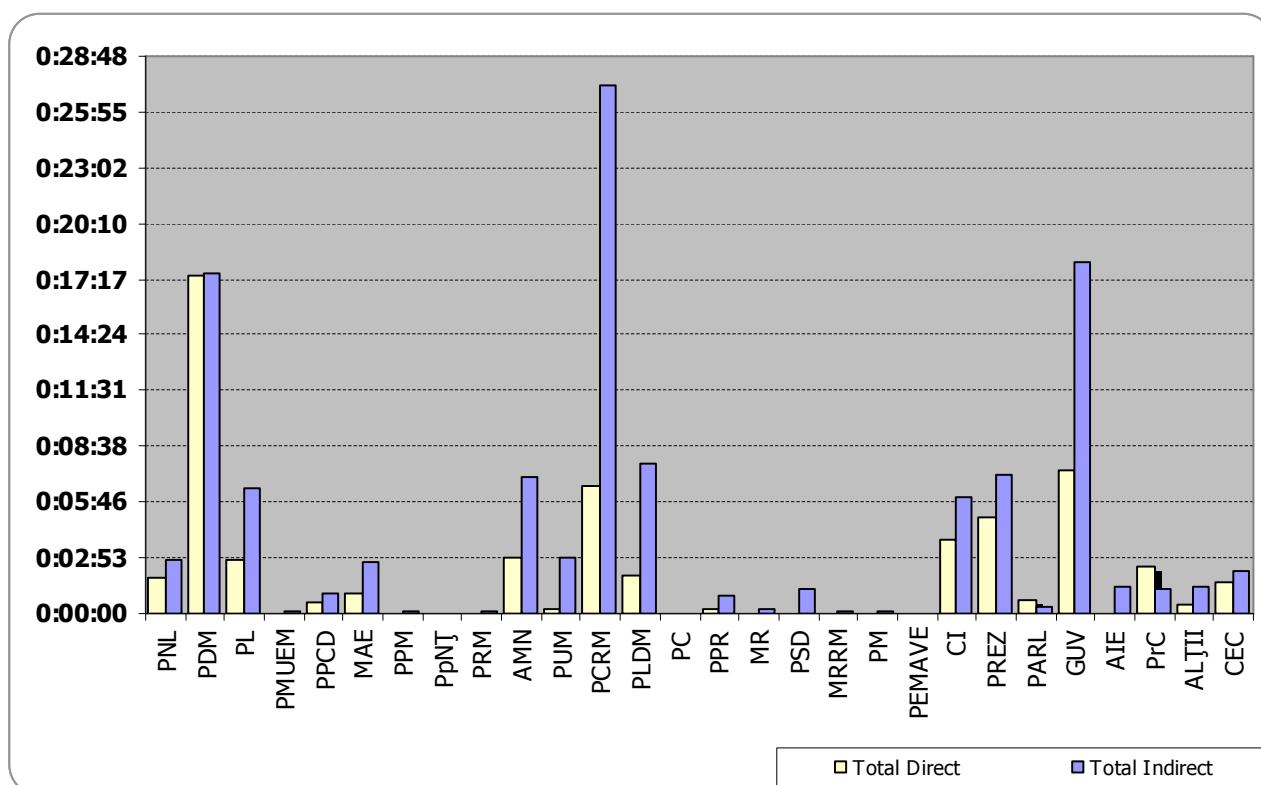
Timpu total dedicat subiecților politici relevanți și protagoniștilor electorali

Timpu și tonalitatea reflectării

Distribuția timpului direct și indirect

Postul de televiziune cu acoperire națională Prime în emisiunile de știri a reflectat evenimentele unui număr variat de subiecți politici oferind în ansamblu un spectru divers de opinii și asigurând pluralismul politic. Prime a acordat cea mai mare cotă din timpul dedicat reflectării subiecților politici și altor entități relevante în știri, PCRM și PDM care au avut cote similare de 19.9 și respectiv 19.7 % din volumul total. Alte partide politice care au primit cote importante de reflectare au fost AMN, PL și PLDM care au avut cote practic similare de 6.2, 5.6 și respectiv 5.4 %. De asemenea, cote similare de reflectare în știri au avut și partidele extraparlamentare PNL (2.6 %), PUM (2.2 %) și MAE (2.1 %). Guvernul a avut o cotă de 14.3 procente, iar Președintele interimar – 6.8 procente din timpul total dedicat subiecților politici relevanți. Totodată, e de menționat că postul TV Prime a acordat cel mai mare volum de prezentare în emisiunile informative candidaților independenți care au avut o cotă cumulativă de 5,6 %.

Prime a oferit predominant prezentări neutre a entităților politice, de asemenea, contextul negativ de reflectare a evenimentelor acestora a fost în echilibru cu cel pozitiv.

Totodată, în perioada de raport, subiectele legate de evenimentele electorale ale PDM, care au fost reflectate în mare parte în context neutru și pozitiv, în absența opiniilor critice indică o ușoară tendință de favorizare a acestui subiect politic.

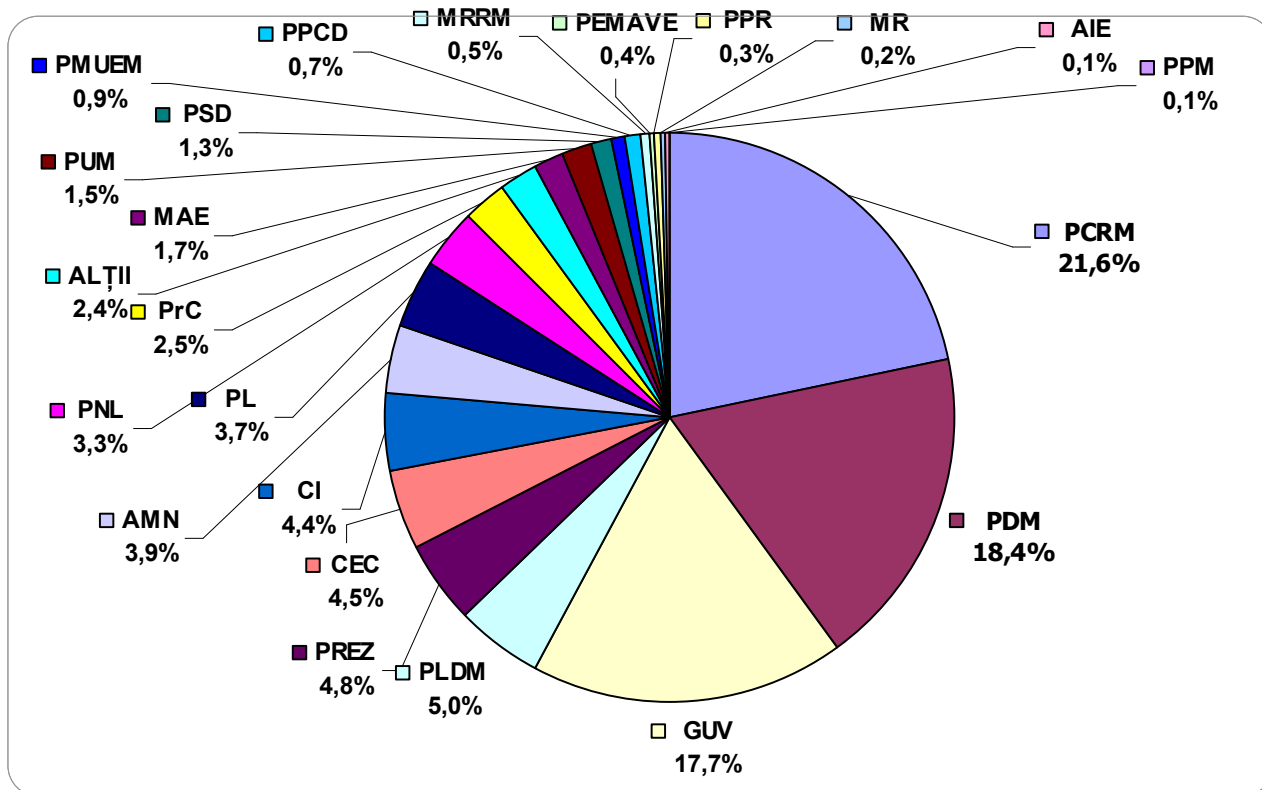
PCRM pe de altă parte a fost prezentată deseori într-o lumină negativă, prin reflectarea opiniilor critice ale diverșilor actori politici despre acțiunile acestora. Reflectarea Guvernului a fost în ansamblu neutră, cu o cotă considerabilă a timpului de prezentare care a fost atât pozitivă cât și negativă.

Circa o treime din timpul în care au fost prezentați actorii și subiecții electorali în cadrul emisiunilor informative, a fost timp direct. Dintre partidele politice care au beneficiat cel mai frecvent de prezentări directe la Prime, au fost reprezentanții PDM după care de asemenea și reprezentanții Guvernului, PCRM și Președintele interimar.

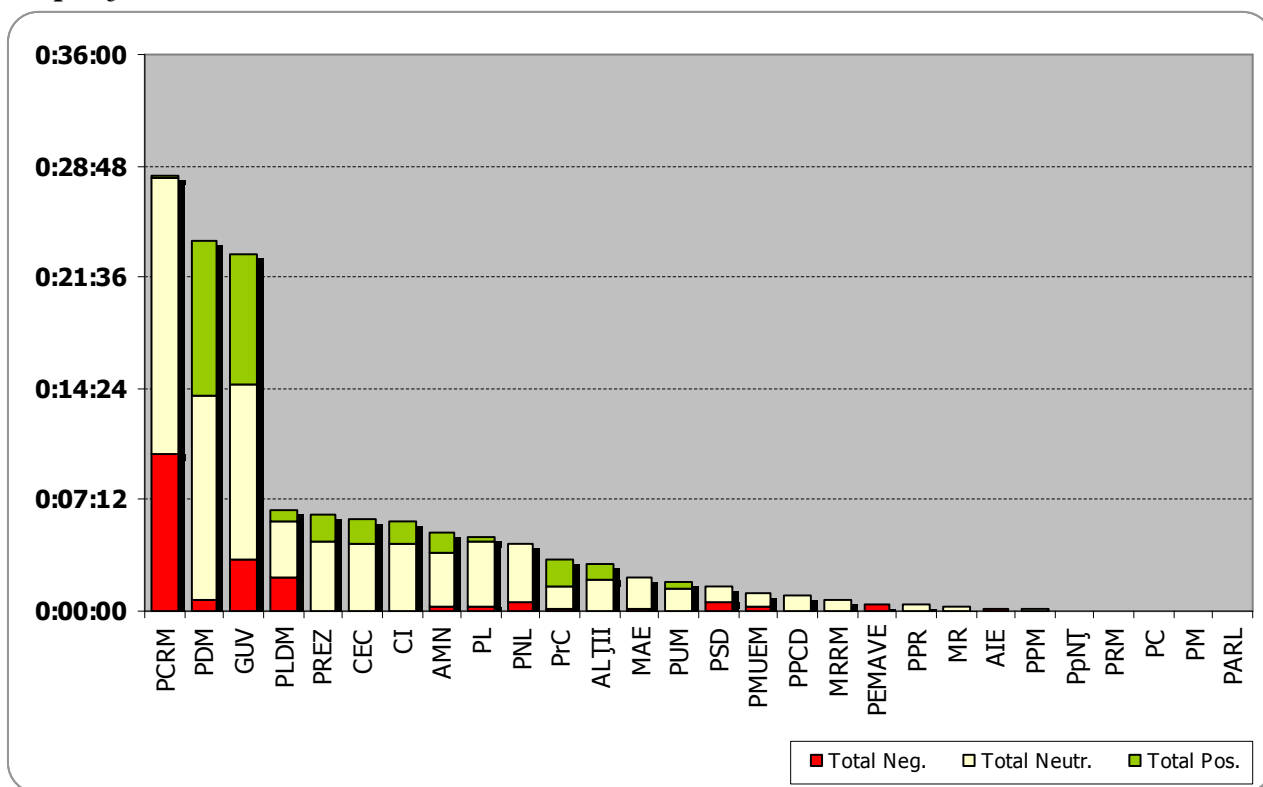
Postul de televiziune Prime a respectat principiul de informare din mai multe surse în cazul subiectelor conflictuale prezentate în cadrul emisiunilor informative în perioada supusă monitorizării, iar din punct de vedere al cerințelor legale, nu au fost înregistrate careva cazuri serioase care ar provoca îngrijorări vis-a-vis de modul în care a fost reflectată campania electorală la postul de televiziune în cauză.

2 Plus(18.10-28.11.2010)

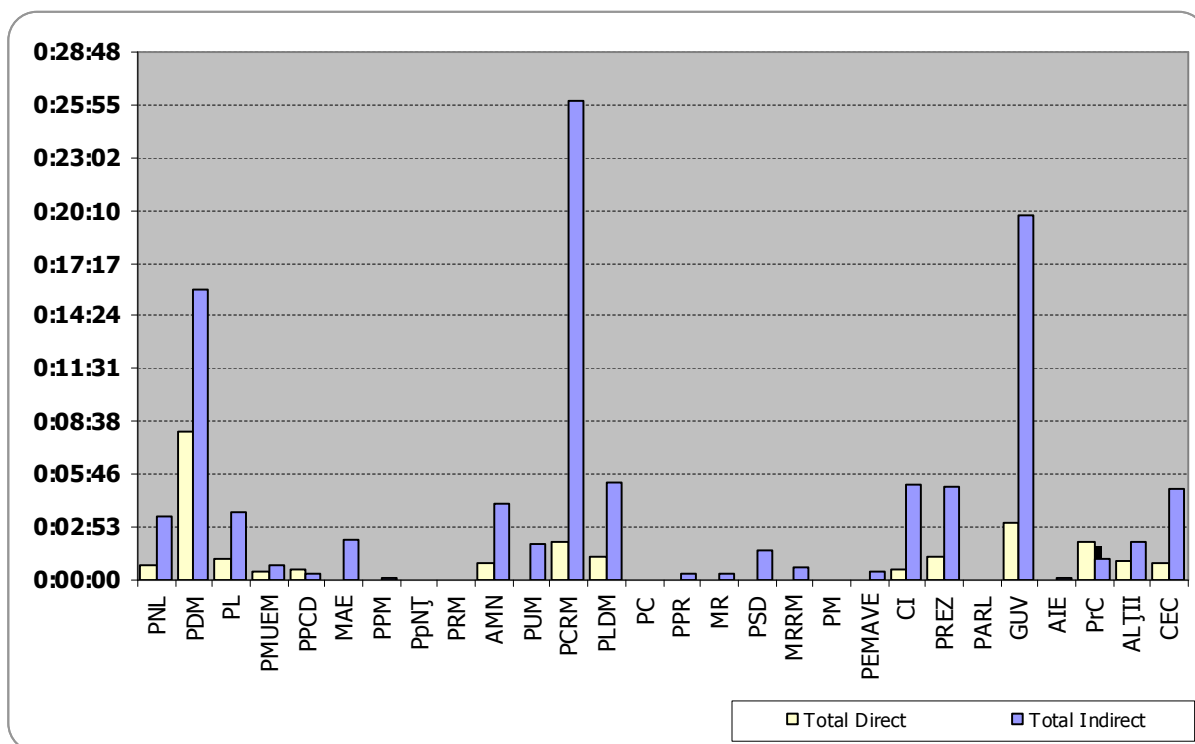
Timpul total dedicat subiecților politici relevanți și protagoniștilor electorali

Timpul și tonalitatea reflectării

Distribuția timpului direct și indirect

Postul de televiziune 2 Plus a oferit actorilor politici cel mai mic volum de timp de prezentare în cadrul știrilor în comparație cu celelalte posturi TV monitorizate. Postul 2 Plus a oferit cea mai mare cotă din volumul total acordat subiecților politici relevanți PCRM (21,6 %). Dar de asemenea și Guvernul și PDM au primit porțiuni

semnificative din timpul acordat, respectiv – 17.7% și 18.4%. PLDM i s-a oferit 5%, PL 3.7% și AMN 3.9%.

PDM în timp ce a primit un volum semnificativ din timpul alocat, a fost de asemenea prezentată doar într-o lumină neutră și pozitivă. Similar cu postul Prime, extinderea prezentării și de asemenea tonalitatea prezentării indică tendința 2 Plus de a favoriza PDM.

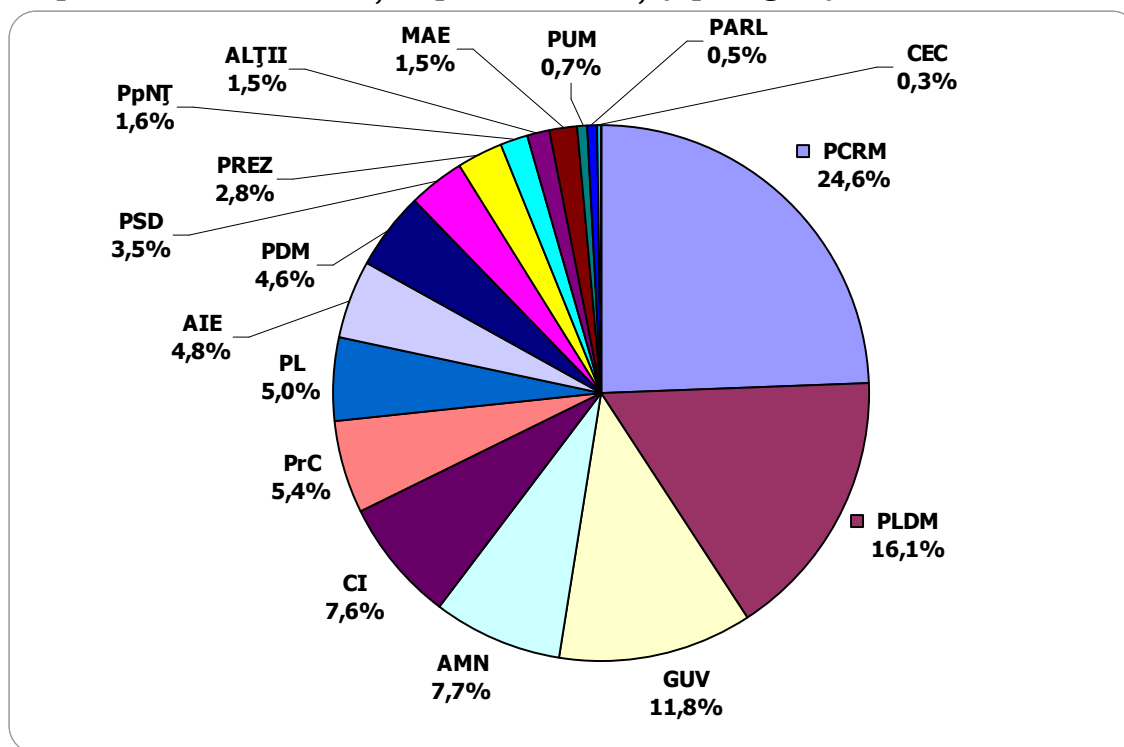
PCRM, deși a beneficiat de o cotă semnificativă de reflectare în știri, prezentarea acestui partid a fost pe alocuri destul de negativă, care s-a evidențiat prin reflectarea opiniilor critice ale diverșilor actori politici despre acțiunile electorale ale acestora.

În comparație cu alte posturi TV monitorizate, cota de timp alocată pentru vorbire directă a actorilor politici a fost mai limitată, doar circa un sfert din timpul pe care l-au primit actorii a fost timp cu vorbire directă.

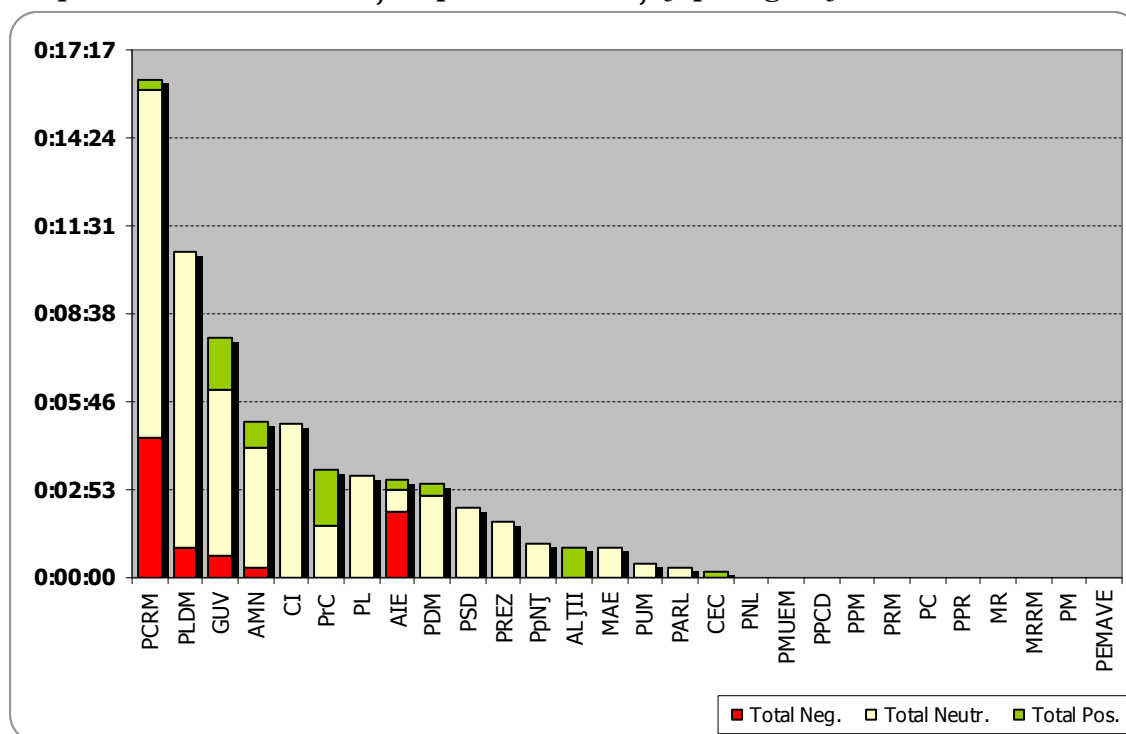
Postul de televiziune 2 Plus a respectat principiul de informare din mai multe surse în cazul subiectelor conflictuale prezentate în cadrul emisiunilor informative în perioada supusă monitorizării, iar din punct de vedere al cerințelor legale, nu au fost înregistrate careva cazuri serioase care ar provoca îngrijorări vis-a-vis de modul în care a fost reflectată campania electorală în cadrul emisiunilor informative ale postului de televiziune în cauză.

Pro TV Chișinău (30.10-10.11.2010)

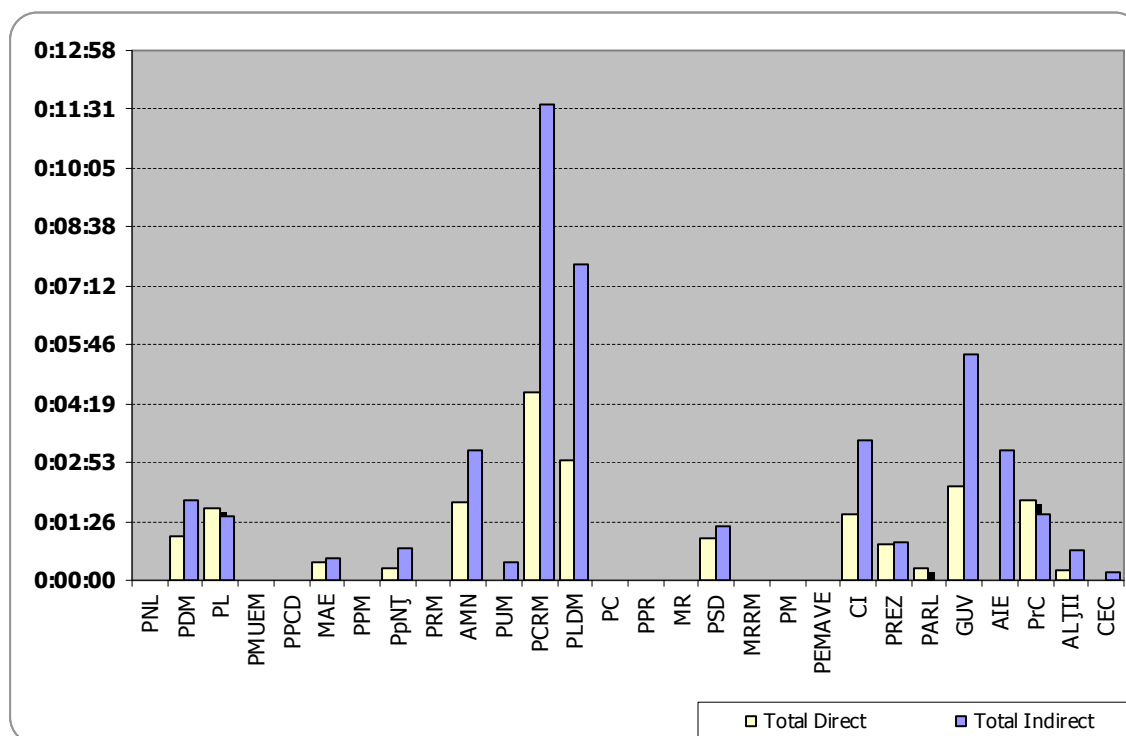
Timpul total dedicat subiecților politici relevanți și protagoniștilor electorali

Timpul total dedicat subiecților politici relevanți și protagoniștilor electorali

Distribuția timpului direct și indirect

Pro TV a oferit cota cea mai mare (aproximativ un sfert din timpul acordat) pentru PCRM, care a fost urmat de PLDM cu 16.1% și de Guvern cu 11.8% din timpul acordat. Alte, câteva partide au primit cote relativ semnificative din timpul acordat, după cum urmează: AMN (7.7%), PL (5%), PDM (4.6%) și PSD (3.5%). Alianței pentru Integrare Europeană i s-a oferit aproape 4.8% și diverși candidați independenți au primit un spațiu cumulativ de 7.6% din timpul relevant dedicat știrilor.

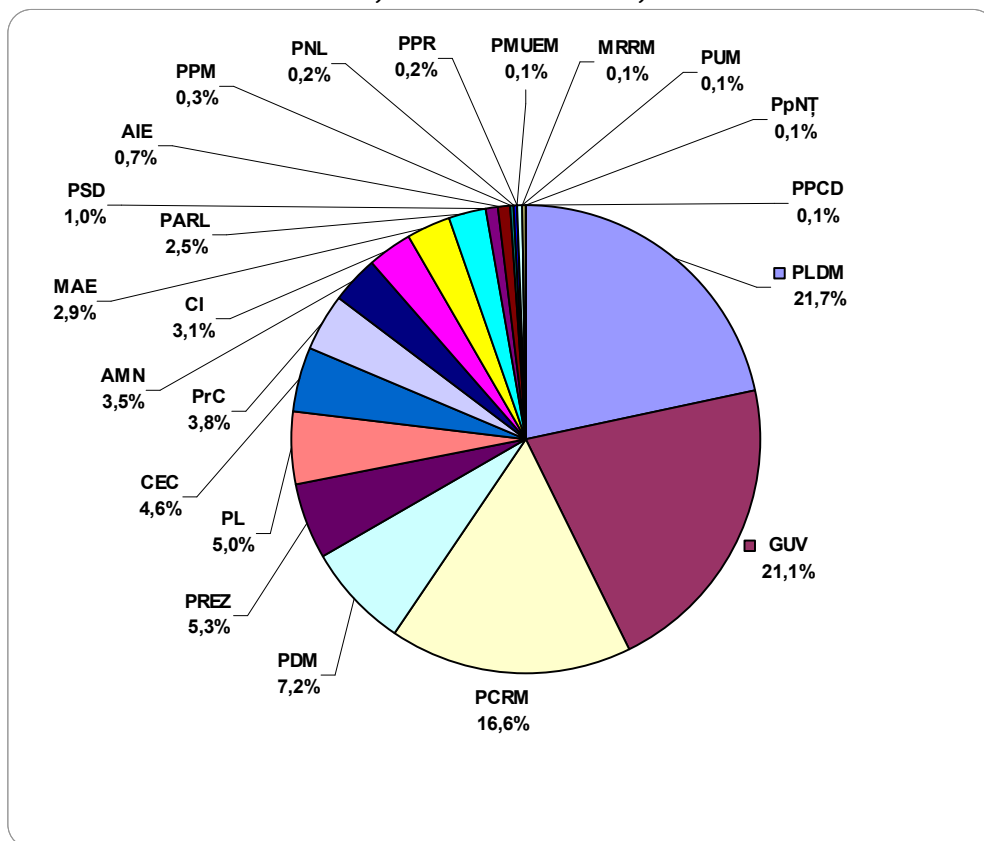
Tabloul general al timpului acordat partidelor politice în cadrul programelor de știri ale Pro TV Chișinău este divers, entitățile politice fiind prezentate preponderent în lumină neutră. O cantitate semnificativă de informație cu conotații negative a fost prezentată despre PCRM și AIE.

Similar cu posturile Moldova 1 și Prime, circa o treime din timpul dedicat prezentării entităților politice a fost timp cu vorbire directă.

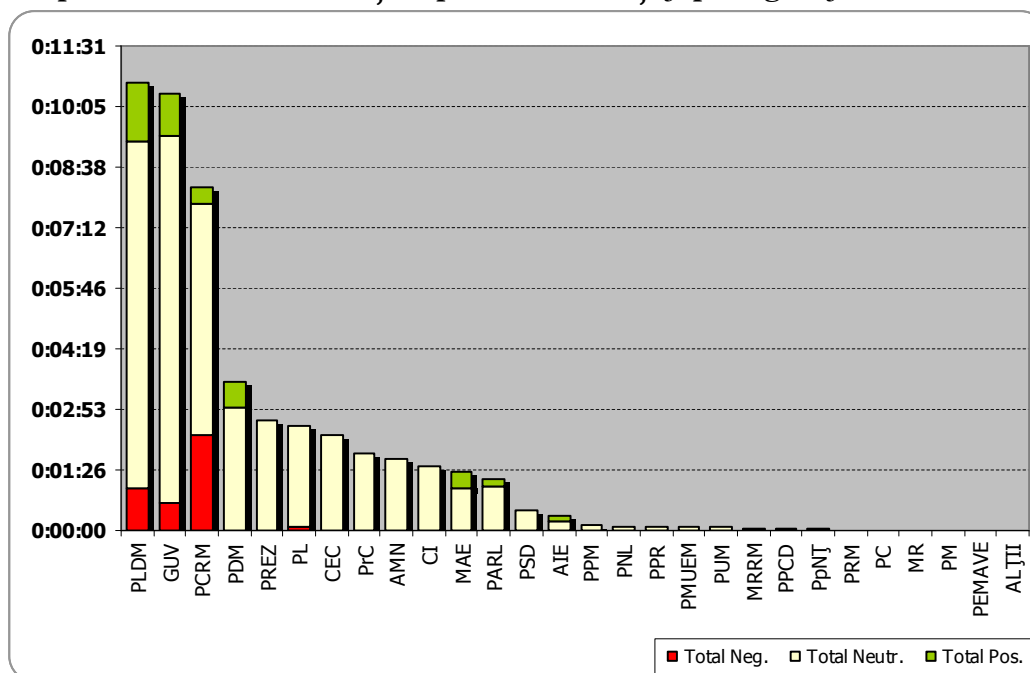
Postul de televiziune Pro TV Chișinău a respectat principiul de informare din mai multe surse în cazul subiectelor conflictuale prezentate în cadrul emisiunilor informative în perioada supusă monitorizării, iar din punct de vedere al cerințelor legale, nu au fost înregistrate careva cazuri serioase care ar provoca îngrijorări vis-a-vis de modul în care este reflectată campania electorală la postul de televiziune în cauză.

TV 7 (30.10-10.11.2010)

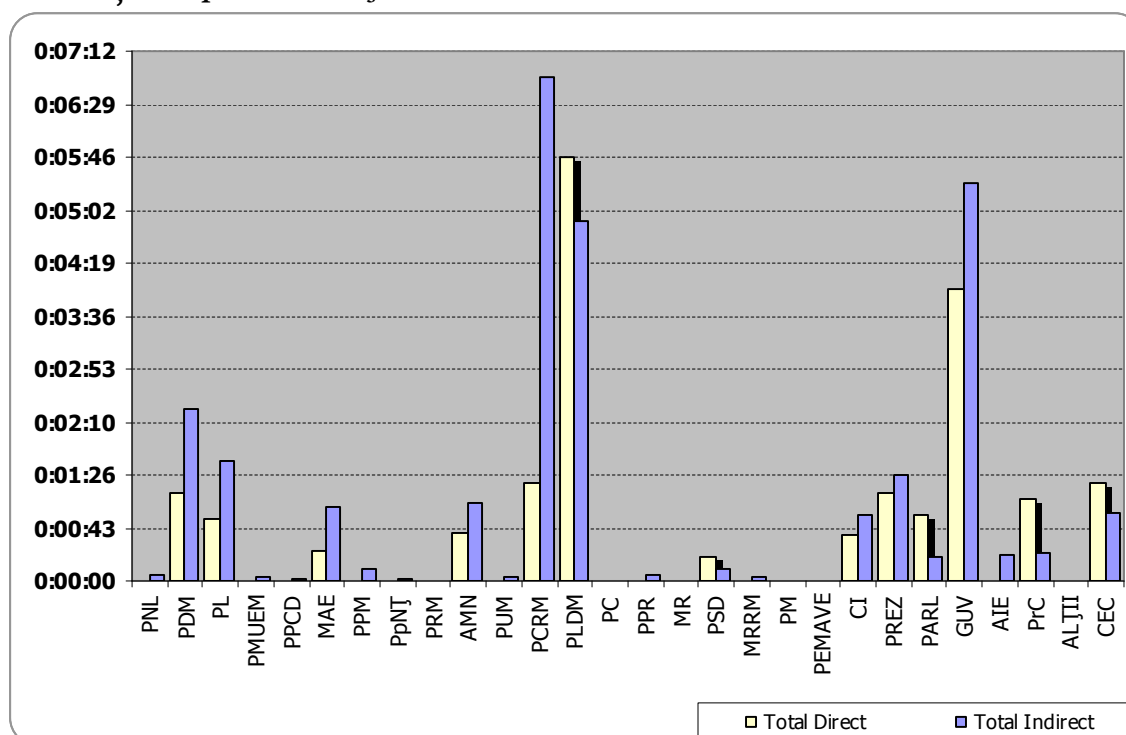
Timpul total dedicat subiecților politici relevanți și protagoniștilor electorali

Timpu total dedicat subiecților politici relevanți și protagoniștilor electorali

Distribuția timpului direct și indirect

Din spațiul total de știri, TV 7 a acordat cea mai mare cotă pentru PLDM (21.7%) și pentru Guvern (21.1%). Opoziția - PCRM a primit 16.6% din timpul acordat. PDM a primit 7.2% și PL 5 % din timpul acordat. Președintele interimar a primit în calitate sa oficială 5.3% din timpul acordat.

Tonul prezentării a fost preponderent neutru, însă au fost prezentate și informații cu conotații pozitive sau negative despre PLDM, Guvern și PCRM. Reflectarea concurentului electoral PCRM a fost mai negativă în comparație cu alte partide. În

cazul PCRМ, acest lucru a fost ca urmare a reacțiilor reprezentanților PLDM la filmul comuniștilor despre inundațiile din vara anului 2010.

Din toate posturile de televiziune monitorizate, TV 7 a oferit, în perioada de raport, cea mai mare cotă de informație directă - circa două cincimi de prezentare directă din toată informația despre entitățile politice. Reprezentanții PCRМ au primit cote mai mici de timp cu vorbire directă în comparație cu PLDM și cu Guvernul.

Postul de televiziune TV 7 a respectat principiul de informare din mai multe surse în cazul subiectelor conflictuale prezentate în cadrul emisiunilor informative în perioada supusă monitorizării, iar din punct de vedere al cerințelor legale, nu au fost înregistrate cazuri serioase care ar provoca îngrijorări vis-a-vis de modul în care este reflectată campania electorală la postul de televiziune în cauză.

Concluzii:

Volumul de timp acordat prezentării subiectelor politice și electorale pe care le-au oferit posturile TV monitorizate a fost în creștere pe măsura apropierii zilei alegerilor. Când privim la volumul total de timp oferit partidelor politice și altor subiecți politici relevanți de către cele patru posturi TV cu acoperire națională care au fost monitorizate, remarcăm diferențe semnificative între acestea. NIT a oferit detașat cel mai mare volum de timp de prezentare (circa 11 ore în total) , care a fost mai mare decât timpul cumulativ al celorlalte trei posturi TV cu acoperire națională care au fost monitorizate (mai puțin de 8 ore în total). Cu toate acestea spectrul de entități politice prezentate de NIT a fost mai limitat decât la oricare dintre celelalte posturi TV monitorizate. Postul public de televiziune a oferit al doilea (după volum) cel mai mare timp de prezentare iar 2 Plus a oferit cel mai mic volum de timp subiecților politici relevanți.

Postul public de televiziune Moldova 1 a oferit o prezentare diversă și în ansamblu neutră a actorilor politici. Guvernul a primit în general cea mai mare cotă de prezentare în cadrul programelor de știri ale Moldova 1 și în ansamblu a fost reflectat mai degrabă pozitiv, în mod special Prim-ministrul. Prezentarea Guvernului a fost echilibrată pe parcursul ultimei perioade de monitorizare incluzând de asemenea și unele opinii critice. PCRМ, care a primit cea mai mare cotă de timp de prezentare dintre celelalte partide, a fost uneori portretizată negativ prin prisma opiniilor altor concurenți electorali.

NIT a demonstrat constant o poziție părtinitoare în favoarea unui singur partid, PCRМ, atât în aspectul unui volum mare de timp de prezentare cât și în cel al tonalității pozitive al prezentării acestuia. Partidele alinate în cadrul fostei alianțe de guvernare au fost reflectate în lumină negativă, și în particular AIE în întregime. NIT deseori a eșuat în a se conforma cerințelor cu privire la diversitatea surselor și de asemenea mixa prezentarea faptelor și comentariilor. În comparație cu toate celelalte posturi TV menționate, NIT a oferit cel mai limitat spectru de opinii politice și a

eșuat în a demonstra un efort autentic pentru prezentarea spectrului de ansamblu a subiecților politici într-o manieră corectă, echilibrată și imparțială.

Posturile de televiziune Prime și 2 Plus au demonstrat multe similarități în prezentarea oferită de ele subiecților politici. În timp ce au oferit în ansamblu un spectru divers de opinii, ambele posturi au acordat cele mai mari cote de timp prezentării a trei entități politice - PCRM, Guvernul și PDM. Ambele posturi au demonstrat o simpatie față de PDM, a cărui reflectare a fost doar neutră și pozitivă. PCRM pe de altă parte a fost prezentată deseori într-o lumină negativă, prin reflectarea opiniilor critice ale diverșilor actori politici despre acțiunile acestora. Reflectarea Guvernului a fost în ansamblu neutră, cu o cotă considerabilă a timpului de prezentare care a fost atât pozitivă cât și negativă.

Rezultatele raportului final de monitorizare a reflectării campaniei electorale în principalele emisiuni informative ale posturilor de televiziune cu acoperire națională au fost făcute publice în cadrul unei mese rotunde cu genericul: „**Comportamentul instituțiilor audiovizuale în perioada campaniei electorale: monitorizări, concluzii și propuneri**”, organizat cu suportul Programului Comun al Uniunii Europene și Consiliului European, „Programul pentru Susținerea Democrației în Republica Moldova”, la 13 decembrie 2010 în sala de conferințe a Hotelului „Jolly Alon”. La eveniment au participat reprezentanți ai Uniunii Europene și Consiliului European, societatea civilă (CIJ, APEL) și radiodifuzorii publici și privați. În cadrul evenimentului au fost examinate și comparate rezultatele monitorizării efectuate de Direcția monitorizare a CCA cu cele ale societății civile și s-a constatat că acestea au atestat în mare parte rezultate similare. De asemenea, în cadrul mesei rotunde atât reprezentanții Uniunii Europene și Consiliului European cât și societatea civilă și-au exprimat satisfacția vis-a-vis de rapoartele de monitorizare prezentate de direcția monitorizare a CCA în perioada campaniei electorale. Totodată, a fost menționat efortul depus în acest sens de către expertul european Marek Mracka care, în cadrul aceluiași „Program de Susținere a Democrației” a acordat asistență logistică colaboratorilor Direcției în perioada campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010.

De asemenea, una dintre principalele angajamente menționate atât în declarațiile radiodifuzorilor cât și în punctul 49 al Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale aprobat de CEC, a fost obligativitatea instituțiilor audiovizuale de a ține evidența timpilor de antenă oferiți concurenților electorali și prezentarea săptămânală (în ziua de luni) prin fax Consiliului Coordonator al Audiovizualului a informației despre volumul de emisie electorală (spoturi electorale, dezbateri și materiale electorale difuzate în cadrul rubricilor special create pentru reflectarea campaniei electorale) în săptămâna precedentă.

Astfel, în perioada campaniei electorale pentru alegerile parlamentare din 28 noiembrie 2010, CCA a primit prin fax și prin poșta electronică, informații privind acordarea timpilor de antenă grațiuți și contra plată de la 55 de radiodifuzori: 33 posturi de televiziune și 22 posturi de radio, din cei 84 de radiodifuzori care au

prezentat Declarațiile privind politica editorială pentru campania electorală la alegerile parlamentare anticipate.

Conform informațiilor parvenite la CCA, în perioada campaniei electorale, în serviciul de programe al celor 55 de radiodifuzori, concurenților electorali le-a fost acordat timp de antenă contra plată și gratuit în volum total de 182 ore 46 minute, dintre care -158 ore 51 minute contra plată și 23 ore 55 minute - gratuit.

Repartizarea volumului total al timpului de antenă gratuit și contra plată în cadrul serviciilor de programe al celor 55 de radiodifuzori pentru fiecare concurent electoral s-a făcut conform tabelului de mai jos:

Posturi TV:

Nr.	Concurent electoral	Timp de antenă	
		gratuit	contra plată
1	PLDM	42 min	25 ore 51 min
2	PDM	46 min	17 ore 21 min
3	AMN	39 min 30 sec	12 ore 43 min
4	MAE	29 min	9 ore 35 min 30 sec
5	PCRM	41 min 30 sec	5 ore 37 min
6	PL	54 min	5 ore 21 min
7	Partide extraparlamentare	25 ore 45 min	5 ore 26 min 30 sec
8	Candidați independenți	2 ore 00 min	4 ore 8 min 30 sec

Posturi radio:

Nr.	Concurent electoral	Timp de antenă	
		gratuit	contra plată
1	PLDM	47 min	18 ore 20 min 30 sec
2	PDM	45 min	7 ore 42 min
3	AMN	40 min	3 ore 12 min
4	MAE	33 min	2 ore 6 min 14 sec
5	PCRM	27 min	4 ore 32 min 30 sec
6	PL	26 min	50 min 30 sec
7	Partide extraparlamentare	13 ore 23 min	5 ore 26 min 30 sec
8	Candidați independenți	3 ore 55 min 30 sec	4 ore 8 min 30 sec

Conform datelor de mai sus, dintre partidele care au acces în parlament, PLDM a beneficiat de cel mai mare volum de timp de antenă gratuit și contra plată, urmat de PD și AMN. Totodată, celelalte partide extraparlamentare au utilizat mai mult de timpul de antenă gratuit, decât de timpul de antenă contra plată. Cel mai puțin timp de antenă gratuit și contra plată, în raport cu ceilalți concurenți electorali a fost utilizat de către candidații independenți.

Repartizarea volumului total al timpului de antenă gratuit și contra plată în cadrul serviciilor de programe ale posturilor de televiziune cu acoperire națională pentru fiecare concurent electoral este următorul:

Moldova 1

Nr.	Concurent electoral	Timp de antenă	
		gratuit	contra plată
1	PLDM	32 min	1 oră
2	PDM	32 min	1 oră 12 min
3	AMN	39 min 30 sec	1 oră 10 min 30 sec
4	MAE	28 min	55 min 30 sec
5	PCRM	33 min 30 sec	1 oră 7 min 30 sec
6	PL	35 min	57 min
7	PNT	33 min 30 sec	40 min
8	PPCD	29 min 30 sec	16 min
9	PC	28 min	-
10	PUM	24 min 30 sec	45 min 30 sec
11	Alianța Verde	25 min 30 sec	4 min
12	V. Pleșca (CI)	20 min 30 sec	-
13	V. Stepaniuc (CI)	25 min 30 sec	8 min
14	PR	23 min	3 min
15	E. Nazarenco (CI)	22 min 30 sec	-
16	PNL	19 min	10 min
17	Ravnopravie	12 min	2 min
18	PSD	18 min 30 sec	-
19	PMU	17 min 30 sec	11 min
20	PPR	17 min 30 sec	5 min
21	V. Lupașcu (CI)	16 min	-
22	PM	16 min	-
23	T. Țîmbalist (CI)	3 min	6 min
24	E. Burghilă (CI)	4 min	-
25	O. Cazac (CI)	2 min	-
26	A. Demian (CI)	1 min 30 sec	+
27	MR	7 min	2 min

PIRME

Nr.	Concurent electoral	Timp de antenă	
		gratuit	contra plată
1	PDM	5 min	1 oră 6 min
2	PCRM	3 min	-
3	PLDM	5 min	10 min
4	MAE	30 sec	-
5	PPCD	4 min	-
6	V. Pleșca (CI)	5 min	-
7	AVerde	4 min	-

8	PR	4 min	-
9	E. Nazarenco (CI)	5 min	-
10	PNL	5 min	-
11	PSD	4 min	-
12	PPR	5 min	-
13	G. Stati (CI)	5 min	9 min 30 sec

2 PLUS

Nr.	Concurent electoral	Timp de antenă	
		gratuit	contra plată
1	PDM	9 min	1 oră 12 min 30 sec
2	PCRM	5 min	
3	PLDM	5 min	
4	MAE	30 sec	
5	PPCD	5 min	
6	V. Pleșca	5 min	
7	A Verde	3 min 30 sec	
8	PR	4 min	
9	E. Nazarenco	5 min	
10	PNL	5 min	

NIT

Nr.	Concurent electoral	Timp de antenă	
		gratuit	contra plată
1	PDM	-	1 oră 6 min
2	PCRM	-	1 oră 6 min
3	PLDM	-	1 oră 6 min
4	PNT	-	34 min 30 sec
5	PPCD	-	15 min
6	V. Pleșca	-	6 min 30 sec
7	PUM	-	52 min
8	PR	-	30 sec
9	PSD	-	3 min
10	PMU	-	4 min 30 sec
11	PPR	-	5 min 30 sec

EURO TV

Nr.	Concurent electoral	Timp de antenă	
		gratuit	contra plată
1	PLDM	-	1 oră 12 min
2	AMN	-	19 min
3	PNL	-	5 min
4	G. Stati	-	27 min 30 sec

Conform datelor de mai sus, postul public de televiziune “Moldova 1” a acordat cel mai mare volum de timp de antenă gratuit unui număr variat de concurenți electorali, 27 la număr. De asemenea, cel mai mare număr de candidați independenți au beneficiat de timp de antenă gratuit în serviciul de programe al radiodifuzorului public.

De asemenea, CCA a primit prin fax și poșta electronică informații privind organizarea și desfășurarea emisiunilor de dezbateri electorale de la 22 de radiodifuzori, 14 posturi TV și 8 posturi de radio.

Conform acestor informații concurenții electorali au beneficiat de 382 de apariții/participări în cadrul emisiunilor de dezbateri electorale organizate de radiodifuzorii în cauză, dintre care 334 în cadrul emisiunilor de dezbateri TV și 48 în emisiunile de dezbateri radio. Totodată, dintre aceste 382 de prezențe la emisiunile de dezbateri, 20 le-au aparținut PLDM, 13 – AMN, 12 – PCRM, 10 – MAE, 9 – PL, 5 – PDM, 108 – partidelor extraparlamentare și 173 – candidaților independenți.

Luând în considerație numărul contestațiilor examinate de CCA în perioada campaniei electorale (circa 40 la număr) vis-à-vis de reflectarea campaniei electorale în cadrul serviciilor de programe ale unor radiodifuzori, precum și rezultatele monitorizărilor celor 3 rapoarte de monitorizare a campaniei electorale, este evident faptul că nu toți radiodifuzorii au respectat obligațiunile asumate în declarațiile privind politica editorială pentru campania electorală la alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010, fapt pentru care CCA, în cele 11 ședințe publice desfășurate în perioada campaniei electorale în care au fost examinate chestiuni privind reflectarea campaniei electorale de către instituțiile audiovizualului, a aplicat 4 sancțiuni (1 avertizare publică, 1 amendă, și 2 sancțiuni sub formă de suspendare a dreptului de difuzare a publicității), a atenționat 4 radiodifuzori și a făcut o serie de recomandări tuturor radiodifuzorilor care au reflectat campania electorală privind necesitatea respectării cu strictețe a prevederilor legislației electorale și a Codului audiovizualului.

Examinarea sesizărilor și a cererilor prealabile parvenite la CCA în legătură cu reflectarea campaniei electorale în serviciile de programe ale radiodifuzorilor aflați sub jurisdicția Republicii Moldova

În perioada de referință CCA a examinat circa 40 de contestații ale concurenților electorali (PLDM -18, PDM- 6, AMN-4, PCRM-2, PPCD-3, PNL-2, PSD-1, MAE-1, PNȚ- 2, candidați independenți-1) vis-à-vis de reflectarea campaniei electorale în serviciile de programe ale unor radiodifuzori. Circa 28 dintre acestea s-au referit la derogări de la prevederile Codului audiovizualului și a legislației electorale în serviciile de programe ale postului de televiziune “NIT”.

- în rezultatul examinării în cadrul ședinței publice din 29.10.2010, a contestației secretarului general al PLDM vis-à-vis de reflectarea campaniei electorale de către postul “NIT”, s-au atestat derogări de la prevederile art. 7 (1) și (4) lit. b), c) din

Codul audiovizualului și a condițiilor Licenței de emisie seria AMMII, nr. 014643 din 07.05.2008, pct. 3.1, lit. a). Pentru derogările atestate, în conformitate cu art. 38 (1), (2), lit. f), (3) al Codului audiovizualului, prin Decizia CCA nr. 134, ÎM „Noile Idei Televizate”, fondatoarea postului de televiziune „NIT”, i-a fost aplicată o sancțiune sub formă de suspendare a dreptului de difuzare a publicității comerciale pentru o perioadă de 3 zile;

- Iurie Roșca, Președintele Partidului Popular Creștin-Democrat, la 25.10.2010 a adresat Consiliului Coordonator al Audiovizualului o contestație privind încălcarea de către postul de radio „Vocea Basarabiei” a principiilor echității și egalității în dezbaterile electorale. Petiționarul consideră că postul de radio „Vocea Basarabiei” favorizează concurentul electoral Partidul Liberal în defavoarea celorlalți concurenți și solicită asigurarea condițiilor egale și nediscriminatorii pentru toți concurenții electorali.

Reieșind din cele expuse și în rezultatul dezbaterilor publice, în baza prevederilor Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Regulamentului CEC privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010 în mijloacele de informare în masă, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3614 din 8 octombrie 2010, Consiliul Coordonator al Audiovizualului prin Decizia nr. 132, a obligat postul de radio „Vocea Basarabiei” (director, responsabil pentru reflectarea campaniei electorale, dl. Veaceslav Țîbuleac) să se conformeze prevederilor Codului audiovizualului și a legislației electorale, să respecte principiile reflectării echitabile și echilibrate a campaniei electorale;

Ulterior, reprezentantul Partidului Popular Creștin Democrat, Natalia Mihai și reprezentantul Partidului Social Democrat, Roman Emelianov, la 3.11.2010 au adresat Consiliului Coordonator al Audiovizualului contestații privind încălcarea de către postul de radio „Vocea Basarabiei” a principiilor echității și egalității în aceleași dezbateri electorale. Petiționarii consideră că postul de radio „Vocea Basarabiei”, ca urmare a modificării graficului emisiunilor de dezbateri pentru perioada 1-26 noiembrie 2010, a încălcat prevederile art. 64 (2)-(4) al Codului Electoral, art. 7 al Codului audiovizualului, pct. 3, 7, 40 al Regulamentului CEC privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010, din motiv că acesta defavorizează mai mulți concurenți electorali.

Conform graficului de dezbateri electorale pentru perioada 1-26 noiembrie 2010, care a fost făcut public de către postul de radio „Vocea Basarabiei”, Partidul Liberal urma să fie ivitat la dezbateri de 19 ori, Partidul Liberal Democrat de 20 de ori, iar celelalte partide de 15-16 ori și mai puțin.

Petiționarii au solicitat asigurarea condițiilor egale și nediscriminatorii pentru toți concurenții electorali pentru participare la dezbaterile electorale ale postului de radio „Vocea Basarabiei”.

Reieșind din cele expuse, în rezultatul examinării contestațiilor și a dezbaterilor publice, în baza prevederilor Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Regulamentului CEC privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010 în mijloacele de informare în masă, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3614 din 8 octombrie 2010, Consiliul Coordonator al Audiovizualului prin Decizia 148 din 5.11.2010 a obligat postul de radio „Vocea Basarabiei” (director, responsabil pentru reflectarea campaniei electorale, dl. Veaceslav Țîbuleac) să se conformeze prevederilor Codului audiovizualului și a legislației electorale și să modifice, în termen de 3 zile calendaristice, orarul emisiunilor de dezbateri electorale pentru a-l aduce în concordanță cu prevederile art. 64 (2)-(4) al Codului electoral, art. 7 al Codului audiovizualului, pct. 3, 7 al Regulamentului CEC privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010 și a prevederilor Declarației privind politica editorială pentru campania electorală a postului „Vocea Basarabiei”.

- Avocatul parlamentar Tudor Lazăr, cu referire la drepturile și libertățile constituționale ale omului, luînd act de subiectele abordate de unele grupuri de cetățeni cu dizabilități, a solicitat Consiliului Coordonator al Audiovizualului asigurarea de către radiodifuzorii publici și privați a interpretării în limbajul mimico-gestual a dezbaterilor electorale.

Conform prevederilor art. 13 (4) al Codului audiovizualului nr. 260 din 27.07.2006, *„Accesul persoanelor cu deficiențe de auz (surde) la emisiunile televizate de importanță majoră și de actualități este garantat prin interpretarea, din contul radiodifuzorului, acestora în limbajul mimico-gestual cel puțin 20 de minute din timpul zilnic de emisii ale serviciului de programe”*. Potrivit alineatului (3) al aceluiași articol, *„sînt evenimente de importanță majoră: a) jocurile olimpice, b) concursurile internaționale de muzică; c) campionatele sportive europene și mondiale; d) alte evenimente prevăzute de convențiile și tratatele internaționale din domeniul audiovizualului.”*

Totodată, prin Decizia nr. 21 din 26 februarie 2008, CCA a obligat posturile de televiziune aflate sub jurisdicția Republicii Moldova să interpreteze în limbaj mimico-gestual sau prin titrare sincron cel puțin un buletin de știri din timpul zilnic de emisie, precum și emisiunile de importanță majoră în întregime ori rezumatele acestora.

Astfel, în conformitate cu prevederile Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Statutului CCA, aprobat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 433-XVI din 28.12.2006, Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova, Consiliul Coordonator al Audiovizualului, prin Decizia nr. 131 din 29.10.2010, în scopul respectării drepturilor și libertăților constituționale ale persoanelor cu dizabilități, accesului la informare și libera formare a opiniilor, a recomandat postului public de televiziune

„Moldova 1” să interpreteze în limbajul mimico-gestual principalele dezbateri electorale pentru perioada campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010.

- Prin Decizia CCA nr. 134 din 29.10.2010, în rezultatul examinării contestației secretarului general al PLDM cu privire la reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare, ÎM „Noile Idei Televizate” SRL, titulara licenței de emisie pentru postul de televiziune „NIT”, i s-a aplicat o sancțiune sub formă de suspendare a dreptului de difuzare a publicității comerciale pentru o perioadă de 3 zile (încălcarea prevederilor art. 7 (1) și (4) lit. b), c) din Codul audiovizualului și a condițiilor Licenței de emisie seria AMMII, nr. 014643 din 07.05.2008, pct. 3.1, lit. a). Ulterior, ÎM „Noile Idei Televizate” SRL s-a adresat Consiliului Coordonator al Audiovizualului cu o cerere prealabilă prin care solicită reexaminarea și anularea deciziei nominalizate.

Prin examinarea cererii prelabile s-a constatat că argumentele aduse de ÎM „Noile Idei Televizate” SRL sunt neîntemeiate. În rezultatul vizionării publice a subiectului contestat de PLDM - incidentul care a avut loc la întâlnirea dlui V.Voronin, președinte PCRM, cu alegătorii din or. Ungheni, difuzat în ediția de limbă rusă a programului informativ „Curier” din 22 octombrie 2010 - s-a constatat că acesta a fost realizat cu încălcarea prevederilor art. 7 (1) și (4) din Codul audiovizualului, evenimentul a fost comentat tendențios de către realizatori, iar în cazul situației de conflict au fost prezentate mai multe opinii dintr-o singură sursă - cea a susținătorilor și reprezentanților PCRM, favorizând, astfel, doar PCRM.

În baza celor constatate, în conformitate cu prevederile Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Statutului CCA, aprobat prin Hotărârea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, a Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10.02.2000, Consiliul Coordonator al Audiovizualului a respins ca fiind nefondată cererea Î.M. „Noile Idei Televizate” SRL privind anularea Deciziei CCA nr. 134 din 29.10.2010, vis-a-vis de sancționarea postului de televiziune „NIT”.

- Candidații independenți E. Nesterenko, N. Axenova, O. Bolotnikov și M. Laguta, la 17 noiembrie 2010 au adresat Consiliului Coordonator al Audiovizualului o contestație conform căreia Compania publică „Teleradio-Moldova” a organizat tragerea la sorți privind participarea în dezbaterile electorale a candidaților independenți separat de partidele politice. Astfel, potrivit petiționarilor, candidații independenți au fost lipsiți de posibilitatea de a aborda programele și acțiunile partidelor, deoarece nu participă în dezbateri comune.

Semnatarii consideră că în acest mod au fost încălcate prevederile art. 46 (1) din Codul electoral, conform căruia candidații electorali se bucură de aceleași drepturi, iar organizarea tragerii la sorți – drept încălcare a prevederilor art. 64 (1)-(4) din Codul electoral.

Conform Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010 în mijloacele de informare în masă, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3614 din 8 octombrie 2010, pct. 40, „concurenții electorali vor fi invitați, în formă scrisă, la dezbaterile electorale cu cel puțin 24 de ore înainte de punerea pe post a fiecărei emisiuni. Ordinea în care sînt invitați participanții la dezbateri, precum și gruparea acestora sînt stabilite în declarația privind politica editorială a instituțiilor media, cu respectarea egalității de șanse pentru fiecare participant.” Totodată, pct. 42 al aceluiași Regulament prevede că „regulile de desfășurare ale dezbaterilor sînt aduse la cunoștința concurenților electorali odată cu invitația de participare și la începutul emisiunii de dezbateri electorale.”

Reieșind din cele expuse și în rezultatul dezbaterilor publice, în baza prevederilor Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010 în mijloacele de informare în masă, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3614 din 8 octombrie 2010, Consiliul Coordonator al Audiovizualului a respins ca fiind nefondată Contestația candidaților independenți E. Nesterenko, N. Axenova, O. Bolotnikov și M. Laguta, f/n din 17 noiembrie 2010.

- Dl Druță F., reprezentantul Partidului Național Liberal (PNL), a adresat CCA o contestație prin care a solicitat „reprimarea abuzului și a discriminării din partea radiodifuzorilor aflați sub jurisdicția Republicii Moldova, și anume: Pro TV, Jurnal TV”, pentru că „nu au invitat candidații în Parlament să participe la talk-show-uri...” deși Codul electoral, scrie dl Druță, „nu prevede expres că mijloacele de informare în masă vor adopta tratamente privilegiate față de concurenții electorali” făcînd trimitere la art. 64 al. (4) Cod electoral și art. 7 al. (2) din Codul audiovizualului, Regulamentul privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010 în mijloacele de informare în masă, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3614 din 8 octombrie 2010.

Reprezentantul postului Jurnal TV a dat asigurări că „problema abordată poate fi soluționată pe cale amiabilă”, fapt acceptat de petiționar.

Astfel, în baza prevederilor Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010 în mijloacele de informare în masă, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3614 din 8 octombrie 2010, Consiliul Coordonator al Audiovizualului, prin Decizia nr. 158 din 19.11.2010 le-a recomandat posturilor Pro TV – Chișinău și Jurnal TV ca la organizarea talk-show-urilor să ia în considerație, în mod echitabil și egal, solicitările, prezența, participarea tuturor concurenților electorali.

- La 17 noiembrie 2010, dl Veaceslav Untilă, președintele partidului Mișcarea Acțiunea Europeană (MAE), s-a adresat cu o contestație privind difuzarea unei știri de către postul de televiziune NIT, cum că „MAE se retrage din cursa electorală în

folosul PLDM” și consideră că această informație „este una complet denaturată, care nu corespunde realității și care știrbește din imaginea partidului, induce electoratul în eroare, creînd o stare de incertitudine”.

Prin examinarea publică a contestației s-a stabilit că un astfel de demers sau hotărîre din partea MAE și CEC nu au fost, fapt ce demonstrează lipsa veridicității informației ca atare, difuzată de postul de televiziune NIT; totodată, MAE, considerându-se lezat, nu s-a adresat să i se acorde dreptul legitim la replică.

Reieșind din cele expuse, în baza prevederilor art. 16 al Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Regulamentului CEC privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010 în mijloacele de informare în masă, aprobat prin Hotărîrea Comisiei Electorale Centrale nr. 3614 din 8 octombrie 2010, Consiliul Coordonator al Audiovizualului, prin Decizia nr. 160, a recomandat partidului Mișcarea Acțiunea Europeană (MAE) să solicite postului de televiziune NIT acordarea dreptului la replică.

- În rezultatul examinării demersului Comisiei Electorale Centrale, a sesizărilor unor concurenți electorali, în conformitate cu prevederile art. 7 (3) al Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, art. 47 (8) al Codului electoral (“În ziua alegerilor și în ziua precedentă alegerilor nu se admite nici un fel de agitație electorală”), punctul 25 al Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova, aprobat prin Hotărîrea Comisiei Electorale Centrale nr. 3614 din 8 octombrie 2010 (“În ziua alegerilor și cea precedentă alegerilor este interzisă agitația electorală. În aceste zile sunt admise spoturi de educație civică/electorală conținutul cărora este acceptat de Comisia Electorală Centrală), Consiliul Coordonator al Audiovizualului a recomandat radiodifuzorilor aflați sub jurisdicția Republicii Moldova care reflectă campania electorală la alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010, la data de 27 și 28 noiembrie, să nu difuzeze în reluare buletinele informative din ziua precedentă și emisiuni cu participarea concurenților electorali, sau subiecte ce vizează concurenții electorali. În ziua alegerilor și cea precedentă alegerilor, radiodifuzorii care reflectă campania electorală, nu vor difuza emisiuni (distractive, analitice, talk-show-uri) cu participarea concurenților electorali. În ziua alegerilor și cea precedentă alegerilor, radiodifuzorii care retransmit serviciile de programe ale posturilor din Federația Rusă, România și alte țări, vor evita difuzarea pe teritoriul Republicii Moldova a subiectelor ce țin de campania electorală și desfășurarea alegerilor parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010.

EXAMINAREA SESIZĂRILOR PRIVIND CONȚINUTUL PROGRAMELOR AUDIOVIZUALE

1. Examinarea sesizărilor privind difuzarea filmelor artistice

În ianuarie 2010, la Consiliul Coordonator al Audiovizualului au parvenit sesizări din partea consumatorilor de programe în care se comunica faptul că posturile de televiziune „NIT”, „Euro TV Chișinău” și „N 4” ar difuza filme artistice piratate, fără contracte de valorificare, cu încălcarea drepturilor de autor și a drepturilor conexe.

La 29 ianuarie 2010, prin scrisorile nr. 33, 34 și 35, în temeiul art. 18 și 37 (2) ale Codului audiovizualului, CCA a solicitat conducerii posturilor nominalizate să prezinte în termen de 48 de ore, lista filmelor artistice difuzate în luna ianuarie 2010, cu indicarea obligatorie a producătorilor și anului de realizare, precum și contractele de achiziționare (valorificare) a filmelor respective.

Ulterior, la 2 februarie 2010, postul de televiziune „Euro TV Chișinău” a prezentat o listă din 37 de filme difuzate pe parcursul lunii ianuarie, cu indicarea țării de origine și a anului de producție. Au fost prezentate 4 contracte de achiziționare a drepturilor de difuzare a filmelor respective, încheiate cu Agenția „Strategic Media” (nr. 19 din 18.07.2007), SC „Samratgrup” SRL (nr. 121 din 20.09.2007), Compania „FLT Group LTD” (nr. 76587-09-ETV/FLT din 31 martie 2009) și SC „Alfa Omega Production” SRL (nr. 3256 din 04.12.2009), care dețin drepturile de autor asupra operelor în cauză.

În rezultatul examinării actelor prezentate s-a constatat că toate filmele artistice indicate în listă, difuzate de către postul de televiziune „Euro TV Chișinău” în luna ianuarie 2010 s-au regăsit în anexele contractelor de achiziționare, încheiate cu companiile menționate. În anexele contractelor figurează unele filme artistice care au apărut în premieră mai târziu de data la care au fost semnate contractele respective, fapt care pune la îndoială veridicitatea acestora. Un exemplu în acest sens este anexa contractului nr. 76587-09-ETV/FLT, semnat la 31 martie 2009, în care se regăsesc astfel de filme artistice, precum „My sister Keeper”, „Countdown: Armagedon”, „Surogates” etc. premiera cărora a avut loc mai târziu de data semnării contractului. Majoritatea filmelor, indicate atât în anexele contractelor cât și în lista celor care au fost difuzate de „Euro TV Chișinău” în luna ianuarie 2010, sunt realizate în perioada anilor 2008-2009.

Postul de televiziune „N 4”, prin scrisoarea f/n din 4 februarie 2010, a asigurat CCA, cu referire la lista filmelor artistice difuzate în perioada lunii ianuarie 2010, că deține actele necesare pentru difuzarea producțiilor audiovizuale respective și anume contractul nr. 03/K-09 cu compania „Complexus Products ltd.” din 2 noiembrie 2009 și Acordul nr. 075 privind condițiile de valorificare în emisiuni televizate a operelor ocrotite de drepturile de autor și conexe, încheiat la 10 noiembrie 2008 cu Asociația

Drepturi de Autor și Conexe, însă, nu a prezentat la CCA lista filmelor difuzate și nici originalele însoțite de copii ale actelor nominalizate, invocând faptul că informațiile despre sumele pe care le achită postul de televiziune „N 4” legate de valorificarea drepturilor de autor și conexe sînt apărute de clauza confidențialității din aceste contracte și pot fi făcute publice doar cu acordul scris al tuturor părților contractante.

Postul de televiziune „NIT”, prin scrisoarea nr. 28 din 8 februarie 2010, a anunțat CCA că dreptul de transmisie a filmelor artistice și ale altor emisiuni televizate îi aparțin companiei de televiziune „NIT” în baza contractelor cu titularii de drepturi de autor și drepturi conexe asupra acestora, iar autorii operelor audiovizuale difuzate în cadrul serviciului de programe al postului „NIT” primesc remunerarea de autor în baza licenței generale Nr. 063/2, precum și a licenței 034-Re/2 din 11.11.2009, eliberate de către Asociația „Drepturi de autor și conexe” din Republica Moldova. Ulterior, la data de 10 februarie 2010, postul de televiziune „NIT” a prezentat o copie a scrisorii de intenție nr. 17/080/245 din 22.01.2010, semnată de reprezentantul OAO „ТВ-Центр”, prin care postul de televiziune „NIT” i se permite să retransmită în cadrul serviciului de programe, începînd cu 1 ianuarie 2010 și pînă la semnarea contractului de retransmisie, o serie de emisiuni ale canalului „TVCP” din Federația Rusă. De asemenea, au fost prezentate copia Licenței generale Nr. 063/3 din 11 noiembrie 2009 privind condițiile de valorificare în emisiunile televizate a operelor protejate de drepturi de autor și conexe, încheiat cu Asociația „Drepturi de autor și conexe” din Republica Moldova și copia Acordului de licență din 12 ianuarie 2010, încheiat între ÎM „Noile Idei Televizate” și WTW Films Limited privind dreptul de difuzare a 113 emisiuni și filme artistice. Totodată, postul de televiziune „NIT” nu a prezentat CCA lista filmelor artistice difuzate pe parcursul lunii ianuarie 2010, cu indicarea datelor privind producătorul și data realizării, în conformitate cu solicitarea din 29 ianuarie 2010.

În temeiul celor constatate, în conformitate cu art. 18, 37, 38, 39 și 40 ale Codului Audiovizualului nr.260-XVI din 27.07.2006, art. 34 al Legii cu privire la drepturile de autor și drepturile conexe Nr.293-XIII din 23.11.94, Statutul CCA, Regulamentul cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, aprobate prin Hotărîrea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, Consiliul Coordonator al Audiovizualului, prin Decizia nr. 10 din 11 februarie 2010, a obligat radiodifuzorii aflați sub jurisdicția Republicii Moldova să difuzeze operele audiovizuale (filme artistice, seriale, desene animate, videoclipuri etc.) în cadrul serviciilor de programe numai în baza contractelor de achiziționare și valorificare a acestora, încheiate cu deținătorii drepturilor de autor și conexe în conformitate cu prevederile legislației în vigoare privind drepturile de autor și drepturile conexe.

De asemenea, au fost obligați radiodifuzorii aflați sub jurisdicția Republicii Moldova să difuzeze opere cinematografice în cadrul serviciilor de programe,

exclusiv în perioadele convenite cu deținătorii de drepturi de autor și conexe ale acestora.

Totodată, s-a decis ca CCA, în colaborare cu Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, Asociația „Drepturi de Autor și Conexe” și Asociația Națională „Copyright”, va acționa în vederea excluderii cazurilor de valorificare ilegală a operelor audiovizuale difuzate în cadrul serviciilor de programe al radiodifuzorilor și vor monitoriza asigurarea transmisiei și retransmisiei serviciilor de programe cu respectarea drepturilor de autor și conexe.

2. Examinarea sesizării deputatului Vladimir Țurcan privind acordarea dreptului la replică de către postul de televiziune „NIT”

La 18 martie 2010 dl Vladimir Țurcan, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, s-a adresat la CCA cu o sesizare privind faptul că în cadrul emisiunii „Rezonans” din 30 ianuarie, difuzată de postul de televiziune „NIT”, i-au fost aduse prejudicii morale de către dl V. Voronin, președintele PCRM, prin declarații neargumentate și tendențioase, care i-au afectat onoarea și reputația nu doar ca cetățean, dar și ca persoană ce deține o funcție de demnitate publică.

Dl V. Țurcan a menționat că în repetate rânduri a solicitat conducerii companiei „NIT” de a-i oferi dreptul la replică în conformitate cu prevederile art. 16 (3) din Codul audiovizualului, însă acest drept nu a fost exercitat. Dl V. Țurcan considera că postul nominalizat a tergiversat intenționat și a împiedicat exercitarea dreptului la replică și a solicitat CCA să examineze acțiunile și atitudinea companiei „NIT”, să acționeze în conformitate cu prevederile legislației în vigoare privind asigurarea exercitării dreptului la replică.

În cadrul aceleiași sesizări, dl V. Țurcan a informat CCA despre faptul că în adresa companiei au fost expediate două scrisori, prin care se solicita dezmințirea unor informații false și neargumentate, difuzate de postul de televiziune „NIT” în cadrul programului informativ „Curier” din 19 februarie și 4 martie 2010, însă, spre regret, nu a primit nici un răspuns.

Dl S. Reazanțev, directorul general al ÎM „Noile Idei Televizate” SRL, a menționat că nu are obiecții împotriva exercitării dreptului la replică și a solicitat, prin scrisoarea nr. 24 din 3.02.2010, precizarea a 3 momente: care dintre declarațiile dlui V. Voronin, dl V. Țurcan le consideră calomniatoare, care dintre drepturi legale i-au fost lezate și în ce formă dorește să-și exercite dreptul la replică.

Dl V. Țurcan a prezentat, în scrisoarea nr. V.T. 10/55 din 18.02.2010 expresiile dlui V. Voronin pe care le-a considerat calomniatoare, și a repetat condițiile în care dorește să-și exercite dreptul la replică (în cadrul următoarei ediții a aceleiași emisiuni) și a considerat că scrisoarea dlui S. Reazanțev este o tergiversare.

În răspunsul din 26 februarie dl S. Reazanțev a solicitat cronometrarea replicii solicitate de dl V. Țurcan și a propus ca acesta să prezinte înregistrarea replicii, pînă la 6 martie, ora 11:00, cu o durată de 2 min., sau să o înregistreze la postul „NIT”.

Dl V. Țurcan a acceptat să transmită înregistrarea solicitată pe suport CD, format DVD și l-a informat despre aceasta pe dl S. Reazanțev prin scrisoarea nr. V.T. 10/83 din 09.03.10. Înregistrarea a fost pusă la dispoziția televiziunii la 11 martie 2010. Replica, însă, nu a fost inclusă în emisiunea „Rezonans” din 13 martie și dl V. Țurcan a expediat o nouă scrisoare către dl S. Reazanțev (nr. V.T. 10/117 din 17.03.10) prin care a menționat că, în pofida înțelegerii că materialul prezentat va fi inclus în emisiune dacă CD-ul va fi prezentat pînă în seara de 11 martie, dreptul la replică nu a fost exercitat.

Conform prevederilor art. 16 (1) din Codul audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006 „Orice persoană fizică sau juridică, indiferent de cetățenie, naționalitate și domiciliu, care se consideră lezată în drepturile sale legitime și, în special, în reputația sa prin prezentare în emisiune a unor fapte incorecte are dreptul la replică, rectificare sau dreptul de a cere remedii echivalente în conformitate cu prevederile Codului civil.”. Totodată, „(2) Radiodifuzorul asigură exercitarea dreptului la replică, rectificare sau la alte remedii echivalente și nu împiedică exercitarea acestuia prin impunere de termene și condiții nerezonabile.” Iar alin. 3 al aceluiași articol spune că „despre cererea de exercitare a dreptului la replică, radiodifuzorul este sesizat în scris în termen de 20 de zile de la transmiterea emisiunii la care se referă cererea. Radiodifuzorul difuzează răspunsul în aceeași emisiune, în același interval de timp și cu aceeași durată, în termen de 5 zile după primirea cererii întemeiate.”

În temeiul celor constatate și în conformitate cu prevederile art. 16, 40 ale Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Convenției Europene cu privire la Televiziunea Transfrontalieră, Statutului CCA, aprobat prin Hotărîrea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, a Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10.02.2000, Consiliul Coordonator al Audiovizualului, prin Decizia nr. 36 din 30 martie 2010, a avertizat public ÎM „Noile Idei Televizate” SRL, fondatoarea postului de televiziune „NIT”, pentru încălcarea prevederilor art. 16 (2), (3) al Codului audiovizualului. Prin aceeași Decizie, CCA a obligat conducerea postului de televiziune „NIT” să asigure exercitarea dreptului la replică a dlui Vladimir Țurcan, în reluare, în condițiile și termenii stabiliți de art. 16 al Codului audiovizualului.

4. Examinarea demersului Procuraturii Generale privind serviciul de programe al postului de televiziune „NIT”

La 29 martie 2010, în adresa Consiliului Coordonator al Audiovizualului a parvenit scrisoarea Procuraturii Generale nr. 24-2d/2010-1037 din 25.03.2010, prin care s-a solicitat, repetat, examinarea sesizării nr. 24-7d/2010-109 din 15.01.2010 privind serviciul de programe al postului de televiziune „NIT” din 31.12.2009 și intervenirea CCA în scopul asigurării respectării de către radiodifuzorul în cauză a

prevederilor legislației în vigoare și a condițiilor licenței de emisie. Deși în textul scrisorii se menționa că sesizarea a fost remisă la 15 ianuarie 2010, CCA a primit copia sesizării abia la 24 martie prin fax și la 29 martie – în original.

Conform sesizării, în cadrul serviciului de programe al postului de televiziune „NIT” din 31 decembrie 2009 a fost difuzat, la o oră de maximă audiență, mesajul liderului PCRМ, Vladimir Voronin, de felicitare a cetățenilor țării cu prilejul sărbătorilor de iarnă. În opnia Procuraturii, acest mesaj abundă de expresii ambigue și formulări sofisticate, ce puteau fi concepute de consumatorii de programe ca instigare la acțiuni necontrolate, capabile să stimuleze stări de intoleranță și agresiune, fapt ce contravine prevederilor art. 7 (1), (2) al Codului audiovizualului și art. 32 (2), 34 (4) ale Constituției Republicii Moldova. În confirmarea celor invocate, au fost aduse mai multe exemple din alocuțiunea liderului PCRМ.

La 09.04.2010, prin scrisoarea nr. 158, CCA a solicitat conducerii companiei „NIT” prezentarea secvenței nominalizate a serviciului de programe.

Conducerea companiei „NIT”, prin scrisoarea nr. 75 din 13.04.2010, invocând faptul că alocuțiunea liderului PCRМ a fost difuzată la 31 decembrie 2009, iar termenul de păstrare prevăzut de legislația în vigoare (art. 16 (8) al Codului audiovizualului) este depășit, a răspuns că nu are posibilitatea de a prezenta înregistrarea secvenței respective.

În conformitate cu prevederile legislației în vigoare, art. 40 (1) lit. b) al Codului audiovizualului CCA „supraveghează corectitudinea conținutului programelor oferite de radiodifuzori, *numai după comunicarea audiovizuală a acestor programe.*” Totodată, art. 16 (8) al Codului stipulează că „radiodifuzorul este obligat să păstreze înregistrările *cel puțin 30 de zile din momentul difuzării emisiunii*”.

Ca urmare a celor menționate, s-a constatat imposibilitatea Consiliului Coordonator al Audiovizualului de a se expune asupra încălcărilor prevederilor art. 7 (1), (2) al Codului audiovizualului și a art. 32 (2), 34 (4) ale Constituției Republicii Moldova de către postul de televiziune „NIT” pe motiv că nu a fost păstrată secvența serviciului de programe nominalizat. În conformitate cu prevederile art. 16 (8), 40 (1) lit. b), 41 ale Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, în rezultatul dezbaterilor publice, Consiliul Coordonator al Audiovizualului a luat act de sesizarea Procuraturii Generale nr. 24-7d/2010-109 din 15.01.2010 și a decis că va monitoriza serviciul de programe al postului de televiziune „NIT” în vederea asigurării respectării prevederilor legislației în vigoare și a condițiilor licenței de emisie, iar în cazul depistării derogărilor de la prevederile acestora va aplica sancțiunile prevăzute de Codul audiovizualului sau va remite materialele în instanță.

5. Examinarea cererii prealabile a IPNA Compania „Teleradio-Moldova”

Prin Decizia CCA nr. 81 din 6 iulie 2010 IPNA Companiei „Teleradio-Moldova”, titulara licenței de emisie a postului public de televiziune „Moldova 1”, i s-a aplicat o amendă în sumă de 1800 lei pentru derogări de la prevederile art. 19 (10), 19 (14), 22 (3) ale Codului audiovizualului, art. 13 (8) al Legii cu privire la publicitate și art. 12 al Deciziei CCA nr. 133 din 24 decembrie 2009. Ulterior, IPNA Compania „Teleradio-Moldova” s-a adresat Consiliului Coordonator al Audiovizualului cu o cerere prealabilă prin care a solicitat anularea parțială a deciziei nominalizate, în partea ce ține de sancționarea postului de televiziune “Moldova 1” și includerea repetată în ordinea de zi a ședinței CCA a chestiunii cu privire la respectarea condițiilor de difuzare a publicității în cadrul serviciului de programe TV, pe motiv că IPNA Compania „Teleradio-Moldova” a fost pusă în imposibilitatea de a-și apăra drepturile legale în cadrul ședinței CCA din 6 iulie 2010, deoarece, inițial, aceasta a fost anunțată pentru data de 7 iulie. La cererea prealabilă a fost anexată și o referință la raportul de monitorizare din 6 iunie 2010.

Ca urmare a examinării cererii prealabile și a referinței la raportul de monitorizare s-a constatat că argumentele IPNA Compania „Teleradio-Moldova” sunt neîntemeiate:

1. Monitorizarea serviciului de programe al postului public de televiziune “Moldova 1” difuzat la 6 iunie 2010, a depistat derogări de la prevederile art. 19(10) – „plasarea numărului licenței de comercializare a produsului farmaceutic contrar prevederilor legale”, art. 19 (14) al Codului audiovizualului - “difuzarea publicității mascate în cadrul emisiunii pentru copii Povestea de seară” și art. 13 (8) al Legii cu privire la publicitate - “difuzarea publicității privind unul și același furnizor de publicitate mai mult de 2 ori timp de o oră de emisie”. Ca rezultat al mai multor sesizări din partea consumatorilor de programe, privind volumul excesiv de publicitate și difuzarea spoturilor publicitare ale băuturilor alcoolice în perioada transmisiunilor în direct a meciurilor de fotbal de la Campionatul Mondial din Africa de Sud, au fost prezentate rezultatele monitorizărilor emisiilor de seară (21:00-24:00) ale postului public de televiziune ”Moldova 1” din 2 și 3 iulie 2010- derogări de la prevederile art. 22 (3) al Codului audiovizualului - “depășirea volumului legal de publicitate timp de o oră de emisie”, art. 12 al Deciziei CCA nr. 133 din 24 decembrie 2009 - “difuzarea spoturilor publicitare ale băuturilor alcoolice fără avertismentul sonor și vizual („Consumul excesiv de alcool dăunează grav sănătății”) și derogări repetate de la prevederile art. 13 (8) al Legii cu privire la publicitate.

2. Despre schimbarea ședinței publice a CCA de pe data de 7 pe 6 iulie 2010, președintele Companiei „Teleradio-Moldova”, dl Constantin Marin, a fost anunțat din timp, fiind contactat la telefonul mobil.

3. În referința la raportul de monitorizare din 6 iunie 2010, prezentată de către Compania „Teleradio-Moldova”, s-a recunoscut faptul că au fost comise derogări de la prevederile art. 19 (10) și 19 (14) ale Codului audiovizualului.

4. Reprezentantul Companiei „Teleradio-Moldova”, dl Vitalie Cojocaru, a confirmat încălcarea de către postul public de televiziune „Moldova 1” a prevederilor art. 13 (8) din Legea cu privire la publicitate, menționate în raportul de monitorizarea a serviciului de programe din 6 iunie 2010.

În baza celor constatate, în conformitate cu prevederile Codului audiovizualului nr. 260- XVI din 27.07.2006, Statutului CCA, aprobat prin Hotărârea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, a Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10.02.2000, Consiliul Coordonator al Audiovizualului a respins ca nefondată cererea IPNA Companiei „Teleradio-Moldova” privind anularea parțială a Deciziei CCA nr. 81 din 6.06.2010, în partea ce ține de sancționarea postului public de televiziune “Moldova 1”

Concluzii și propuneri

În prima jumătate a anului 2010, activitatea de monitorizare s-a axat în mare parte pe desfășurarea unor campanii de monitorizări tematice, efectuate atât în rezultatul autosesizării CCA cât și a sesizărilor consumatorilor de programe și a unor instituții de resort. Unele din aceste campanii de monitorizări tematice, care au fost efectuate la solicitarea și în colaborare cu Agenția de Stat a Medicamentului și Ministerul Sănătății al Republicii Moldova, au avut ca scop abordarea unor probleme din domeniul ocrotirii sănătății precum consumul excesiv de alcool și difuzarea neautorizată a spoturilor publicitare ale produselor farmaceutice. În rezultatul acestor campanii de monitorizare CCA, în scopul combaterii acestor fenomene care au un impact negativ asupra societății și în special al minorilor, a adoptat o serie de decizii normative care au impus unele restricții privind difuzarea spoturilor publicitare a produselor alcoolice și farmaceutice, a obligat radiodifuzorii aflați sub jurisdicția Republicii Moldova să difuzeze spoturile publicitare ale produselor farmaceutice numai cu avizul Agenției de Stat a Medicamentului, a interzis difuzarea publicității băuturilor alcoolice prin care se promovează comportamente sau atitudini violente, agresive ori antisociale, precum și difuzarea spoturilor băuturilor alcoolice în care apar minorii. Totodată, a fost introdusă o normă obligatorie privind încheierea spoturilor produselor alcoolice cu avertismentul sonor și vizual care trebuie să fie ușor recepționat: „Consumul excesiv de alcool dăunează grav societății”.

În cea de-a doua jumătate a anului, una dintre principalele activități a fost monitorizarea campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010. utilizarea pentru prima dată în campania electorală a echipamentului tehnic de monitorizare, implementarea în practică a noii metodologii de monitorizare elaborată de experții străini în conformitate cu standardele europene, acordarea asistenței și consultațiilor expertului european Marek Mracka (MEMO 98, Slovacia) la elaborarea rapoartelor de monitorizare și examinarea contestațiilor, precum și suportul Programului Comun al Uniunii Europene și Consiliului Europei – „Programul privind Susținerea Democrației în Republica Moldova”, a permis

Direcției Monitorizare a CCA să efectueze circa 190 de monitorizări ale emisiunilor informative TV difuzate în perioada campaniei electorale și să facă publice 4 rapoarte de monitorizare a reflectării campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate, calitatea cărora a fost apreciată înalt atât de reprezentanții Misiunii Internaționale de monitorizare a alegerilor ODIHR și OSCE, de reprezentanții delegației Uniunii Europene și ai Secretariatului General al Consiliului Europei, cât și de societatea civilă.

Totodată, e de menționat faptul că în perioada campaniei electorale, CCA a întâlnit și unele dificultăți în mare parte legate de examinarea contestațiilor concurenților electorali și aplicarea sancțiunilor radiodifuzorilor care au încălcat prevederile Codului electoral și ale Regulamentului CEC de reflectare a campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010 în instituțiile mass-media din Republica Moldova. În mare parte aceste dificultăți au fost cauzate de discrepanțele dintre prevederile Codului electoral, Regulamentului CEC și Codul audiovizualului, precum și suprapunerea atribuțiilor Comisiei Electorale Centrale cu cele ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

De asemenea, activitatea CCA în a doua jumătate a anului 2010 a fost axată pe realizarea obiectivelor incluse în Planul de acțiuni pe Componenta Media al Programului privind Susținerea Democrației în Republica Moldova (elaborarea unei noi metodologii de monitorizare, vizite de documentare și informare, organizarea seminarelor și meselor rotunde, achiziționarea echipamentului pentru prezentarea rezultatelor rapoartelor de monitorizare, etc.) și a Programului de acțiuni privind optimizarea activității CCA, aprobată în conformitate cu Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova Nr. 129 din 18 iunie 2010, CCA a realizat 10 din cele 11 acțiuni preconizate pentru trimestrele III și IV ale anului 2010 (monitorizarea serviciilor de programe audiovizuale la capitolele: respectarea condițiilor legale de difuzare a publicității și teleshopping-ului în cadrul serviciilor de programe TV, asigurarea pluralismului de opinii și a echilibrului social-politic; protejarea patrimoniului lingvistic și cultural-național (art. 11, alin. (3), (5) și (7) din Codul audiovizualului); organizarea seminarului „Calitatea programelor de știri și actualități: asigurarea pluralismului de opinii și a echilibrului politico-social, elaborarea și aprobarea concepției de reflectare a campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate în instituțiile audiovizualului din Republica Moldova”, etc.).

Totodată, pentru optimizarea în continuare a activității de monitorizare pe parcursul anului 2011, vor fi prioritare următoarele activități:

- Continuarea realizării activităților prevăzute în Planul de acțiuni pe Componenta Media a Programului privind Susținerea Democrației în Republica Moldova (aprobarea regulamentelor interne pentru Direcțiile CCA, organizarea seminarelor și training-urilor, modernizarea paginii web a CCA, etc.);

- Realizarea activităților prevăzute conform Programului de acțiuni privind optimizarea activității CCA pentru trimestrul I și II ale anului 2011 (elaborarea „Strategiei de acoperire a teritoriului național cu servicii de programe audiovizuale” pentru anii 2011 – 2015, în perspectiva trecerii la televiziunea digitală, perfecționarea procedurilor de control privind executarea deciziilor adoptate de CCA; realizarea unor activități în comun cu AGEPI și ASDAC privind asigurarea respectării drepturilor de autor și conexe, organizarea unor seminare și mese rotunde la acest capitol; etc.);
- Continuarea colaborării cu SOROS Moldova și realizarea Proiectului CCA în parteneriat cu APEL – „Îmbunătățirea activității în domeniul audiovizualului autohton prin sporirea gradului de cultură juridică și profesională a radiodifuzorilor și prestatorilor de servicii din Republica Moldova” (organizarea seminarelor cu următoarele tematici: „Relația radiodifuzorilor și prestatorilor de servicii cu organismele de gestionare pe baze colective a drepturilor de autor și drepturilor conexe”, „Publicitatea audiovizuală: prevederi legale și practici reale”, „Protejarea patrimoniului lingvistic și cultural-național în cadrul serviciului de programe radio și TV”.);
- Monitorizarea campaniei electorale la alegerile locale din 2011 în conformitate cu noua metodologie de monitorizare și practicile europene;
- Monitorizarea sistematică și efectuarea unor campanii de monitorizare la următoarele capitole:
 - a) „Calitatea expresiei în programele audiovizuale”. Evaluarea calității expresiei (limbii vorbite) la posturile de televiziune și radio, stoparea fenomenului de „poluare” excesivă a limbii de stat în serviciile de programe ale radiodifuzorilor din Republica Moldova (în colaborare cu Academia de Științe din Republica Moldova);
 - b) „Evitarea violenței reale și ficționale în serviciile de programe TV și evaluarea impactului acestora asupra minorilor”. Evaluarea gradului de violență în serviciile de programe TV și a modului în care se respectă prevederile legislației naționale și internaționale cu privire la protecția minorilor și contracararea violenței și a pornografiei (în colaborare cu Agenția de Stat pentru Protecția Moralității);
 - c) Monitorizarea serviciilor de programe ale radiodifuzorilor la capitolul „Respectarea condițiilor licenței de emisie și a concepției generale a serviciului de programe”. Evaluarea gradului de respectare de către radiodifuzorii aflați sub jurisdicția Republicii Moldova, a condițiilor licențelor de emisie și concepțiilor generale a serviciilor de programe aprobate de CCA.

De asemenea, vor fi efectuate sistematic monitorizările generale ale serviciilor de programe ale radiodifuzorilor pentru a asigura respectarea exprimării pluraliste de idei și de opinii în programele transmise de radiodifuzorii aflați sub jurisdicția Republicii Moldova, pluralismul surselor de informare, protejarea patrimoniului cultural-național, asigurarea protecției dezvoltării fizice și mintale a minorilor, etc.

IV. Licențiere, expertizare, concursuri

Una din principalele activități ale CCA în perioada de raport a fost cea de licențiere și expertizare.

- În temeiul Art. 23 și 40 p. 1, lit. j), l) ale Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Statutului CCA, Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, Deciziilor CCA nr. 83 din 30.09.2008, nr. 7 din 26.01.2010, nr. 80 din 28 iunie 2010, avizelor Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor nr. 01/515 și 01/517 din 10.12.2009, nr. 01/649 din 09. 04. 2010, nr. 01/1072 din 01. 06. 2010 și nr. 01/1626 din 03.08.2010, pe parcursul anului 2010, în cadrul ședințelor publice ale CCA, au fost anunțate 3 concursuri pentru utilizarea frecvențelor radio și a canalelor TV disponibile și disponibilizate. În concurs au fost anunțate frecvențele radio și canalele TV ale instituțiilor audiovizuale, al căror termen de valabilitate al licențelor de emisie al căror a expirat, frecvențele radio și canalele TV rămase necîștigate după ultimul concurs și cele venite prin aviz de la Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor.

La cele trei concursuri s-au înscris 58 solicitanți, au fost declarați învingători - 26. Conform rezultatelor au fost eliberate 15 licențe de emisie noi, iar 11 licențe au fost modificate prin extinderea razei de emisie.

Astfel, au primit licențe noi:

- 7 studiouri TV cu emisie prin eter: 4 - studiouri în funcțiune pentru următorul termen de activitate și 3 - studiouri noi fondate;
- 7 posturi de radio cu emisie prin eter: 2 - posturi în funcțiune pentru următorul termen de activitate și 5 - posturi noi fondate;
- 1 studiou TV cu emisie prin sistemul MMDS pentru următorul termen de activitate.

Și-au modificat licențele de emisie: 2 studiouri TV, 8 posturi de radio și 1 studiou TV cu emisie prin sistemul MMDS.

- 5 solicitanți s-au adresat CCA cu cereri privind eliberarea licențelor fără concurs dintre care:
 - 2 - cu emisie prin satelit;
 - 3 - pentru canal propriu (1 studiou de producere, 1 prin sistemul MMDS și 1 prin rețelele de cablu).
- 11 licențe de emisie au fost eliberate ca urmare a cesiunii;
- În rezultatul examinării a 15 chestiuni cu privire la reperfectarea licențelor de emisie și autorizațiilor de retransmisie (schimbarea denumirii, a parametrilor satelitelui, adresei juridice ș.a.) au fost eliberate 12 licențe și 7 autorizații.
- 2 licențe de emisie au fost eliberate ca urmare a prelungirii de drept.
- Au fost eliberate 40 autorizații de retransmisie dintre care:

- 1 - pentru satelit;
- 30 - pentru următorul termen de activitate;
- 7 - pentru primul termen de activitate;
- 2 - pentru retransmiterea prin rețelele de cablu a canalelor „Rossia. RTR” și „Ren TV” din Federația Rusă.

De menționat, că au fost eliberate autorizații pentru retransmiterea canalelor TV cu utilizarea rețelelor internet întreprinderilor „Star Net” SRL (în mun. Chișinău) și „Moldtelecom” SA (în aproximativ 1100 localități), ceea ce constituie o etapă nouă în dezvoltarea audiovizualului autohton.

Astfel, pe parcursul anului 2010 au fost eliberate 45 licențe de emisie și 47 autorizații de retransmisie

În perioada de referință Direcția expertiză și licențiere a pregătit pentru examinare 102 chestiuni, după cum urmează:

- Eliberarea Licențelor de emisie și a Autorizațiilor de retransmisie – 19;
- Aprobarea concepțiilor generale ale serviciilor de programe – 12;
- Cesiunea licențelor de emisie – 9;
- Retragera Licențelor de emisie și a Autorizațiilor de retransmisie – 6;
- De sancționare – 7;
- Aprobarea noilor oferte ale distribuitorilor de servicii – 12;
- Examinarea cererilor prealabile – 7;
- Reperfectarea Licențelor de emisie și a Autorizațiilor de retransmisie – 15;
- Anunțarea concursurilor – 3;
- Bilanțul concursurilor – 3;
- Expirarea termenului de valabilitate a licențelor de emisie – 2;
- Condițiile retransmisiei serviciilor de programe – 1;
- Prelungirea de drept a licenței de emisie – 2;
- Caietul de sarcini al IPNA Compania „Teleradio Moldova” – 3;
- Solicitarea MTIC – 1.

Ultima chestiune ține de statutul juridic al ÎS „Radiocomunicații”, care după modificarea Legii comunicațiilor electronice s-a pomenit în situația când cadrul legislativ nu mai prevede autorizarea activității furnizorilor de rețele și/sau servicii de comunicații electronice prin licențe. Legea actuală nr.241 din 15.11.2007 prevede doar regimul de autorizare generală pentru activitate și licențierea resurselor limitate.

Astfel, în situația dată întreprinderea de stat „Radiocomunicații” prestează servicii de retransmisie a serviciilor de programe audiovizuale în baza licenței pe activitate nr. 179, seria 96 din 3 ianuarie 1996, termenul de valabilitate al căreia

expiră la 3 ianuarie 2011. Din momentul expirării acesteia ÎS „Radiocomunicații” nu va mai avea posibilitatea de a oferi serviciile respective.

Reieșind din cele menționate, în scopul depășirii situației create, Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor s-a adresat la CCA, solicitând adoptarea unei decizii în vederea modificării capitolului „Drepturile titularului de licență” din licențele de emisie ale radiodifuzorilor, care difuzează servicii de programe TV și Radio în baza contractelor încheiate cu Î.S. „Radiocomunicații”.

În perioada de referință au fost acordate peste 1100 consultații, expertizate 140 dosare.

Pe parcursul anului 2010 au fost examinate - 440 scrisori, pregătite și expediate - 125 răspunsuri, expertizate - 834 dosare. De asemenea, au fost plasate în dosare 1313 documente și 1231 de contracte privind retransmiterea canalelor TV.

Colaboratorii Direcției au efectuat 17 deplasări în 79 de localități din 28 raioane ale țării. În rezultatul controlului, pentru nerespectarea prevederilor legislației în vigoare, au fost sancționate 26 studiouri TV prin cablu.

În anul 2010 s-a încheiat etapa finală a implementării „Strategiei de acoperire a teritoriului național cu servicii de programe audiovizuale (2007 – 2010)”, elaborată în conformitate cu art. 35 al Codului audiovizualului.

Principalele obiective realizate în conformitate cu Strategia au fost:

- Crearea a 5 rețele naționale de televiziune (Moldova 1, Prime, 2 Plus, NIT și Euro TV Chișinău) și 6 rețele naționale de radiodifuziune (Radio-Moldova, Prime FM, Vocea Basarabiei, Hit FM, Europa Plus Moldova, Noroc).
- Echiparea tehnică a CCA cu un sistem modern de monitorizare a domeniului și instruirea personalului angajat în activitatea de monitorizare.
- Protejarea patrimoniului lingvistic și cultural-național în conformitate cu art. 11 al Codului audiovizualului. Toate Concepțiile generale ale serviciilor de programe prezentate de către radiodifuzori și aprobate de CCA corespund prevederilor acestuia.
- Elaborarea propunerilor de modificare a legislației, care ar stabili procedura de înlocuire a licențelor de emisie în sistem analog cu licențe de emisie în sistem digital.
- Majorarea numărului de canale retransmise de către distribuitorii de servicii, care nu poate fi mai mic de 20 în localitățile rurale și de 25 în cele urbane.

Rapoartele anuale ale titularilor de licență și autorizațiilor de retransmisie

Prezentarea rapoartelor anuale de către radiodifuzori și distribuitorii de servicii este una din obligațiunile prevăzute în condițiile la licența de emisie și autorizația de retransmisie.

Din cele 38 studiouri TV cu emisie prin unde nu și-a onorat obligațiunea doar studioul „TVK -24” din s. Copceac, UTAG (fondatoare Organizația Obștească „Speranța” din aceeași localitate), iar din cele 43 posturi de radio existente au rămas datoare la acest capitol: „101,3 FM”(actualmente „Sport FM”, întreprinderea fondatoare „Provideo” SRL și „City FM” (întreprinderea fondatoare „Divaserv Media” SRL, ulterior licența fiind cesionată).

În ceea ce privește prezentarea dărilor de seamă de către distribuitorii de servicii, menționăm că dintre cei 170 distribuitori de servicii nu au prezentat dările de seamă 34.

În cele 136 studiouri TV prin cablu și sistemul MMDS, care au prezentat rapoarte, activează 1456 de angajați care prestează servicii la 215 mii 647 abonați. De menționat, că în calculele ce se referă la numărul de abonați nu au fost incluse datele studiourilor „Alfa”, „Megapolis” și „Focus-Sat” din Chișinău, care n-au prezentat informația respectivă, considerînd-o confidențială. De altfel, această opinie a fost expusă verbal de mai mulți distribuitori de servicii.

Implementarea televiziunii digitale terestre în Republica Moldova

Pe parcursul anului 2010 CCA a depus eforturi pentru promovarea proiectului hotărârii de Guvern „Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Codului audiovizualului al Republicii Moldova din 27 iulie 2006”. Acest proiect vine să creeze o bază legală adecvată pentru asigurarea tranziției activității instituțiilor audiovizuale din Republica Moldova de la emisia în regim analogic la cel digital în conformitate cu recomandările organismelor internaționale în domeniu.

În vederea executării art.13 „Analiza impactului de reglementare” din Legea nr. 235 – XVI din 20.07.06 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător a fost elaborată Analiza preliminară a impactului de reglementare pentru proiectul Hotărîrii Guvernului „Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Codului audiovizualului al Republicii Moldova nr. 260-XVI din 27 iulie 2006”. Acest document a fost remis Grupului de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător care l-a examinat și l-a aprobat.

La moment, proiectul nominalizat se află la Guvernul Republicii Moldova și urmează să fie examinat și înaintat spre adoptare Parlamentului.

Concluzii și propuneri

1. În audiovizualul autohton pe parcursul anului 2010 au fost atestate următoarele tendințe:
 - A crescut numărul studiourilor de producere care, în lipsa canalelor TV disponibile, au difuzat servicii de programe prin rețele de cablu, sistemul MMDS și satelit. Aceasta a contribuit la creșterea substanțială a volumului produsului autohton, care pe parcursul trecerii la televiziunea digitală, va asigura completarea multiplexelor cu canale autohtone.
 - La majorarea volumului produsului autohton au contribuit și multe studiouri în funcțiune, micșorând volumul programelor retransmise, iar în unele cazuri renunțând în genere la retransmisie.
 - S-a evidențiat tendința de extindere a rețelelor de cablu mari, însoțită de dispariția rețelelor mici (până la 300 abonați), care nu au rezistat concurenței. Pe măsura dezvoltării tehnologiilor de distribuire a canalelor TV prin rețelele Internet această tendință se va aprofunda.
 - În pofida unor pronosticuri, a crescut numărul posturilor de radio și TV locale. Acest proces se datorează în mare parte ajutorului acordat studiourilor locale de către organismele internaționale și, în primul rând, de fundația „Soros Moldova”. Deși calitatea serviciilor de programe ale acestora lasă uneori de dorit, ele furnizează populației din provincie informații ce țin de evenimentele locale.
2. Data-limită de trecere a Republicii Moldova la televiziunea digitală a fost stabilită pentru 17.06.2015. Concepția implementării televiziunii digitale în RM a fost elaborată încă în 2007. CCA, ca autoritate publică autonomă în domeniul audiovizualului, a elaborat cadrul normativ-juridic de licențiere televiziunii digitale. Spre regret, în pofida eforturilor depuse de CCA, nici până la moment nu au fost operate modificările legislative ce țin de licențierea multiplexelor. Considerăm, că este necesară elaborarea unui plan cu privire la implementarea televiziunii digitale, care să prevadă toate aspectele acestui proces, inclusiv crearea unei comisii guvernamentale pentru toată perioada de tranziție, care să coordoneze acțiunile tuturor părților implicate în acest proces.
3. În procesul pregătirii notelor informative și a unor analize ce țin de activitatea titularilor de licențe de emisie și autorizații de retransmisie, colaboratorii Direcției expertiză și licențiere selectează informația necesară din dosarele radiodifuzorilor și distribuitorilor de servicii atât a celor în funcțiune, cât și a celor din arhivă. Acest lucru ar putea fi efectuat mult mai eficient și mai rapid, dacă ar exista o bază electronică de date, ce ar conține toată informația necesară referitoare la instituțiile audiovizuale. Elaborarea unei baze de date cu numărul de până la 15 variabile costă aproximativ 16-17 mii lei.
4. În conformitate cu „Strategia de acoperire a teritoriului național cu servicii de programe audiovizuale (2007 – 2010)” pe parcursul anului de referință distribuitorii de servicii și-au continuat dezvoltarea rețelelor de cablu prin majorarea numărului de canale retransmise. Procesul vizat se referă, în primul

rînd, la rețelele de cablu din localitățile rurale, numărul de canale retransmise al cărora nu poate fi mai mic de 20.

5. Radiodifuzorii și-au modificat grilele de emisie, mulți dintre ei majorînd volumul emisieii proprii și autohtone în conformitate cu art. 11 (2), care prevede: „De la 1 ianuarie 2010, cel puțin 80% din volumul serviciilor de programe ale radiodifuzorilor vor constitui producție proprie, autohtonă și opere europene, din al căror volum 50% vor fi transmise în orele de maximă audiență”. În acest context propunem elaborarea unei strategii pentru perioada 2011-2015.
6. Pe parcursul anului de referință a continuat procesul examinării Concepțiilor generale a serviciilor de programe. Majoritatea radiodifuzorilor au elaborat și au înaintat spre aprobare acest document de importanță majoră în activitatea lor. În 2011 urmează ca acest proces să fie finalizat.
7. Pentru anul 2011 considerăm necesară organizarea seminarelor zonale cu titularii licențelor de emisie și autorizațiilor de retransmisie în cadrul cărora să fie abordate problemele ce țin de activitatea audiovizuală ilegală (inclusiv în baza licențelor obținute de la Secția industrie a Comitetului Executiv Comrat), încălcarea termenelor de realizare a proiectelor, executarea deciziilor CCA, etc.

V. MODIFICĂRILE OPERATE ÎN LEGISLAȚIA AUDIOVIZUALĂ ȘI ASIGURAREA CADRULUI JURIDIC

Prin Hotărîrea Parlamentului nr. 118 din 17 iunie 2010 (publicată la 09.07.2010 în Monitorul Oficial nr. 117-118) au fost operate modificări la articolul 26 alineatul (1) litera a) din Regulamentul cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, aprobat prin Hotărîrea Parlamentului nr. 433-XVI din 28 decembrie 2006 cu privire la aprobarea statutului, a structurii organizatorice și a efectivului-limită ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

În așa fel, după expirarea termenului de valabilitate a licenței de emisie, la solicitarea radiodifuzorului, licența poate fi prelungită de drept, dacă a fost obținută, atît în temeiul Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, cît și al Legii audiovizualului nr. 603-XIII din 3 octombrie 1995. Pînă la această completare, exista norma conform căreia CCA era în drept să prelungească de drept numai licențele de emisie eliberate în temeiul Codului audiovizualului.

Legea organică nr. 164 din 09 iulie 2010 (publicată la 01.10.2010 în Monitorul Oficial nr. 191-193) a modificat articolul 66 alineatul (3) din Codul audiovizualului al Republicii Moldova. Modificarea constă în substituirea cuvîntului „două” cu cuvîntul „cinci”. Astfel, după modificare, „*O persoană fizică sau juridică poate deține cel mult cinci licențe de emisie în aceeași unitate administrativ-teritorială sau zonă, fără posibilitatea de a deține exclusivitatea*”.

Prin legea organică nr. 216 din 17 septembrie 2010 (publicată la 01.10.2010 în Monitorul Oficial nr. 191-193) a fost modificat articolul 40 alineatul (1) litera c) al Codului audiovizualului. Urmare a modificării, litera c) are următorul cuprins:

Consiliul Coordonator al Audiovizualului exercită următoarele atribuții: „c) *adoptă concepția de reflectare a campaniei electorale pentru alegerile parlamentare, alegerile locale generale și referendumurile republicane, prezintă Comisiei Electorale Centrale rapoarte de monitorizare a modului de reflectare a campaniei electorale de către radiodifuzorii naționali, în conformitate cu prevederile Codului electoral*”.

În comparație cu norma ce a existat pînă la modificare, una dintre atribuțiile CCA era de a adopta concepții de reflectare a campaniilor electorale pentru alegerile parlamentare și locale în conformitate cu prevederile Codului electoral al Republicii Moldova. Pentru viitor, CCA va adopta deja concepția de reflectare a campaniei electorale și pentru referendumurile republicane.

De asemenea, este o noutate legislativă și atribuția CCA de a prezenta Comisiei Electorale Centrale rapoarte de monitorizare a modului de reflectare a campaniei electorale de către radiodifuzorii naționali, în conformitate cu prevederile Codului electoral.

Prin legea nr. 222 din 17 septembrie 2010 (publicată la 26.10.2010 în Monitorul Oficial nr. 210) au fost aduse în concordanță cu prevederile legislației în vigoare articolele 43, 45 și 46 ale Codului audiovizualului. Completările se referă la mențiunea expresă a faptului că „*Membrii Consiliului Coordonator al Audiovizualului dețin funcții de demnitate publică obținute prin numire*”, iar „*Personalul Consiliului Coordonator al Audiovizualului este compus din funcționari publici, supuși reglementărilor Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, și personal contractual, care desfășoară activități auxiliare, supus reglementărilor legislației muncii*”. Concretizările respective sunt urmare a adoptării Legii cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr. 199 din 16.07.2010 și completările din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158 din 04.07.2008.

Prin legea nr. 119 din 18 iunie 2010 „Pentru modificarea și completarea Codului electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997” (publicată la 29.06.2010 în Monitorul Oficial nr. 108-109) au fost operate mai multe modificări și completări ce țin de activitatea și atribuțiile Consiliului Coordonator al Audiovizualului în perioada electorală. Printre cele mai importante menționăm următoarele: stabilirea procedurii privind acordarea dreptului la replică concurenților electorali și/sau candidaților care se consideră lezați în drepturi; obligația radiodifuzorilor de a depune la CCA în prima săptămână a perioadei electorale a declarației privind politica editorială pentru campania electorală; obligativitatea radiodifuzorilor naționali de a acorda gratuit concurenților electorali câte 5 minute de emisie la televiziune și 10 minute la radio în

scopul expunerii programelor electorale și informării alegătorilor; obligația pentru CCA de a prezenta CEC (o dată la două săptămâni) rapoarte de monitorizare a modului de reflectare a campaniei electorale de către radiodifuzorii naționali; prevederea conform căreia contestațiile ce țin de reflectarea campaniei electorale de către radiodifuzorii aflați sub jurisdicția Republicii Moldova se examinează de către CCA în conformitate cu prevederile Codului audiovizualului.

Pe parcursul anului 2010 CCA a pregătit și a prezentat avize asupra următoarelor inițiative legislative:

- Aprobarea Regulamentului cadru a serviciului resurse umane din cadrul autorităților publice;
- Aprobarea proiectului de Hotărâre a Parlamentului pentru aprobarea Strategiei privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități (2010 – 2013);
- Aprobarea proiectul Legii pentru modificarea articolului 16 din Codul audiovizualului al Republicii Moldova nr. 260-XVI din 27 iulie 2006;
- Desemnarea membrilor CCA în Consiliul public-privat pentru realizarea proiectului „Dezvoltarea audiovizualului în Republica Moldova prin îmbunătățirea cadrului juridic național de reglementare a domeniului”, constituit prin Decizia Comisiei parlamentare pentru cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media nr. 39 din 04 martie 2010;
- Desemnarea reprezentantului în grupul de lucru interministerial cu participarea experților naționali pentru examinarea și validarea recomandărilor de modificare și completare a cadrului juridic existent în baza Raportului de compatibilitate a legislației Republicii Moldova cu prevederile Legii nr. 5 din 09.02.2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați.

Pe parcursul anului 2010 CCA a întocmit actele de procedură necesare pentru examinarea legală, obiectivă și fără tergiversări a dosarelor judiciare la care este parte (inclusiv răspunsuri la cereri prealabile, perfectarea referințelor la cererile de chemare în judecată și la cererile de contestare a hotărârilor judecătorești, pregătirea recursurilor, a explicațiilor, a susținerilor orale și ale altor acte necesare examinării pricinilor de către instanțele de judecată etc.).

În anul 2010, CCA a fost implicat în examinarea mai multor litigii judiciare, după cum urmează:

- IPNA Compania “Teleradio Moldova” către CCA privind refuzul de avizare a Caietului de Sarcini al IPNA pe anul 2010, a constituit un alt dosar examinat de către Curtea de Apel. La 25 ianuarie 2010, instanța decide respingerea acțiunii reclamantului.

- Corneliu Mihalache, membrul CCA, s-a adresat în Curtea de Apel Chișinău cu o cerere de chemare în judecată a CCA, prin care solicită: „(1) *Anularea Deciziei CCA nr. 109 din 6 noiembrie 2009 cu privire la anunțarea concursului pentru suplinirea funcției de membru al Consiliului de Observatori al IPNA Compania „Teleradio-Moldova”*; (2) *Anularea Deciziei CCA nr. 128 din 4 decembrie 2009 cu privire la concursul pentru suplinirea funcției de membru al Consiliului de Observatori al IPNA Compania „Teleradio-Moldova” anunțat prin Decizia CCA nr. 109 din 6 noiembrie 2009, ca ilegală*”. La 19 februarie 2010 instanța de fond a decis să respingă acțiunea reclamantului.
- ÎM „Național Media” SRL către CCA, privind contestarea rezultatelor concursului din 26.01.2010, ca urmare a căruia postul „Fresh FM” nu i s-a acordat licență de emisie pentru câteva frecvențe radio pe care le-a utilizat anterior. Ca urmare a concursului, în calitate de câștigători au fost declarate întreprinderile „Emico” SRL (postul de radio „Vocea Basarabiei”) și Editura „Lugal CR” SRL (postul „A Radio”). Judecata a respins cererea de chemare în judecată a ÎM „Național Media” SRL ca nefondată.
- Un alt dosar îl constituie cel intentat de ÎM „Noile Idei Televizate” SRL privind anularea art. 1 al Deciziei CCA nr. 134 din 29.10.2010 (prin decizia respectivă postulul NIT i-a fost aplicată sancțiunea sub formă de suspendare a dreptului de difuzare a publicității comerciale pentru o perioadă de 3 zile, pentru încălcarea repetată a prevederilor art. 7 (1) și (4) lit. b), c) din Codul audiovizualului și a condițiilor Licenței de emisie). La 06 decembrie 2010 Curtea de Apel Chișinău a admis acțiunea și a anulat decizia CCA.
- La 24 noiembrie 2010 Curtea Supremă de Justiție a respins cererea de recurs a Direcției Generale de industrie, construcții, transport și comunicații a Găgăuziei și a menținut în vigoare hotărârea din 24 martie 2010 a Curții de Apel Comrat. Dosarul a fost intentat la cererea de chemare în judecată a CCA. Consiliul a solicitat anularea Hotărârii Direcției de industrie, construcții, transport și comunicații a Găgăuziei care a eliberat în anul 2008 Autorizație de retransmisie întreprinderii „SGP-Media” SRL, pentru retransmisia canalelor TV prin cablu. La 24 martie 2010 Curtea de Apel Comrat a admis acțiunea CCA.
- La 22 noiembrie 2010, Curtea de Apel Chișinău a respins integral acțiunea reclamantului „Partidul Liberal Democrat din Moldova”, care s-a adresat în Curtea de Apel cu o cerere de chemare în judecată a Consiliului Coordonator al Audiovizualului, solicitînd „*Să fie recunoscute ilegale acțiunile Consiliului Coordonator al Audiovizualului referitoare la neexaminarea contestațiilor PLDM privind încălcările comise de către postul de televiziune NIT în perioada electorală și Să fie suspendată licența de emisie pentru postul de televiziune NIT pînă la data de 28 noiembrie 2010*”.

- ÎM „Noile Idei Televizate” SRL s-a adresat în judecată cu cerere de chemare în judecată a CCA și a solicitat „Anularea art. 1 al Deciziei CCA nr. 36 din 30.03.2010” (la 30 martie 2010, în ședința publică a CCA s-a examinat sesizarea dlui Vladimir Țurcan, deputat în Parlamentul Republicii Moldova. Drept urmare a circumstanțelor constatate, în rezultatul dezbaterilor publice, CCA a aplicat, în conformitate cu art. 38 (2), lit. i) și art. 38 (3) din Codul audiovizualului, o avertizare publică ÎM „Noile Idei Televizate” SRL pentru derogări de la prevederile art. 16 (2), (3) al Codului audiovizualului (nerespectarea prevederilor legale privind acordarea dreptului la replică). La 16 noiembrie Curtea de Apel a respins acțiunea.
- Laguta Maia, Nazarenco Eugen și Axenova Natalia s-au adresat instanței judecătorești cu acțiune împotriva CCA, Companiei „Teleradio-Moldova” și interveninet accesoriu Comisia Electorală centrală. Au solicitat recunoașterea discriminatorie tragerea la sorți pentru participarea la dezbaterile electorale separat între partidele politice și candidați independenți, recunoașterea ilegală a deciziei CCA nr. 157 din 19.11.2010 și obligarea organizării tragerii la sorți privind participarea la dezbaterile electorale concomitent pentru toți concurenții electorali, atât partide politice, cât și candidați independenți. La 25 noiembrie Curtea de Apel Chișinău a respins ca nefondată acțiunea reclamantilor.
- La 02 decembrie Curtea Supremă de Justiție a respins recursul declarat de CCA împotriva Hotărîrii Curții de Apel din 10 iunie 2010 (dosarul intentat la cererea “Liberadio” SRL, „Basaradio” SRL și „Provideo” SRL versus CCA, privind recunoașterea ilegală a acțiunilor CCA și obligarea acordării cesiunii licenței).
- „Ploaia de Argint” SRL a solicitat în Curtea de Apel Chișinău recunoașterea ilegală a acțiunilor CCA și obligarea CCA să prelungească de drept licența de emisie pentru postul de radio „Ploaia de Argint”. La 21 octombrie 2010 Curtea de Apel Chișinău a admis acțiunea.
- ÎM „Știri Media Grup” SRL s-a adresat în instanță cu o cerere prin care solicită judecării: Anularea deciziei CCA nr. 100 din 15.09.2010 (prin care postulului „Publika TV” i s-a aplicat avertizare publică pentru agitație electorală în ziua referendumului constituțional și favorizarea poziției doar a unor participanți la referendum) și obligarea CCA la repararea prejudiciului moral cauzat prin actul administrativ contestat și neexaminarea în termen a cererii, prin plata sumei de 5 EUR (cinci euro) în beneficiul reclamantului. La 07 decembrie cererea de chemare în judecată a ÎM „Știri Media Grup” SRL a fost scoasă de pe rol, deoarece nu a fost respectată procedura prealabilă de contestare a actului administrativ (adresarea cererii prealabile).

În perioada de referință reprezentantul CCA a participat la examinarea dosarelor în următoarele instanțe: Curtea de Apel Chișinău, Curtea de Apel Comrat, Curtea Supremă de Justiție, Judecătoria sectorului Centru mun. Chișinău, Judecătoria Economică de circumscripție Chișinău, Curtea de Apel Economică.

Concluzii și propuneri

Până în prezent n-a fost soluționată problema activității ilegale a unor distribuitori de servicii în regiunea UTA Găgăuzia. CCA a adresat solicitări Parlamentului Republicii Moldova (ultimele datează din luna mai 2010) și a abordat următoarele probleme existente:

- CCA a solicitat Parlamentului Republicii Moldova să dea apreciere juridică și să interpreteze Legea audiovizualului adoptată de Adunarea Generală a Găgăuziei la 10 iulie 2007, în temeiul căreia a fost creat Consiliul de Observatori al Instituției Publice Regionale a Audiovizualului Compania „Teleradio Găgăuzia”. Astfel, selectarea membrilor Consiliului de Observatori a fost efectuată de către Adunarea Generală a Găgăuziei cu depășirea atribuțiilor.
- O altă problemă abordată a fost multiplele încălcări ale legislației în vigoare din domeniul audiovizualului în teritoriul UTA Găgăuzia. CCA a informat Parlamentul și organele abilitate că în prezent există cel puțin 3 distribuitori de servicii audiovizuale în UTA Găgăuzia care activează ilegal: (1) în or. Comrat – studioul TV prin cablu al întreprinderii „SGP-Media” SRL (or. Comrat, str. Fedico, nr. 41 A); (2) în or. Vulcănești – cetățeanul Dumitru Cîssa (fondatorul Întreprinderii Individuale „Temp Cîssa”) și (3) în or. Ceadâr-Lunga - „Ghium-TV” SRL (MD-6101, UTAG, or. Ceadâr-Lunga, str. Tihii, nr. 10).

Acești distribuitori de servicii își desfășoară activitatea în domeniul audiovizualului în lipsa documentelor necesare, eliberate de instituțiile abilitate ale statului (Consiliul Coordonator al Audiovizualului, Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor). Totodată, CCA a informat în repetate rânduri Parlamentul despre faptul că unele autorități ale administrației publice din Găgăuzia facilitează și încurajează astfel de activități ilegale, eliberând Licențe de emisie (ne referim la Direcția Generală de industrie, construcții, transport și comunicații a Găgăuziei, care eliberează licențe de emisie în temeiul Legii UTA Găgăuzia privind licențierea unor genuri de activitate nr. 15 din anul 2000).

VI. COLABORĂRI EXTERNE

În perioada de referință CCA și-a onorat obligațiunile ce reies din obiectivele de integrare europeană a Republicii Moldova, stabilite prin actele normative și legislative în vigoare, cât și a planurilor de acțiuni.

CCA a participat regulamentar la negocierea noului Plan de asociere cu Uniunea Europeană. Astfel, în colaborare cu Ministerul Educației, CCA a formulat o serie de propuneri, care au fost transmise Comisiei Europene.

În perioada 12 ianuarie 2010, s-a desfășurat prima rundă de negocieri a noului Acord comunitar RM-UE, în cadrul căruia s-au examinat obiectivele cadru și cele operaționale ale fiecărui grup de lucru. La lucrările acestei runde au participat reprezentanți ai CCA, formulând propuneri concrete ce țin de consolidarea capacității sectorului audiovizual, în special privind utilizarea tehnologiilor digitale, asigurarea pluralismului de opinii, schimbul de experiență și bunele practici în ceea ce privește implementarea legislației comunitare în domeniul audiovizualului.

De asemenea, CCA a participat la a doua rundă de negocieri, care a avut loc în cadrul conferinței video din 26 februarie 2010. Astfel, grupul de lucru nr.4 a finisat obiectivele pentru proiectul noului plan de asociere la Uniunea Europeană.

În colaborare cu Ministerul Economiei, CCA a transmis proiectele *Recent developments in Moldova's policy and regulation* și *Recent developments in Moldova's national media sector* în format PowerPoint și text pentru a fi prezentate la reuniunea Subcomitetului nr.4 „Energie, Mediu, Transport și Telecomunicații, Știință și Tehnologii, Sănătate Publică, Instruire și Educație” care va avea loc în perioada 3-4 iunie 2011 la Bruxelles. Domeniul audiovizualului urmează a fi prezentat de către Ministerul Educației.

În cadrul Planului de Acțiuni privind implementarea înțelegerilor la care s-a ajuns în urma vizitei Prim-ministrului Republicii Moldova la București din 13-14 noiembrie 2009 și ajustat la cele convenite în cadrul vizitei oficiale în Republica Moldova a dlui Traian Băsescu din 27-28 ianuarie 2010, în perioada de raport CCA a soluționat problema retransmisiei TVR1 pe teritoriul Republicii Moldova pe cale terestră.

La 26 mai 2010, CCA a semnat *Memorandumul de Înțelegere între Consiliul Coordonator al Audiovizualului din Republica Moldova și Uniunea Egipteană de Televiziune și Radiodifuziune*, care stabilește o bază de colaborare în domeniul schimbului de programe, dreptului de autor, schimbului de experiență, vizitelor reciproce, formării profesionale și ingineriei audiovizuale. Memorandumul este valabil pe un termen de doi ani de la data semnării și poate fi reînnoit pentru o perioadă similară, pînă în momentul în care una dintre Părți își va anunța intenția de a-l denunța.

La 8 iulie 2010, CCA a semnat *Acordul de cooperare între Consiliul Coordonator al Audiovizualului din Republica Moldova și Consiliul Suprem al Radioteleviziunii din Turcia*. Acordul prevede schimbul reciproc de experiență și informații ce țin de cadrul juridic al funcționării Audiovizualului, schimb reciproc de delegații, vizite de informare, cooperare în vederea utilizării programelor naționale de instruire și stagiere, participarea la conferințele și seminarele cu caracter internațional organizate de către una din Părți.

În calitate de membru al EPRA (Platforma Europeană a Autorităților de Reglementare), CCA a avut o colaborare fructuoasă cu această organizație, a pregătit răspunsuri la un șir de întrebări, focalizate pe aspecte punctuale ale reglementării la nivel european, ce țin de pluralismul media, dreptul la propria imagine, reglementări la publicitate și sponsorizare, respectarea regulilor în timpul campaniilor electorale, cotelor de producții independente, respectarea intervalului pentru publicitate, retransmisia serviciilor de programe, procedura de acordare a licențelor, protecția minorilor, sancțiuni și amenzi etc.

Delegații ale CCA au participat la reuniunile bianuale ale EPRA de la Barcelona (12-14 mai) și Belgrad (6-9 octombrie), care s-au axat pe transpunerea Directivei Serviciilor Media Audiovizuale în legislațiile naționale primare și secundare, reglementarea publicității, definirea poziționării legitime de produse păstrând integritatea editorială, modelele de reglementare și licențiere a TTD în Europa.

În cadrul ultimei reuniuni au avut loc 3 mese rotunde :

- a. Stadiul punerii în aplicare a normelor privind plasarea produselor în statele membre EPRA;
- b. Impactul Connected TV - Riscuri și Oportunități;
- c. Evaluarea conținutului PSD axat pe criteriile de evaluare.

În perioada 14-15 octombrie 2010, reprezentantul CCA a participat la Conferința „Abordarea decalajului digital în Europa: spre un serviciu public durabil în Europa de Sud-Est”, organizată la sediul Secretariatului Consiliului Regional pentru Cooperare din orașul Sarajevo (Bosnia și Herțegovina), unde a fost definit și semnat Planul de Acțiuni pentru anii 2010-2020, privind implementarea procesului de tranziție la televiziunea digitală în spațiul Europei de Sud - Est.

În perioada 30 septembrie – 2 octombrie 2010, reprezentantul CCA a participat la cea de-a 4-a Ediție a Forului Internațional „Trecerea la Televiziunea Digitală: Promovări, Soluții și Cooperare Transfrontalieră”, care s-a desfășurat în orașul Kiev, Ucraina.

În perioada 28-30 noiembrie 2010, reprezentantul CCA a participat la Seminarul Internațional organizat de REFRAM, cu genericul „Gestiunea pluralismului în instituțiile mass-media în perioada normală și în perioada electorală”, desfășurat în orașul Fes, Maroc, unde a fost semnat Planul de Acțiuni pentru anii 2010-2011 al REFRAM.

În perioada 23 ianuarie – 5 februarie 2010 în Republica Moldova s-a aflat o misiune americană pentru realizarea evaluării democrației și guvernării în Moldova pentru programul USAID. Ca urmare, pe data de 29 ianuarie misiunea americană în frunte cu dl Sue Nelson a vizitat Consiliul Coordonator al Audiovizualului în scopul de a se documenta despre mass-media în Republica Moldova și cum CCA reglementează domeniul dat.

O delegație a Consiliului Europei a fost în vizită la CCA la 17 martie, fiind compusă din 6 persoane (dl Jean-Louis Laurens, Director general al Direcției pentru democrație și afaceri politice; dna Anna Capello, Director al Direcției pentru cooperare; dna Myrtia Murgia, Consilier politic în cadrul Direcției pentru conciliere politică și cooperare; dna Birute Abraitene, Reprezentantul Special al Secretarului General al Consiliului Europei; dna Mariana Braduțan, Consilier în cadrul Direcției Consiliul Europei și Drepturile Omului, MAEIE), a abordat următoarele subiecte:

1. Principiile eliberării licențelor;
2. Asigurarea pluralismului în mass-media electronică;
3. Formularea intențiilor pentru noul plan de colaborare.

De asemenea, a fost discutat Pachetul pentru democrație care include cooperarea cu CCA.

La data de 15-16 aprilie 2010, un reprezentant CCA a participat la „Conferința cu privire la măsurile de salvagardare a libertății mass-media din Sudul Caucazului, Moldovei și Ucrainei” la Tbilisi, Georgia.

La 29 aprilie 2010, o delegație a Consiliului Superior al Audiovizualului din Franța în frunte cu domnul Gil Moureaux și de la Canal France International în frunte cu Eric Cohen a vizitat Consiliul Coordonator al Audiovizualului. Subiectele discutate în cadrul vizitei s-au axat pe aspecte legate de digitalizare, drepturi conexe și dreptul de autor, pluralism de opinie.

La data de 8 iunie, în incinta Consiliului Coordonator al Audiovizualului a avut loc o întâlnire cu dna Maria Țoghină, Președinte-Director General al Societății Române de Radiodifuziune. Obiectul discuției l-a constituit retransmiterea pe teritoriul Republicii Moldova a postului public „Radio România Actualități”. Potrivit legislației în vigoare, partea română urmează să încheie Acordul de liberă retransmisie cu CCA. Difuzarea serviciului de programe al postului public „Radio România Actualități” va diversifica spațiul informațional din Republica Moldova, va

spori nivelul profesional al radiodifuzorilor și va crea o concurență loială postului public „Radio Moldova”, dar și posturilor de radio private cu acoperire națională.

În perioada 15-28 iunie 2010, CCA a participat la trainingul internațional „Radio and Television Seminar for Senior Managers and Officials” desfășurat la Beijing, China. Temele discutate în cadrul seminarului au fost:

1. Mass-media tradițională și mass-media nouă: competențe și dezvoltare;
2. Situația mass-media din China;
3. Strategii și cooperare internațională în domeniul mass-media.

La 4 septembrie 2010, CCA a fost vizitat de o delegație a Organizației Internaționale a Francofoniei. Au fost puse în discuție diverse aspecte legate de activitatea CCA: monitorizarea reflectării referendumului constituțional, noua metodologie și noua fișă de monitorizare, colaborarea cu autoritățile de reglementare din țările francofone.

O delegație a Oficiului pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (OSCE/ODIHR) s-a aflat într-o vizită de evaluare la CCA la 13 septembrie 2010. Din componența delegației au făcut parte dna Beata Martin-Rozumilowicz, șef adjunct al Departamentului Electoral, dna Tatyana Bogussevich, consilier electoral și responsabil pentru Moldova, dl Alexander Shlyk, consilier electoral, precum și dna Rita Naseniece, ofițer de presă și relații publice al Misiunii OSCE în Moldova. În cadrul discuțiilor au fost abordate aspecte ale activității CCA în perioada preelectorală, electorală și postelectorală.

La data de 22 septembrie 2010, în vizită la CCA s-a aflat Horia Cazan, director tehnic al Societății Române de Televiziune. Discuțiile s-au axat asupra posibilităților tehnice și juridice de soluționare a subiectului privind retransmisia prin eter a TVR1 pe teritoriul Republicii Moldova.

Pe data de 28 septembrie 2010, dl. Dirk Lorenz, Ofițer politic al Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova s-a aflat într-o vizită la CCA, pentru a se documenta despre activitatea Consiliului în perioada electorală.

La 26 octombrie 2010 la CCA a avut loc întrevedere cu delegați a Comitetului Ad Hoc al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, formată din 9 persoane, în frunte cu dl Indrek Saar – Grupul Socialiștilor(SOC), Estonia. Subiectele abordate au fost axate pe politica promovată de CCA în campania electorală, comportamentul radiodifuzorilor și, în special, a postului „NIT”.

La 27 octombrie, în incinta CCA, a avut loc o întrevedere cu delegația Misiunii de observare a alegerilor parlamentare anticipate din Republica Moldova, condusă de dl Peter Eicher. În cadrul întrevederii au fost abordate subiecte cu referire la poziția

CCA în cadrul campaniei electorale, monitorizarea, reglementarea și sancționarea radiodifuzorilor.

La 3 noiembrie 2010 a avut loc o întrevedere la CCA cu reprezentanții Delegației Comisiei Europene în Moldova, dl Dirk Lorenz și dl Wolfgang Berhendt, subiectele abordate fiind rolul CCA în campania electorală.

La 11 noiembrie, în incinta CCA, a avut loc o întrevedere cu dl Ivan Gordarsky – analist media din cadrul misiunii OSCE. Au fost abordate aspecte ale reflectării campaniei electorale, monitorizării și reglementării activității radiodifuzorilor.

La solicitarea Organizației Internaționale a Francofoniei, la 27 noiembrie 2010, în incinta CCA a fost organizată o întrevedere cu reprezentanții delegației OIF, tematica întrunirii fiind „Rolul CCA în perioada campaniei electorale”.

La 29 noiembrie CCA a participat la Seminarul organizat de către Consiliul Europei și Biroul Relații Interetnice al Republicii Moldova cu privire la Rezultatele celui III-lea Ciclu de monitorizare de către Consiliul Europei a procesului de implementare a Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale în Republica Moldova.

La 16 decembrie, în incinta CCA a avut loc o întrevedere cu dl Ivan Nikoltchev, șef al Departamentului Media al Consiliului Europei și dl Dumitru Lazur, Coordonator Componenta Media în cadrul Programului privind Susținerea Democrației în Republica Moldova. În cadrul întregirii au fost abordate subiecte privind noile tehnici și metode de monitorizare implementate de către CCA, precum și perspectivele cooperării între CCA și Consiliul Europei în perioada anilor 2011-2012.

Concluzii și propuneri

În anul 2010 una din priorități a constituit-o alinierea la standardele europene în domeniul audiovizualului, în conformitate cu evoluțiile politicilor UE. În acest scop au fost identificate sursele de informare în domeniu, s-a asigurat documentarea, analiza, sinteza și traducerea materialelor de la instituțiile reglatoare mass-media. De asemenea, a fost asigurată cooperarea CCA cu instituțiile naționale și internaționale implicate în procesul de armonizare legislativă cu aquis-ul comunitar și participarea reprezentanților CCA la mese rotunde, conferințe și grupuri de lucru, la care au fost invitați și reprezentanți ai instituțiilor audiovizuale.

Pe parcursul anului 2010, CCA a cooperat cu următoarele instituții naționale și internaționale implicate în procesul de armonizare legislativă cu aquis-ul comunitar:

- Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene;
- Comisia Națională pentru Integrare Europeană;
- Uniunea Europeană și Consiliul Europei („Programul de Susținere a Democrației în Republica Moldova);

- OSCE;
- Platforma Europeană ale Autorităților Regulatorii(EPRA);
- REFRAM (Rețeaua Autorităților Francofone de Reglementare Media).

CCA a participat la reuniunile de coordonare în domeniul afacerilor europene, organizate de Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene în domeniul audiovizualului.

Pe parcursul anului 2010 au fost remise către Platforma Europeană a Autorităților de Reglementare (EPRA) diverse chestionare privind probleme oportune din domeniul audiovizualului: accesul persoanelor cu dizabilități la serviciile audiovizuale, condițiile de difuzare a publicității, asigurarea protecției minorilor, comunicarea comercială, independența și responsabilitatea autorităților de reglementare etc.

Totodată, CCA, fiind membru al EPRA a continuat cooperarea cu această organizație, a răspuns întrebărilor, cercetărilor și studiilor focalizate pe aspecte punctuale ale reglementării la nivel european, precum: implementarea prevederilor Directivei Serviciilor Media Audiovizuale, pluralismul media, reguli de publicitate și sponsorizare, respectarea regulilor din timpul campaniilor electorale, publicitatea adresată minorilor, plasarea produselor, cotele de producții independente, respectarea intervalului orar, retransmisia serviciilor de programe, educația media etc. De asemenea, delegațiile CCA au participat la 8 evenimente internaționale în domeniu.

În anul 2010, la CCA au avut loc 26 întrevederi cu delegațiile: Comitetului „Ad HOC” al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, Misiunii OSCE în Moldova, Consiliului Europei, Delegației Uniunii Europene în RM, Organizației Internaționale a Francofoniei (OIF), TAEX, TWINING, REFRAM, Consiliului Superior al Audiovizualului din Franța, Societății Române de Radiodifuziune, Oficiului pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (OSCE/ODIHR), Societății Române de Televiziune etc., în cadrul cărora au fost abordate subiecte cu privire la cooperarea bilaterală.

În perioada imediat următoare va fi realizat cu suportul CoE un site nou al CCA, mai performant și mai accesibil publicului larg, unde se vor publica informații despre evoluțiile în CCA; Continuarea colaborării CCA cu instituțiile internaționale și naționale precum și aderarea la alte organizații internaționale din domeniul audiovizualului; Participarea activă la seminare, mese rotunde și training-uri organizate de organisme internaționale (REFRAM, EPRA,) și naționale în vederea unui schimb permanent de experiență și informații referitor la reglementări și standarde europene; Asigurarea documentării și traducerea materialelor privind procesul de integrare europeană și armonizarea legislației audiovizuale.

VII. ACTIVITATEA ECONOMICĂ - FINANCIARĂ

Pentru anul 2010 devizul de cheltuieli al Consiliului Coordonator al Audiovizualului a fost aprobat în sumă de 4629,2 mii lei (2429,2 mii lei din contul mijloacelor bugetare și 2200 mii lei din contul mijloacelor speciale). Pentru salarizarea a 41 unități de personal s-au utilizat 1870,3 mii lei (inclusiv contribuții de asigurări sociale de stat în sumă de 317,2 mii lei și prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de patron în valoare de 48,3 mii lei), ceea ce constituie 77% din suma anuală aprobată pentru anul 2010 din contul mijloacelor bugetare.

Pentru plata mărfurilor și serviciilor s-au cheltuit 478,2 mii lei (19,7% din suma anuală aprobată), mai puțin cu 115 mii lei față de anul 2009. În scopul deplasărilor în interes de serviciu s-au cheltuit 12,8 mii lei (0,5% din suma anuală aprobată). Pentru achiziționarea mijloacelor fixe s-au utilizat 50,8 mii lei (2,1 % din suma anuală aprobată a cheltuielilor bugetare), iar pentru lucrările de amenajare a teritoriului CCA s-au utilizat 10 mii lei (0,5 % din suma anuală aprobată).

La situația din 31 decembrie 2010, Consiliul Coordonator al Audiovizualului nu are datoriile creditoare cu termenul de achitare expirat.

Efectivul de angajați la 01 ianuarie 2011 constituie 36 unități.

Mijloacele speciale ale CCA pentru anul 2010 au fost aprobate în mărime de 2200 mii lei și precizate ulterior în mărime de 1726,1 mii lei.

Pe parcursul anului 2010 în Fondul de susținere a radiodifuzorilor au fost acumulate 2172,4 mii lei (162,6 mii lei din contul licențelor obținute de către radiodifuzori și 1858 mii lei – 1 % din cifra de afaceri anuală a radiodifuzorilor, 128,8 mii lei - grantul acordat de Fundația Soros în scopul organizării seminarului „Calitatea programelor de știri și actualități: asigurarea pluralismului de opinii și a echilibrului politico-social”).

În baza deciziei CCA nr.77 din 02 septembrie 2009 cu privire la alocarea mijloacelor financiare pentru achiziționarea echipamentului tehnic al Direcției monitorizare, pe parcursul anului 2010 a fost finalizată procedura de achiziționare, instalare a echipamentului tehnic necesar pentru Direcția de monitorizare a CCA. În acest scop au fost utilizate 1075,6 mii lei (853,3 mii lei în scopul executării contractului nr.18 din 18.12.2009 cu privire la achiziționarea echipamentului tehnic, 97,8 mii lei pentru instalarea acestui echipament și 124,5 mii lei pentru achiziționarea bazei de date pentru sistemul de monitorizare radio și TV al CCA), ceea ce constituie 49,5% din suma cheltuielilor precizate pentru anul 2010.

Pentru organizarea seminarului „Calitatea programelor de știri și actualități: asigurarea pluralismului de opinii și a echilibrului politico-social” au fost cheltuite 125,6 mii lei (7,2 % din suma cheltuielilor anuale precizate).

În anul 2010 din contul mijloacelor speciale au fost utilizate 58 mii lei (3,3 % din suma cheltuielilor precizate) în scopul deplasărilor peste hotare, 30,1 mii lei (1,7% din suma cheltuielilor precizate) pentru plata cotizației de membru a l'EPRA.

Soldul mijloacelor speciale la 01 ianuarie 2011 este de 3024,4 mii lei.

VIII. OBIECTIVE IMEDIATE ALE CCA

Instituția de reglementare CCA solicită asistență:

PARLAMENTULUI pentru:

- Modificarea Codului Audiovizualului prin includerea amendamentelor ce țin de implementarea televiziunii digitale (a fost prezentat în Parlament).
- Modificarea Legii publicității (a fost prezentată în Parlament);
- Aprecierea juridică și interpretarea Legii audiovizualului adoptată de Adunarea Generală a Găgăuziei la 10 iulie 2007, în temeiul căreia, a fost creat Consiliul de Observatori al Instituției Publice Regionale a Audiovizualului Compania „Teleradio-Găgăuzia”. Potrivit legii respective, selectarea candidaturilor pentru funcția de membru al Consiliului de Observatori al Companiei „Teleradio-Găgăuzia” a fost efectuată de către Adunarea Generală a Găgăuziei, care și-a depășit atribuțiile și competențele legale (solicitarea a fost transmisă Parlamentului);
- Eliminarea activității ilegale în domeniul televiziunii prin cablu a autorităților administrației publice din Găgăuzia, care eliberează Licențe de emisie și autorizații de retransmisie (a se vedea deciziile Direcției generale de industrie, construcții, transport și comunicații a executivului din Găgăuzia, care a eliberat mai multe licențe de emisie în temeiul Legii UTA Găgăuzia privind licențierea unor genuri de activitate nr. 15 din anul 2000) (solicitarea a fost expediată Parlamentului).
- Modificarea Codului Audiovizualului prin includerea amendamentelor la art.18 respectarea drepturilor de autor și drepturilor conexe .
- Modificarea Codului Audiovizualului prin includerea amendamentelor la art. 45 pct.4 lit.c) ”Președintele CCA angajează și concediază funcționarii prin comisie de concurs din care fac parte și membrii CCA”

GUVERNULUI pentru:

- Elaborarea unei strategii care ar asigura tranziția de la televiziunea analogică la televiziunea digitală fără a afecta radiodifuzorii autohtoni, de a proteja păturile social-vulnerabile ale consumatorilor de programe televizate.

MINISTERULUI JUSTIȚIEI, CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

pentru:

- Neadmiterea imixtiunii instanțelor judecătorești în competențele exclusive ale CCA în procesul de implementare a legislației în domeniul audiovizualului. Legea contenciosului administrativ prevede expres doar 3 cazuri când un act administrativ poate fi anulat de judecată: este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii; este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței sau este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite. Contrar acestor prevederi, instanțele de judecată se implică în domenii care țin nemijlocit de funcțiile și atribuțiile CCA (plasarea publicității pe posturile de radio și televiziune, eliberarea de licențe, prezența pluralismului politic, avizarea proiectelor editoriale ale radiodifuzorilor, cesiunea sau prelungirea de drept a licențelor etc.). În cazul când instanțele de judecată consideră că deciziile CCA sunt nemotivate și ilegale, acestea, potrivit legislației, urmează a fi anulate și întoarse CCA pentru adoptarea unor noi decizii, dar nu de a emite o hotărâre judecătorească în care nu se posedă competența necesară stipulată prin lege. Acționând în asemenea mod, instanțele de judecată, în opinia CCA, își depășesc atribuțiile legale (solicitarea a fost expediată în adresa acestor instituții).

MINISTERULUI AFACERILOR INTERNE, PROCURATURII pentru:

- Asigurarea aplicării legislației în vigoare și a deciziilor CCA pe teritoriul UTA Găgăuzia, unde există mai mulți distribuitori de servicii care activează în domeniul televiziunii prin cablu în mod ilegal (sesizările au fost expediate).

CONSILIULUI EUROPEI ȘI COMISIEI EUROPENE pentru:

- Continuarea realizării activităților prevăzute de Planul de acțiuni pe Componenta Media în cadrul Programului privind Susținerea Democrației în Republica Moldova.

FUNDAȚIEI „SOROS-MOLDOVA” pentru:

- Realizarea în parteneriat cu APEL a Proiectului „Îmbunătățirea activității în domeniul audiovizualului autohton prin sporirea gradului de cultură juridică și profesională a radiodifuzorilor și prestatorilor de servicii din Republica Moldova” prin organizarea, inclusiv, a seminarelor cu următoarea tematică: „Relația radiodifuzorilor și prestatorilor de servicii cu organismele de gestionare a drepturilor de autor și drepturilor conexe”, „Publicitatea audiovizuală: prevederi legale și practici reale”, „Protejarea patrimoniului lingvistic și cultural-național în cadrul serviciului de programe radio și TV”.

OBIECTIVE ALE CCA

- Elaborarea unei baze de date în sistem electronic și arhivarea lor computerizată ce ar conține informația complexă despre instituțiile audiovizuale autohtone;
- Realizarea activităților prevăzute în Programul de acțiuni privind optimizarea activității CCA pentru trimestrul I și II ale anului 2011, inclusiv:elaborarea „Strategiei de acoperire a teritoriului național cu servicii de programe audiovizuale” pentru anii 2011 – 2015 în perspectiva trecerii la televiziunea digitală; perfecționarea procedurilor de control privind executarea deciziilor adoptate de CCA; realizarea unor activități în comun cu AGEPI și ASDAC privind asigurarea respectării drepturilor de autor și conexe;
- Organizarea seminarelor zonale cu titularii licențelor de emisie și autorizațiilor de retransmisie la care vor fi abordate problemele ce țin de implementarea legislației audiovizuale, executarea deciziilor CCA etc.;
- Monitorizarea campaniei electorale la alegerile locale din 2011 în conformitate cu noua metodologie de monitorizare și practicile europene;
- Continuarea monitorizărilor generale ale serviciilor de programe ale radiodifuzorilor pentru a asigura exprimarea pluralistă de idei și de opinii în programele radiodifuzorilor aflați sub jurisdicția Republicii Moldova, diversitatea surselor de informare, protejarea patrimoniului cultural-național, asigurarea protecției dezvoltării fizice și mentale a minorilor, etc.

OBIECTIVE ALE CCA ÎN COLABORAREA CU ALTE INSTITUȚII ȘI AUTORITĂȚI

- Monitorizarea sistematică a conținutului audiovizual la următoarele compartimente:
 - d) „Calitatea expresiei în programele audiovizuale”. Evaluarea calității expresiei (limbii vorbite) la posturile de televiziune și radio, stoparea fenomenului de „poluare” excesivă a limbii de stat în serviciile de programe ale radiodifuzorilor din Republica Moldova (în colaborare cu Academia de Științe a Republicii Moldova);

- e) „Evitarea violenței reale și ficționale în serviciile de programe TV și evaluarea impactului acesteia asupra minorilor”. Evaluarea gradului de violență în serviciile de programe TV și a modului în care se respectă prevederile legislației naționale și internaționale cu privire la protecția minorilor și contracararea violenței și a pornografiei (în colaborare cu Agenția de Stat pentru Protecția Moralității);
- f) Monitorizarea serviciilor de programe ale radiodifuzorilor la capitolul „Respectarea condițiilor licenței de emisie și a concepției generale a serviciului de programe” aprobate de CCA;
- g) De asemenea, o prioritate pentru CCA rămîne în continuare modernizarea și consolidarea capacităților și metodelor de monitorizare a conținutului audiovizual. Astfel, în primul trimestru al anului 2011 urmează a fi instalat un soft special pentru centrul de monitorizare care va permite sistematizarea rezultatelor monitorizării și stocarea acestora într-o bază de date, fapt ce va accelera procesul de monitorizare și elaborare a rapoartelor în termene rezonabile.

Gheorghe GORINCIOI

PREȘEDINTE

Anexă: file

Dinamica dezvoltării audiovizualului în Republica Moldova
(potrivit licențelor de emisie și autorizațiilor de retransmisie eliberate)

Anul	Capitala			mun. Bălți			UTA Găgăuzia			Orașe și centre raionale			Localități rurale			Total
	U*	C*	R*	U	C	R	U	C	R	U	C	R	U	C	R	
1997	7	3	7	1	4	-	2	-	-	8	3	-	-	-	-	35
1998	10	9	12	1	6	-	4	2	1	18	13	1	2	-	-	79
1999	11	10	13	1	6	1	5	2	1	19	14	2	2	-	1	88
2000	15	13	16	3	7	1	5	3	1	25	17	3	2	-	1	112
2001	14	13	20	3	7	2	6	3	2	25	24	4	2	1	1	127
2002	13	14	21	3	8	3	6	4	2	28	28	4	2	2	2	140
2003	12	17	21	3	8	4	5	3	2	22	35	6	2	13	3	154
2004	14	14	23	4	6	3	7	5	2	23	42	10	3	49	2	207
2005	16	19	27	5	8	3	9	8	3	24	44	13	3	52	2	211
2006	16	23	27	5	9	3	9	8	3	25	49	13	3	64	2	245
2007	22	24	30	6	9	3	9	9	3	25	49	13	3	75	2	267
2008	22	25	30	4	3	3	9	9	2	23	52	13	2	91	2	265
2009	22	25	30	4	3	2	9	9	2	25	50	13	1	86	4	274
2010	23	25	31	3	3	2	8	6	2	25	47	14	2	79	5	280

- * **U** - Studiouri de televiziune cu emisie prin unde
C - Studiouri de televiziune cu emisie prin cablu
R - Posturi de radio
Sistemele **MMDS** sunt contabilizate la compartimentul „**U**”

În numărul total al licențelor de emisie și autorizațiilor de retransmisie intră:

- 2 studiouri ce utilizează sistemul de telefonie celulară mobilă (GSM);
- 14 studiouri TV de producere cu distribuția ulterioară prin rețelele de cablu;
- 18 titulari cu emisie prin satelit:
 - 11 studiouri de televiziune;
 - 4 posturi de radio;
 - 3 distribuitori de servicii.

Radiodifuziunea prin eter

Tab. 1 Radiodifuzori naționali

	Radiodifuzor	Tip	Conținut majoritar	Acoperire	Note
1.	IPNA Teleradio-Moldova (Radio Moldova)	Generalist, informativ- muzical	Producție autohtonă	100%	
2.	PRIME FM	Informativ	Producție autohtonă	76 %	
3.	Vocea Basarabiei	Informativ- muzical	Producție autohtonă	72%	
4.	Radio Noroc	Muzical- informativ	Producție autohtonă	65%	
5.	Hit-FM	Muzical- informativ	Retransmisie (Rusia)	62%	
6.	Europa plus Moldova	Muzical- informativ	Retransmisie (Rusia)	60%	

Tab. 2 Radiodifuzori regionali

	Radiodifuzor	Tip	Conținut majoritar	Acoperire	Note
1.	Micul Samaritean	Informativ-muzical	Producție autohtonă	58%	Religios
2.	BBC	Muzical- informativ	Retransmisie BBC	45%	
3.	Jurnal FM	Muzical-informativ	Producție autohtonă	34%	Specializat
4.	Ploaia de argint	Muzical-informativ	Retransmisie (Rusia)	30%	
5.	Fresh FM	Muzical-informativ	Retransmisie (România)	24%	
6.	Radio Poli Disc – Русское радио	Muzical- informativ	Producție autohtonă	22%	
7.	Teleradio Găgăuzia	Generalist, Informativ-muzical	Retransmisie (TRT Turcia)	12%	
8.	Radio Plai	Muzical-informativ	Producție autohtonă	11%	
9.	Radio 10	Muzical-informativ	Producție autohtonă	8%	

Televiziunea prin eter

Tab.1. Radiodifuzori naționali

	Radiodifuzor	Tip	Conținut majoritar	Acoperire	Note
1.	IPNA, Moldova 1	Generalist	Producție autohtonă	99%	Rețea de stat,
2.	Prime	Generalist	Producție proprie	96%	Rețea de stat,
3.	2 Plus	Generalist	Retransmisie (România)	89%	Rețea de stat,
4.	NIT	Generalist	Retransmisie (Rusia)	73%	
5	Euro TV Chișinău	Generalist	Producție autohtonă	70%	

Tab. 2. Radiodifuzori regionali

	Radiodifuzor	Tip	Conținut majoritar	Acoperire	Note
1.	1 Music Moldova	Mizical	Producție autohtonă	48%	
2.	PRO TV Chișinău	Generalist	Retransmisie (România)	30%	
3.	TV Dixi	Generalist	Retransmisie (Rusia)	28%	
4.	Super TV	De filme	Producție proprie	26%	
5.	N4	De filme	Producție proprie	23%	
6.	Teleradio Găgăuzia	Generalist	Retransmisie (TRT Turcia)	16%	
7.	Elita	Generalist	Retransmisie (România)	12%	
8.	Muzica TV	Muzical	Retransmisie (Rusia)	10%	
9.	TV 7	Generalist	Producție proprie	8%	

**Planul național de repartizare a canalelor TV
pentru anul 2009**

Nr. d/o	Amplasarea Localitatea	Canal	Rmax ¹ (km)
1.	Anenii Noi	26	8,1
2.	Anenii Noi	45	27
3.	Basarabeasca	26	23.0
4.	Basarabeasca	38	8.0
5.	Balasinești	2	5.7
6.	Balatina	21	4.9
7.	Baurci	29	7.0
8.	Bălți	21	3.9
9.	Bălți	24	16.9
10.	Bălți	26	8.4
11.	Bălți	28	7.9
12.	Bălți	39	22.6
13.	Bălți	46	59.7
14.	Bălți	52	18.8
15.	Bălți	58	9.0
16.	Basarabeasca	26	6.1
17.	Baurci (r-l Ceadr-Lunga)	9	6.8
18.	Baurci (r-l Ceadr-Lunga)	29	7.6
19.	Baxani	56	21.3
20.	Briceni	3	15.2
21.	Briceni	45	25.6
22.	Buciumeni (r-l Florești)	48	2.8
23.	Bujor (r-l Hîncești)	7	2.0
24.	Cahul	1	82.4
25.	Cahul	8	68.8
26.	Cahul	21	41.5
27.	Cahul	25	9.0
28.	Cahul	31	58.9
29.	Cahul	37	7.6
30.	Cahul	48	40.1
31.	Căinari	27	6.6
32.	Călărași	52	31
33.	Cantemir	24	2.9
34.	Cantemir	34	2.2
35.	Cantemir	37	6.7
36.	Cantemir	55	26.1
37.	Caplani (r-l Ștefan-Vodă)	10	22.4
38.	Cărpineni	7	1.7
39.	Căușeni	28	54.3
40.	Căușeni	35	4.4
41.	Căușeni	40	52.6
42.	Căușeni	51	6.6
43.	Căușeni	53	14.2
44.	Ceadr-Lunga	12	10.5
45.	Ceadr-Lunga	25	7.5

Nr. d/o	Amplasarea Localitatea	Canal	Rmax ¹ (km)
46.	Ceadâr-Lunga	27	2.2
47.	Ceadâr-Lunga	37	1.6
48.	Ceadâr-Lunga	49	13.9
49.	Cebolaccia	11	1.7
50.	Chişinău	8	20.1
51.	Chişinău	26	8.4
52.	Chişinău	37	10.5
53.	Chişinău	43	14.8
54.	Chişinău	45	18.5
55.	Chişinău	49	20.2
56.	Chişinău	51	18.6
57.	Chişinău	53	5.4
58.	Cimişlia	2	83.4
59.	Cimişlia	9	14.4
60.	Cimişlia	33	50.7
61.	Cimişlia	43	6.2
62.	Cimişlia	50	49.1
63.	Cimişlia	56	6.2
64.	Cioara	53	3.5
65.	Ciorna	52	5.1
66.	Çișmichioi	33	4,2
67.	Ciumai	34	7.7
68.	Climăuții de Jos	26	1.4
69.	Cobani	24	3.2
70.	Colibabovca (r-l Leova)	7	1.7
71.	Comrat	10	20.0
72.	Comrat	23	7.9
73.	Comrat	36	6.6
74.	Comrat	38	4.0
75.	Comrat	52	9.1
76.	Comrat	55	29.2
77.	Congaz	51	1,5
78.	Copanca (r-l Căușeni)	25	1.8
79.	Copceac	47	1.9
80.	Copceac (r-l Tighina)	42	2.1
81.	Corcmaz (r-l Ștefan-Vodă)	6	1.9
82.	Cornești	10	18.3
83.	Corten	23	3,2
84.	Cosăuți (r-l Soroca)	11	1.7
85.	Cremenciug	35	1.6
86.	Criuleni	24	2.6
87.	Criuleni	26	2.7
88.	Criuleni	36	5.8
89.	Criuleni	59	39.8
90.	Dezghingea	25	3.1
91.	Dondușeni	43	8.5
92.	Drochia	28	14.3
93.	Drochia	52	24.4
94.	Edineț	7	75.8

Nr. d/o	Amplasarea Localitatea	Canal	Rmax ¹ (km)
95.	Edineț	25	5.4
96.	Edineț	27	15.1
97.	Edineț	31	48.2
98.	Edineț	42	3.8
99.	Edineț	48	40.1
100.	Fălești	49	3.4
101.	Florești	35	4.7
102.	Giurgiulești	33	5.2
103.	Glodeni	35	4.9
104.	Glodeni	52	24.8
105.	Hîncești	7	5.4
106.	Hîncești	36	4.9
107.	Hirjauca	7	3.0
108.	Hîrtop	23	2.1
109.	Holercani (r-l Dubăsari)	9	3.0
110.	Holercani (r-l Dubăsari)	33	5.8
111.	Holercani (r-l Dubăsari)	40	1.9
112.	Iarova (r-l Soroca)	11	2.0
113.	Iorjnița (r-l Soroca)	37	1.5
114.	Jabca	55	40
115.	Joltai (r-l Ceadir-Lunga)	21	1.9
116.	Joltai (r-l Ceadir-Lunga)	56	7.6
117.	Leova	25	8.5
118.	Leova	39	9.5
119.	Leova	57	10.9
120.	Lipcani	35	12.0
121.	Mereseuca (r-l Ocnîța)	12	1.9
122.	Mîndreștii Noi	2	91.6
123.	Mîndreștii Noi	8	57.7
124.	Mîndreștii Noi	41	53.2
125.	Naslavcea (r-l Ocnîța)	12	1.7
126.	Nisporeni	8	30.1
127.	Nisporeni	42	14.2
128.	Nisporeni	53	4.4
129.	Ocnîța	29	10.8
130.	Ocnîța	41	6.3
131.	Ocsentia	26	1.8
132.	Orhei	35	3.7
133.	Orhei	51	21.3
134.	Orhei	54	6.2
135.	Otaci (r-l Ocnîța)	11	18.5
136.	Pruteni (r-l Fălești)	25	1.7
137.	Râscaieți	42	2.1
138.	Rezina	8	2.6
139.	Rezina	21	18.9
140.	Rezina	32	8.8
141.	Rezina	37	5.6
142.	Romanovca (r-l Leova)	9	5.0
143.	Rîșcani	37	49

Nr. d/o	Amplasarea Localitatea	Canal	Rmax ¹ (km)
144.	Șișcani (r-l Nisporeni)	12	1.8
145.	Sîngerei	51	22.5
146.	Slobozia-Cremene	52	2.7
147.	Slobozia Mare	6	12.0
148.	Șoldăhești	1	2.8
149.	Șoldăhești	7	19.3
150.	Soroca	9	17.7
151.	Soroca	12	12.7
152.	Soroca	28	14.2
153.	Soroca	43	3.4
154.	Soroca	47	12.4
155.	Soroca	53	6.2
156.	Stefan-Vodă	9	11.8
157.	Stefan-Vodă	52	21.1
158.	Stefan-Vodă	35	18.0
159.	Stolniceni (r-l Hîncești)	26	2.2
160.	Strășeni	3	136.1
161.	Strășeni	7	46.0
162.	Strășeni	11	77.2
163.	Strășeni	23	74.2
164.	Strășeni	30	61.7
165.	Talmaza	24	2.8
166.	Taraclia	41	4.8
167.	Taraclia	45	48.5
168.	Tartaul (r-l Cantemir)	41	1.3
169.	Tomai (r-l Leova)	36	1.8
170.	Tribujeni	53	1.4
171.	Trifești	12	56.7
172.	Trifești	25	47.5
173.	Trifești	27	61.6
174.	Trifești	44	34.9
175.	Trifești	57	29.4
176.	Tvardița	9	9.1
177.	Tvardița	38	3.2
178.	Ungheni	7	29.9
179.	Ungheni	29	60.8
180.	Ungheni	32	48.2
181.	Ungheni	37	25.1
182.	Ungheni	39	19.4
183.	Ungheni	49	4.2
184.	Unguri	9	10.1
185.	Ustia	52	7.8
186.	Vădeni	38	12.1
187.	Vadul-lui-Vodă	8	6.9
188.	Vadul-lui-Vodă	33	5.9
189.	Vadul-Rascov (r-l Șoldănești)	33	2.9
190.	Valea Perjei (r-l Ceadr-Lunga)	11	1.8
191.	Valea Perjei (r-l Ceadr-Lunga)	30	1.8
192.	Valea-Trestieni (r-l Nisporeni)	2	3.4

Nr. d/o	Amplasarea Localitatea	Canal	Rmax ¹ (km)
193.	Vărăncău	37	2.6
194.	Varnița	1	14.9
195.	Varnița	8	8.5
196.	Varnița	26	6.7
197.	Varnița	50	17.6
198.	Varnița	57	16.1
199.	Vasilcău	35	1.7
200.	Volintiri	24	2.5
201.	Vulcănești	24	2.0
202.	Vulcănești	41	6.1

¹ – Distanța maximă de recepție de la antena de emisie, calculată pentru condițiile standarte de planificare conform recomandărilor UIT.

Plan național de repartizare a frecvențelor de radiodifuziune sonoră FM

Nr. d/o	Amplasarea Localitatea	Frecvența (MHz)	Rmax ¹ (km)
1.	Anenii Noi	102.9	17
2.	Anenii Noi	103.4	12
3.	Anenii Noi	104.4	17
4.	Baurci	107.5	36
5.	Bălți	71.15	20
6.	Bălți	90.0	21
7.	Bălți	90.5	55
8.	Bălți	92.0	23
9.	Bălți	101.5	15
10.	Bălți	102.1	17
11.	Bălți	103.5	24
12.	Bălți	103.9	12
13.	Bălți	105.6	33
14.	Bălți	106.2	21
15.	Bălți	107.2	21
16.	Basarabeasca	105.0	15
17.	Briceni	92.7	16
18.	Briceni	100.5	18
19.	Briceni	102.6	20
20.	Cahul	67.37	76
21.	Cahul	69.14	69
22.	Cahul	90.4	47
23.	Cahul	92.6	55
24.	Cahul	93.3	25
25.	Cahul	100.7	68
26.	Cahul	101.4	36
27.	Cahul	104.7	19
28.	Cahul	105.2	68
29.	Cahul	107.7	69
30.	Călărași	70.46	5
31.	Cantemir	102.4	13
32.	Caplani	105.8	13
33.	Cărpineni	104.1	17
34.	Căușeni	71.24	65
35.	Căușeni	72.80	67
36.	Căușeni	90.9	42
37.	Căușeni	91.9	32
38.	Căușeni	93.0	22

Nr. d/o	Amplasarea Localitatea	Frecvența (MHz)	Rmax ¹ (km)
39.	Căușeni	99.9	32
40.	Căușeni	101.5	62
41.	Căușeni	102.0	39
42.	Căușeni	103.0	37
43.	Căușeni	104.8	64
44.	Căușeni	106.8	62
45.	Ceadr-Lunga	103.2	30
46.	Ceadr-Lunga	103.8	19
47.	Ceadr-Lunga	104.6	31
48.	Chișinău	66.41	24
49.	Chișinău	69.44	18
50.	Chișinău	71.57	36
51.	Chișinău	72.71	19
52.	Chișinău	87.6	31
53.	Chișinău	88.0	30
54.	Chișinău	88.6	28
55.	Chișinău	89.1	37
56.	Chișinău	89.6	29
57.	Chișinău	90.7	31
58.	Chișinău	92.1	20
59.	Chișinău	92.8	25
60.	Chișinău	96.7	31
61.	Chișinău	97.2	40
62.	Chișinău	97.7	21
63.	Chișinău	99.7	33
64.	Chișinău	100.1	37
65.	Chișinău	100.9	32
66.	Chișinău	101.3	32
67.	Chișinău	101.7	26
68.	Chișinău	102.7	31
69.	Chișinău	103.2	13
70.	Chișinău	103.7	33
71.	Chișinău	104.2	44
72.	Chișinău	104.7	13
73.	Chișinău	105.2	27
74.	Chișinău	105.9	42
75.	Chișinău	106.4	30
76.	Chișinău	106.9	20
77.	Chișinău	107.9	34
78.	Cimișlia	93.5	19
79.	Cimișlia	103.5	57
80.	Cimișlia	104.4	21
81.	Cimișlia	105.6	57
82.	Ciorești	101,5	3
83.	Cișmichioi	70.85	4
84.	Climăuții de Jos	68.39	9
85.	Cocieri	99,3	20
86.	Comrat	99.5	30
87.	Comrat	100.3	23
88.	Comrat	102.1	32
89.	Comrat	106.6	34
90.	Copanca (Căușeni)	103.6	22
91.	Cremenciug	73.97	4
92.	Criuleni	103.0	36
93.	Criuleni	106.5	18
94.	Crocmaș	105.1	25
95.	Crocmaș	107.2	21

Nr. d/o	Amplasarea Localitatea	Frecvența (MHz)	Rmax ¹ (km)
96.	Dondușeni	95.80	20
97.	Dondușeni	104.4	18
98.	Drochia	107.1	25
99.	Dumbrăvița	70.61	4
100.	Edineț	67.46	64
101.	Edineț	70.31	64
102.	Edineț	68.99	30
103.	Edineț	89.5	34
104.	Edineț	93.6	12
105.	Edineț	101.3	50
106.	Edineț	103.8	50
107.	Edineț	105.4	20
108.	Edineț	106.4	18
109.	Edineț	107.9	49
110.	Fălești	106.6	18
111.	Florești	101.1	22
112.	Florești	104.3	32
113.	Glodeni	98.4	31
114.	Glodeni	99.9	38
115.	Glodeni	100.3	25
116.	Glodeni	102.5	39
117.	Hîncești	68.93	27
118.	Hîncești	104.9	17
119.	Hîncești	106.2	15
120.	Iargara	100.9	32
121.	Leova	89.9	17
122.	Leova	92.1	21
123.	Leova	106.8	38
124.	Lipcani	101.7	21
125.	Mășcăuți-Morovaia	103.9	6
126.	Mingir	107.6	30
127.	Mîndreștii Noi	66.68	64
128.	Mîndreștii Noi	68.24	64
129.	Mîndreștii Noi	100.7	32
130.	Mîndreștii Noi	102.9	65
131.	Mîndreștii Noi	104.9	65
132.	Mîndreștii Noi	107.6	65
133.	Naslavcea	105.2	25
134.	Nisporeni	90.2	26
135.	Nisporeni	105.7	37
136.	Ocnîța	107.3	24
137.	Orhei	98.3	19
138.	Orhei	101.6	20
139.	Otaci	106.3	18
140.	Parcova	72.35	4
141.	Pelenia	101.0	10
142.	Petrunea	70.91	4
143.	Poiana	100.0	28
144.	Proteagailovca	101.1	34
145.	Racovăț	73.64	4
146.	Rezina	90.3	16
147.	Rezina	101.9	26
148.	Rezina	104.7	17
149.	Rogojeni	106.0	18
150.	Sănătăuca	71.48	12
151.	Sănătăuca	100.4	24
152.	Sărata Galbenă	107.1	12

Nr. d/o	Amplasarea Localitatea	Frecvența (MHz)	Rmax ¹ (km)
153.	Sîngera	96.2	17
154.	Sîngerei	95.2	18
155.	Sîngerei	100.2	17
156.	Sîngerei	104.0	14
157.	Slobozia-Cremene	66.98	4
158.	Șoldănești	98.1	20
159.	Șoldănești	99.1	22
160.	Soroca	67.79	23
161.	Soroca	102.2	18
162.	Soroca	103.1	23
163.	Soroca	105.8	34
164.	Ștefan-Vodă	103.8	21
165.	Ștefan-Vodă	106.3	25
166.	Strășeni	66.80	65
167.	Strășeni	67.58	64
168.	Strășeni	68.48	64
169.	Strășeni	72.02	63
170.	Strășeni	100.5	74
171.	Strășeni	102.3	74
172.	Strășeni	107.3	73
173.	Talmaza	68.60	15
174.	Taraclia	97.5	16
175.	Taraclia	101.9	32
176.	Taraclia	107.0	19
177.	Telenești	88.2	18
178.	Trifești	101.2	29
179.	Trifești	103.3	58
180.	Trifești	105.4	71
181.	Tvardița	70.13	4
182.	Ungheni	68.00	61
183.	Ungheni	69.53	61
184.	Ungheni	92.3	22
185.	Ungheni	93.8	42
186.	Ungheni	100.1	32
187.	Ungheni	102.0	66
188.	Ungheni	104.5	66
189.	Ungheni	105.3	15
190.	Ungheni	107.0	65
191.	Unguri	100.8	23
192.	Ustia	98.7	17
193.	Vadul-Rașcov	70.52	6
194.	Varnița	94.7	33
195.	Varnița	104.0	15
196.	Varnița	106.1	39
197.	Vulcănești	102.7	12
198.	Vulcănești	103.6	18
199.	Vulcănești	106.7	14
200.	Vulcănești	107.3	9

¹ – Distanța maximă de recepție de la antena de emisie, calculată pentru condițiile standarte de planificare conform recomandărilor UIT.

Planul național de repartizare a frecvențelor de radiodifuziune sonoră AM

Nr d/o	Amplasarea Localitatea	Frecvența (kHz)	R _{med} ¹ (km)
--------	------------------------	-----------------	------------------------------------

Nr d/o	Amplasarea Localitatea	Frecvența (kHz)	R_{med}^1 (km)
1.	Chișinău	873	100
2.	Edineț	1494	75
3.	Cahul	1494	75

¹ – Distanța medie de recepție de la antena de emisie, calculată pentru condițiile standarte de planificare conform recomandărilor UIT.